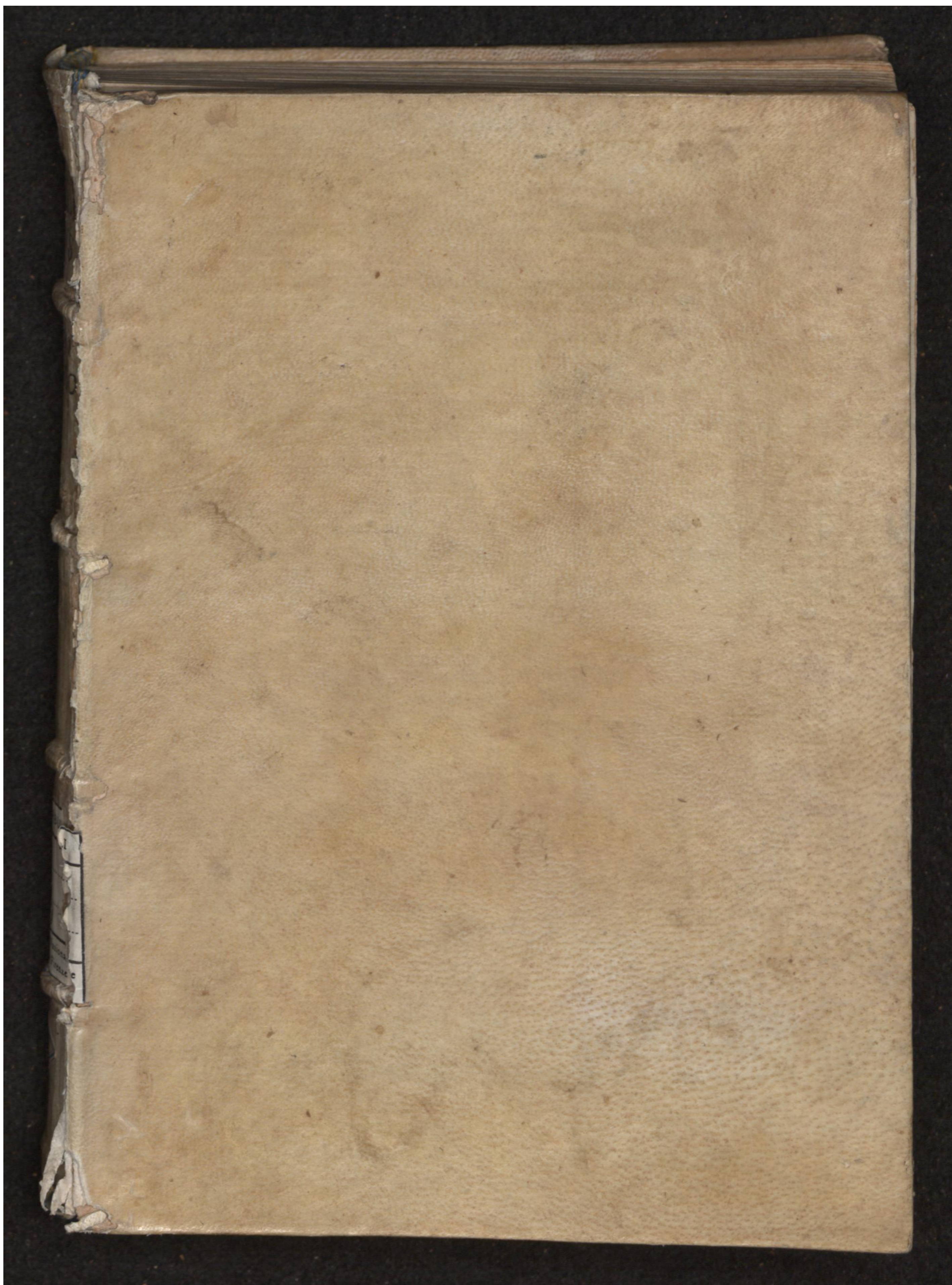
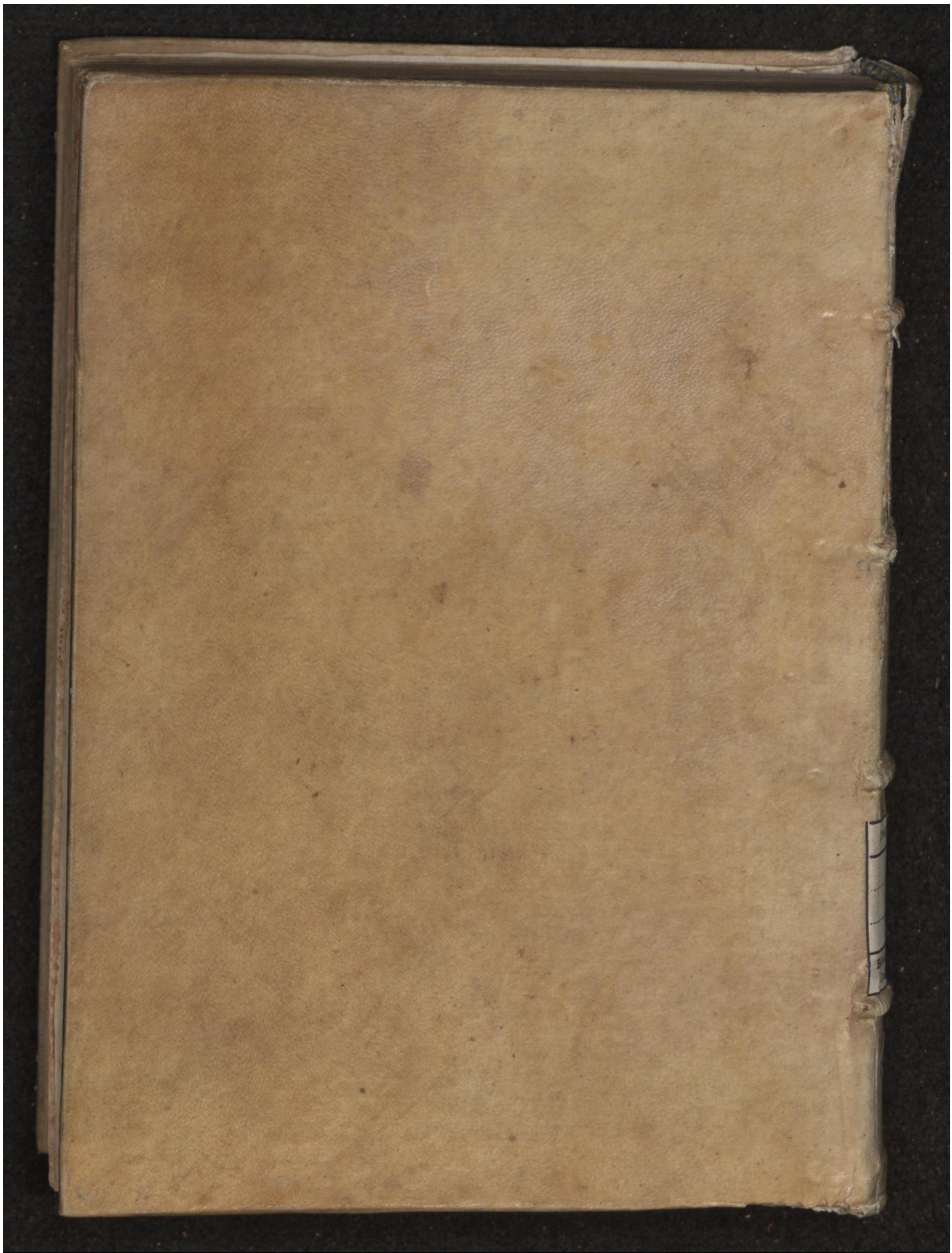

INCUNABU
6
30
Biblioteca Naziona
Centrale - Firenze

BB6

XIII

~~XIV.~~

Iulij SOLINI Polyhistor.

De mirabil: mundi

Bonon. 1500

IVLII SOLINI POLYHISTOR SI-
VE DE MIRABILIBVS MVN-
DI OPVS A PHILIPPO
BEROALDO EMEN
DATVM :·

PHILIPPVS BEROALDVS MICHAELI CHESERIO PANNONIO DISCIPVLO SVO SALVTEM.

Elegi nuper emendauiq; haud sane indiligenter Iulium Solinum: quem Plinii simiã nũcupare merito possumus. Sicuti Titianũ sui temporis oratoꝝ simiam dixit Antiquitas: Quippe ex Plinianis filis totus fere contexitur. atq; ex Pliniano colore omnia pene liniamenta ducũtur. hic Plinio archetypo prope peculiariter usus, Plinianam maiestatem nec minus breuitatem fœliciter effinxit, fecitq; ex plinianis racemis racemationem haud dubie florulentam. Hunc itaq; emunctũ breuiloquũq; scriptorem Benedicto Bibliopolæ eidẽq; Impressori diligentissimo sub tuo nomine inuulgandum dedi. Et.n. mi Michael cum in contubernio nostro litteratorio facias prima militiæ litterariæ stipendia, id iam indolis specimẽ dedisti. ut ex bono Tirũculo optimus ueteranus sis futurus. proinde te hortor, & pro ea: qua apud discipulum pollet preceptor auctoritate præcipio, ut post epota Tulliani liquoris uberrima fluenta, post liuiani pabuli lacteam suauitatem. post plautinos sales, huiusce quoq; conditoris degustes edulia: In quibus Plinianus sapor & conditurae suaueolentiam spirant. nec non palatum mire reficiunt. & mediusfidius est Solinus multiplex uarius luculẽtus: cuius opus de

pliniano speculo formatũm merito polyhistor inscri-
bitur: In quo parua quasi quedam Plinii effigies con-
uisit. Quidã Solinũ Plinio antiquiorẽ falso credide
re: qđ euidentibus argumentis liquet/ & nos aliubi do
cuimus. Habe igitur mi Michael ĩ manibus quotidie
cum cæteros nobiles scriptores tum Solinum: fiatq;
familiaris hic tibi scriptor: Cuius lectio cum impromi
scua sit/ oppido q̃ frugifera est: excole ingenium cultu
litterarum/ perge qua cepisti. Da operam ut uirtute re-
spondeas claritudini natalium / Neq; a parentis tui
Stephani uiri clarissimi splẽdore degeneres: qui apđ
maximum Regem pãnoniarum agit uicepalatinum
nomine prefecturæ honoratissimo. Hoc uero unum
cũprimis moneo. ut bonos mores discas una cum lit-
teris: quæ sine pulchritudine morum decoloratæ sor
descunt. Vale & dilige Doctorem.

IVLII SOLINI DE SITV ET MEMO RABILIBVS ORBIS CAPITVLA.

PRAEFATIO. CAP.I.

IVLII SOLINI DE SITV ORBIS TERRARVM ET MEMORABILIBVS QVAE MVNDI AMBITV CONTINENTVR LIBER.

PRAEFATIO. CA.I.

c Vm & aurium clæmentia & optimarum artium studiis præstare te cæteris sentiã: idq; oppido expertus de beniuolẽtia tua nihil temerẽ percœperim: putaui examen opusculi huius tibi potissimũ dare: cuius uel industria promptius suffragiũ: uel benignitas ueniam spondebat faciliorem. Liber est ad compẽdium præparatus: q̃tumq; ratio passa est: ita moderate repressus: ut nec in eo prodiga sit copia: nec damnosa concinitas. Cui si animum propius intenderis: uelut fermentũ cognitionis magis ei inesse: q̃ brateas eloquentiæ depræhendes. Exquisitis.n.aliquot uoluminibus studuisse me cõpẽdio fateor: ut & a notioribus referrem pedẽ: et remotis largius immorarer. Locoꝝ commemoratio plurimũ tenet: in qua parte ferme ĩclinatior est uniuersa materies: quorum commeminisse ita uisum est: ut inclytos terrarum situs et insignes tractus maris seruata orbis distinctiõe suo quoq; ordine redderemus. Inseruimus etiã pleraq; differenter congruentia: ut si nihil

alíud ſaltem uarietas ip̄a legentiū faſtidio mederetur. Inter hæc hominū & aliorum ãimalium naturas expreſſimus. Addita pauca de arboribꝰ & lapidibus exoticis: de extimarum gentium formis: de ritu diſſono abditarum nationum: nonnulla etiam digna memoratu: quæ prætermittere incurioſum uidebatur: quorūq; auctoritas: quod imprimis induſtriæ tuæ ĩſinuatū uelim: de ſcriptoribus manat receptiſſimis. Quid enim proprium noſtrum eẽ poterit: cū nihil omiſerit antiquitatis diligentia: quod ĩtactum ad hoc uſq; æui permaneat? Quapropter quæſo ne te de præſenti tẽpore libres: quando quidem ueſtigia monetæ ueteris perſecuti opiniones uniuerſas eligere maluimus potius: q̃ innouare. Itaq; ſi qua ex iſtis ſecus q̃ opto ĩ animum tuum ueniãt: des uelim infantiæ meæ ueniam. Conſtantia ueritatis penes eos eſt: quos ſecuti ſumus. Sicut ergo hi: qui corporum formas æmulãtur: poſtpoſitis quæ reliqua ſunt: ante omnia effigiant modum capitis: nec ĩ alia membra prius lineas deſtinãt: q̃ ab ipſa ut ita dixerim figurarum arce auſpicium faciant inchoandi: nos quoq; a capite orbis: id eſt ab urbe Roma principium capeſſemus: q̃uis nihil ſuper ea doctiſſimi auctores reliquerint: quod in nouum præconium poſſit ſuſcitari: ac pene ſuperuacaneum ſit relegere tramitem decurſum tot annalibus. Ne tamen prorſus diſſimulata ſit: originem eius quanta ualemus: proſequamur fide.

DE Origine urbis Romæ & temporibus eius &
regibus. CAP.ii.

Vnt qui uideri uelint Romæ uocabulum ab
ſ Euandro primũ datũ : cũ oppidũ ibi exten/
disset : quod extructũ antea ualentiam dixe
rat iuuentus latina : seruataq; significatione impositi
prius nominis Romã græce ualentiã nominatã. Cũ
arcades habitassent in excelsa parte montis:deriuatũ
deinceps:ut tutissima urbiũ arces uocarentur. Heracli
di placet Troia capta quosdam ex achiuis in ea loca :
ubi nunc Roma est:deuenisse per tyberim.deĩde sua/
dente Rome nobilissima captiuarum:quæ his comes
erat : incẽsis nauibus posuisse sedes.struxisse mœnia:
& oppidum ab ea Romen uocauisse. Agathodes scri
bit Romen nõ captiuã fuisse:ut supradictum est : sed
Ascanio natã:Aeneæ neptem appellationis ipsius cau
sam fuisse. Traditur etiã propriũ Romæ nomen : ue/
rũtamen uetitum publicari:quãdo quidẽ quo minus
enuntiaretur:cerimoniaꝝ arcana sanxerũt:ut hoc pac
to noticiam eius aboleret fides placitæ taciturnitatis.
Valerium deniq; Soranũ:ꝙ contra interdictũ eloqui
id ausus foret : ob meritũ profanæ uocis neci datum.
Inter ãtiquissimas sane religiões sacellũ colitur Ange/
ronæ:cui sacrificat̃ ãte diẽ.xii. kalẽdaꝝ Ianuar̃ : quæ
diua ꝑsul silẽtii ipsius prænexo obsignatoq; ore simu
lacrũ habet. De tẽporibus urbis conditæ ambiguita/
tum quæstiones excitant : ꝙ quædam ibi multa ante

Romulũ condita sunt. Quippe arã Hercules: quam
uouerat si amissas boues reperisset: punito Caco patri
inuentori dicauit: qui Cacus habitauit locum: cui sal/
me nomẽ est: ubi trigemina nũc porta. Hic ut Celius
tradit: cũ a Tarcõe tyrrheno: ad quẽ legatus uenerat:
misso Massiæ regis socio Megale phrygiæ custodiæ
foret datus: frustratus ẽ uincula: et unde uenerat rediit:
præsidiis amplioribus occupato circa uulturnum uel
campaniã regno: Dũ attrectare etiã ea auderet: quæ
concesserant ĩ arcadũ iura: duce Hercule qui tũc forte
aderat oppressus ẽ: et Megalẽ sabini recœperũt disci
plinam augurandi ab eo edocti. Suo quoq; nomini
Hercules instituit arã: quæ maxima apud pontifices
habet᷑: cũ se ex Nicostrate Euãdri matre: quæ a uatici
nio Carmẽtis dicta est: immortalẽ cõperisset. Cõspec
tum etiã intus ꝙ ritus sacroꝝ factis bouicidiis docuit
boetios. Sacellum Herculis in foro boario est. ĩ quo
argumenta cõuiuii lœtæ maiestatis ipsius remanent.
Nã diuinitus illo neq; canibus neq; muscis ingressus
est. Cum.n. uisceratiõem sacrificii litaret: Myagrum
deum dicitur imꝑcatus. Clauã uero ĩ aditu reliquisse:
cuius olfactu refugerent canes: id usq; nunc durat.
Aedem etiã quæ Saturni ærarium fertur: comites eius
condiderunt in honorẽ Saturni: quẽ cultorem regiõis
illius cognouerant extitisse. Item et montem capitoli
num saturnium nominauerunt. Castelli quoq; portã:
quã excitauerant saturniam noĩauerunt: quæ postea

pandana uocitata est. Pars aũt infima capitolini mon
tis habitaculũ Carmentæ fuit: ubi Carmentis fanum
est:a quo carmentali portæ nomen datũ est. Palatiũ
uero nemo dubitauerit:quĩ arcades habeat auctores:
a quibus primum palãteum oppidum conditũ:quod
aliquandiu aborigines habitarunt:sed ꝓpter incõmo
dum uicinæ paludis quã præterfluens tyberis fecerat:
ꝑfecti reate postmodũ reliquerũt. Sũt q uelint a bala
tibus ouiũ mutata littera:uel a Pale pastorali dea:aut
(ut Silenus ꝓbat) a Palãte Hypborei filia:quã hercu
les ibi cõpssisse uisus ẽ:nomẽ mõti adaptatũ. Sed q̃q̃
ista sic cõgruãt:palã est ꝓspero illi augurio deberi glo
riã Romani noĩs:maxime cũ annoꝝ ratio faciat car-
dinẽ ueritati. Nã ut affirmat Varro auctor diligẽtissi
mus:Romã cõdidit Romulus Marte gẽitus & Rhea
siluia:uel ut nonnulli Marte & Ilia. Dictaq; est primũ
Roma quadrata:q; ad æqlibriũ foret posita. Ea ĩcipit
a silua quæ est ĩ area Appollinis & ad supciliũ scalaꝝ
Caci habet terminũ. Ibi tuguriũ fuit Faustuli:ibi Ro-
mulus mãsitauit:qui auspicato fundamẽta murorum
iecit duodeuigĩti natus annos.xi.kalend. maias hora
post secundam ante tertiã. Vel sicut Lucius Tarutius
probat mathematicoꝝ nobilissimus: ioue in piscibus
saturno uenere marte mercurio in scorpione:sole ĩ tau
ro:luna in libra constitutis. Et obseruatum deinceps:
ne qua hostia parilibus cæderet̃:ut dies iste a sanguĩe
purus esset:cuius significationẽ de partu Iliæ tractam

uolunt. Idem Romulus regnauit annos .vii. & .xxx. De ceniensibus egit primum triũphum: & Acroni regi eorum detraxit spolia: quæ Ioui feretrio primus suspendit: & opima dixit. Rursum de antennatibus triũphauit: de ueientibus postremo. Apud capræ paludẽ apparere desiit quĩtilibus nonis. Cæteri reges quibus locis habitauerint: dicemus. Tatius in arce: ubi nunc ædes est Iunonis monetæ: qui anno quĩto q̃ ingressus urbẽ fuerat: a laurẽtibus ĩterẽptus est .vii. & uicesima olympiade hominem exiuit. Numa in mõte primũ quirinali: deĩde pp ædem Vestæ in regia quæ adhuc ita appellatur: qui regnauit annis tribus & q̃draginta: sepultus sub ianiculo. Tullus Hostilius in uenilia: ubi postea deũ penatũ ædes facta est: q regnauit ãnos duos & triginta: obiit olympiade quinta & trigesima. Ancus Martius in summa sacra uia: ubi ædes Larum est: qui regnauit ãnos quattuor & uiginti: obiit olympiade prima & .xl. Tarquinius priscus ad mugoniã portam supra summam nouã uiam: qui regnauit annos .vii. & .xxx. Seruius Tullus esqlinius supra cliuum olbiũ: qui regnauit annos duos & .xl. Tarquinius Superbus & ipse esquilinius supra cliuum pullum ad fœcũdalem lacum: qui regnauit annos .xxv. Cincio Romam duodecima olympiade placet conditam: Pictori octaua. Nepoti & Lutatio opiniões erãt Ostheni & Apollodoro comprobãtibus olympiadis vii. anno secundo. Pomponio Attico & .M. Tullio

olympiadis.vii.anno tertio. Collatis igitur nostris & græcorum temporibus inuenimus incipiente olympiade.vii.Romam conditam anno post iliũ captum cccc.xxxiii.Quippe post certamen olympiacum:qđ hercules ĩ honorẽ ataui materni Pelopis ediderat:iter missum Picus filius iphiclus eius ĩstaurauit post excidiũ Troiæ ãno q̃drigẽtesimooctauo.Ergo ab isto numeratur olympias prima. Ita sex mediis olympiadibus interiectis:quibus singulis anni quaterni impũtantur:cum septima cœptante Roma condita sit: iter exortum urbis & Troiam captam iure esse quadrigẽtos annos & .xxxiii.constat. Huic argumento id accedit: ꝙ cum Caius Pompeius Gallus & Quintus Vrãius urbis cõditæ ãno octĩgẽtesimoprimo fuerũt cõsules:cõsulatui eoꝝ olympias.vii.& ducẽtesima actis publicis ãnotata ẽ.Quater ergo multiplicatis.vi.& ducẽtis olympiadibꝫ erũt ãni octĩgẽti.xxiiii.q̃bus septimæ olympiadis ãnectẽdus ẽ primꝰ ãnus:ut ĩ solidũ colligãtur ãni octĩgẽti .xxx. ex q̃ sũma detractis.xx. ãnis &.iiii.olympiades retro sex mãifeste fuerũt octĩgẽti & unus ãnus reliq.Quapp cũ octigentesimo primo ãno urbis cõditæ ducẽtesima olympias cõputet̃: par ẽ romã.vii.olympiadis ãno primo credi cõditã.In q̃ regnatũ ẽ ãnis ducẽti.xli.Decẽuiri creati ãno.ccc.ii. Primũ pũicũ bellũ ãno.ccc.octogesimonono:secũdũ ãno q̃ngẽtesimo tricesimo q̃nto:tertiũ sexcẽtesimoq̃rto:sociale sexcẽtesimo sexagesimosecũdo.Ad Hirciũ

& Caiū Pāsam cōsules āni septuagēti &.xl.quorū cō/
sulatu Cæsar August9 ē cōsul creatus octauūdecimū
annū agens:q principatū ita īgressus est: ut uigilantia
ipsius nō modo securū:uerū ēt tutū imperiū esset:qđ tē
pus ferme solū repertū est:quo plurimū & arma cessa/
uerūt:& ingenia floruerūt:scilicet ne inerti iusticia lan
guerēt uirtutis opera bellis quiescentibus.

DE Diuisiōe āni & diebus ītercalaribus. CA.iii.

t Vnc ergo primū cursus anni pspecta ratio:
quæ a rerum origine profunda caligine tege
batur.Nā ante Augustū Cæsarē incerto mo
do annū cōputabant:qa apud ægyptios quattuor mē
sibus terminabant:apud arcades tribus:apud acarna/
nas sex:in italia apud lauinios.xiii.quorū annus .ccc.
lxxiiii.diebus ferebatur.Romani in initio annum .x.
mēsibus computabant:a martio auspicantes adeo : ut
eius die prima de aris uestalibus ignē accēderent:mu
tarēt ueteribus uirides laureas:senatus & populus co/
mitia agerent:matronæ seruis suis cœnas ponerent:si
cut saturnalibus domini:illæ ut honore prōptius obse
quiū puocarent:hi q̄si gratiā repensarent pfecti labo
ris:maxime qa hūc mēsem prīcipē testātur fuisse : qq;
ab hoc quītus erat:quītilis dictus est. deinde numero
decurrente decēber solēnem circū finiebat intra diem
trecētesimū quartū.Tūc.n.iste numerus explebat an/
num:ita ut sex mēses triginta dierū essent:q̄ttuor reliq
trigenis & singulis explicarētur.Sed quoniā ratio illa

ante Numã a lunæ cursu discrepat: lunari cõputatiõe annũ pæqrunt qnqgita & uno die auctis. Vt ergo pfi cerẽt. xii. mẽses: de sex mẽsibus supioribus detraxerũt dies singulos: eosq. l. istis & uno annexerunt: factiq lvii. diuisi sunt ĩ duos mẽses: quorum alter. xxix. alter xxviii. dies cõtinebat. Sic ãnus habere. v. atq. l. trecen tos dies cœpit. Postmodũ cũ pspicerẽt temeṝ annũ di uisum ĩtra dies quos supra diximus: qñqdẽ appareret solis meatũ nõ ante trecẽtesimũ sexagesimũqntũ diẽ abundãte ĩsuper q̃drãtis particula zodiacũ cõficere de cursum: quadrantẽ illũ & decẽ dies addiderũt: ut ad li quidũ ãnus diebus trecẽtis. lxv. cõstaret & quadrãte: hortãte obseruatione ĩparis numeri: quẽ Pythagoras monuit pponi ĩ oĩbus oportere. Vnde pp dies ĩpares diis supis ianuarius dicat̃ & martius: pp pares februa rius q̃si abominosus ĩferis deputat̃. Cũ itaq hæc diffi nitio toto orbe placuisset: custodiẽdi quadrãtis gratia a diuersis gentibus uarie ĩtercalabatur: nec tñ unq̃ ad liquidũ fiebat tẽpo adæq̃tio. Græci ergo singulis an nis. xi. dies & quadrantẽ detrahebãt: eosq octies mul tiplicatos ĩ annũ nouũ reseruabãt: ut cõtractus nona genarius numerus ĩ menses tres p tricenos dies funde retur: q ãno nono restituti efficiebãt dies q̃dringentos xliiii. quos embolismos: uel hypbolicas nominabant. Quod cũ ĩ initio Romani pbassent: cõtemplatione numeri parilis offensi neglectũ breui pdiderũt: trãsla ta ĩ sacerdotes intercalandi potestate: qui plerũq gra

tificantes rationibus publicanorũm pro libidine sua subtrahebant tempora uel augebant. Cum hæc sic forent constituta: modusq; ĩtercalãdi interdũ fieret ĩminutior: interdũ auctior: uel omnino dissimulatus præteriretur: nõnunq̃ accidebat ut menses qui fuerãt transacti hyeme: modo æstiuum modo auctũnale tempus inciderent. Itaq; Caius Cæsar uniuersam hanc inconstantiam incisa tempoꝝ turbatione cõposuit: & ut certũ statũ præteritus acciperet error: dies. xxi. & q̃drantẽ simul intercalauit: quo pacto regradati menses de cætero statuta ordinis sui tempora detinerent. Ille ergo annus solus trecentos. xliiii. dies habuit. Alii deinceps trecentos. lx. quinos & q̃drantẽ. Et tum quoq; uitium admissum est ꝑ sacerdotes. Nã cum præceptum esset anno q̃rto ut intercalarent unum diem: & oporteret cõfecto anno quarto id obseruari: ante q̃ quintus auspicaretur: illi incipiente quarto intercalarũt non desinẽte. Sic ꝑ ãnos sex & . xxx. cũ nouẽ dies tantũmodo sufficere debuissent. xii. sunt ĩtercalati. Quod depħẽsum Augustus reformauit: iussitq; ãnos. xii. sine ĩtercalatione decurrere: ut tres illi dies q ultra nouenarios temere fuerant intercalati: hoc modo possent repensari: qua disciplina omniũ postea tempoꝝ fundata ratio est. Veꝝ cũ hæc & multa alia Augusti temporibus debeãtur: q pene sine exemplo reꝝ potitus est: tãta & tot eius inueniũtur aduersa: ut nõ sit facile discernere calamitosior: an beatior fuerit. Primũ q; apud auũculũ

in petitione magisterii equitum p̄latus est ei Lepidus tribunus cū quadam auspicantiū cœptoꝝ nota. Mox triumuiratus collegium prægraui potestate Antonii philippēsis prelio. Inde ꝓscriptionis ĩuidia: abdicatio Posthumi Agrippæ post adoptionē. Deīde desiderio eius insignis pœnitētia: naufragia sicula: turpis ibi in spelunca occultatio: seditiones militum plurimæ: perusina cura: detectū filiæ adulterium: & uoluntas parricidialis. Nec minore dedecore neptis infamia ĩcusatæ de morte filioꝝ: & amissis liberis nō solū orbitatis dolor: urbis pestilentia: fames italiæ: bello illyrico angustia rei militaris: corpus morbidum: contumeliosa dissensio priuigni Neronis: uxoris & Tyberii cogitationes parū fidæ: atq; in hunc modū plura. Huiusmodi tamen suprema quasi lugeret sæculū penuria insecuta est frugū omniū. Ac ne fortuitū quod acciderat uideret᷑: ĩminētia mala nō dubiis signis apparuerūt. Nā Fausta quædam ex plæbe partu uno edidit quattuor geminos: mares duos & fœmīas totidē: mōstruosa fœcunditate portēdens indiciū futuræ calamitatis. quālibet & Trogus auctor affirmet in ægypto septenos uno utero simul gigni. qđ ibi minus miꝝ cū fœtifero potu nilus nō tantū terraꝝ: sed etiā hominū fœcūdet arua. Legimus Cneū Pompeiū Eutychidē fœminā asia exhibitā: quā cōstabat tricies enixā: cū. xx. eiꝰ liberis in theatro suo publicasse. Vnde cōpetēs hoc loco duco super hominis generatione tractare.

DE Homine & partũ : de prodigiosæ fortitudinis uiris: de lapide alectorio. CAP. iiii.

e Tenĩ cum de aĩalibus quæ digna dictu uidebũtur: ꝓut patria cuiusq; admonebit: simus notaturi : iure ab eo potissimum ordiemur: quod rerũ natura sensus iudicio & rationis capacitate præposuit oĩbus. Itaq; ut Democritus physicus ostendit: mulier solũ animal menstruale est : cuius ꝓfluuia nõ paruis spectata documentis inter monstrifica merito numerãtur. Contactæ his fruges nõ germinabũt. Acescent musta. Morientur herbæ. Amittent arbores fœtus. Ferrum rubigo corripiet. Nigrescent æra. Si quid canes ĩde ederint: ĩ rabiẽ efferabũtur nocituri morsibus qbus lymphaticos faciũt. Parua hæc sunt. Bitumen quod ĩ iudæa asphaltides gignit lacus: adeo lentũ est mollicie glutinosa : ut a se nequeat separari. Enĩuero si abrumpere partẽ uelis: uniuersitas sequet᷑: scindiq; nõ potest: quoniã in q̃tum ducat᷑ extenditur. Sed ubi admota fuerit cruor illo polluta fila spõte discerpitur: & applicita tabe deducitur paulo ãte corpus unũ: fitq; de tenacitate cõnexa cõtagiõe partitio repẽtina. Habet plane id solum salutare: qđ auertit sydus Helenæ perniciosum nauigantibus. Cæterũ fœminæ qbus nimis est necessitas huiusmodi : q̃diu sunt ĩ sua lege: nõ ĩnocentibus oculis cõtuentur. Aspectu specula uitiant ita ut hebetet᷑ uisu fulgor offensus: & solitã æmulationẽ uultus extĩctus splẽdor amittat: faciesq;

obtusi nitoris quadam caligine nubiletur. Mulierum aliæ in æternum steriles sunt: aliæ mutatis coniugiis exuunt sterilitatem: nonnullæ tantum semel pariunt: quædam aut fœminas aut mares semper. Post ānum quinquagesimum fœcunditas omnium conquiescit. Nā in annū octogesimū uiri generāt: sicuti Masinissa rex Metymathnū filium. lxxx. & sextū annū agēs genuit. Cato octogesimo exacto ex filia Salonis clientis sui auum uticensis Catonis ꝓcreauit. Cōpertum & id est: ꝙ inter duos conceptus cū intercesserit paululū tēporis: uterqꝫ residet: sicut in Hercule & Iphiclo apparuit fratre eius: qui gestati eodem onere interuallis tamen quibus recepti nati uidentur. Et de Proconosia ancilla: quæ e duplici adulterio geminos edidit utrūqꝫ patri similē. Hic Iphiclus Iolaū creat: q sardiniā ingressus palantes incolarum animos ad concordiam eblāditus olbiā atqꝫ alia græca oppida extruxit. Iolenses ab eo dicti sepulcro eius templū addiderūt: ꝙ imitatus uirtutem patrui malis plurimis sardiniam liberasset. Ante omnia Sobolem cogitantibus sternutatio cauēda est post coitus: ne prius semen excutiat impulsus repentinus: q̄ penetralibus se matris insinuet humor paternus. Quod si naturalis materia hæserit: decimus a conceptu dies dolore grauidas admonebit. Iam inde incipiet & capitis inquietudo: & caligine uisus hebetabit: ciborum quoqꝫ fastidiis stomachi claudetur cupido. Conuenit inter omnes corda

prius ex uniuersa carne formari:eaq; in diem quintū & sexagesimum crescere:deinde minui. At ex ossibus spinas. Ea propter capitale est:si pars alterutra noceatur. Plane si corpusculum in marem figuratur:melior est color grauidis : & pronior partitudo uteri. Deniq; a quadragesimo die motus. Alter sexus nonagesimo primum die palpitat : & concepta fœmina gestantis uultum pallore inficit:cruraq; præpedit languida tarditate. In utroque sexu cum capilli germinant:incommodum maius est: fitq; pleniluniis auctor ægritudo: quod tempus etiam editis semper nocet. Cum salsiores escas edit grauida:unguiculis caret partus. At cum prope ad uterum liberādum uenerint momenta maturitatis:enitentis spiritum retinere plurimum cōgruit: quando quidem letali mora oscitatio suspendit puerperia. Contra naturam est in pedes procedere nascentes. Quapropter uelut ægre parti appellantur Agrippæ. Ita editi minus prospere uiuunt : & de uita breui æuo decedunt. Deniq; in uno Marco Agrippa fœlicitatis exemplum est:neq; tamen usq; eo inoffensæ : ut non plura aduersa pertulerit q̄ secunda. Namq; misera pedum ualitudine & aperto coniugis adulterio & aliquot īfœlicitatis notis præposteri ortus omen luit. Fœminis perinde est infausta natiuitas : si concretum uirginal fuerit : quo pacto genitalia fuere Corneliæ: quæ editis Gracchis ostētum hoc piauit sinistro exitu

liberorum. Rursus necatis matribus ortus est auspica
tior: sicut Scipio Africanus prior: qui defuncta matre:
ꝙ excisus utero in diem uenerat: primus Romano-
rum Cæsar dictus est. E geminis si remanente altero
alter abortiuo fluxu exciderit: alter qui legitime natus
est Vopiscus nominatur. Quidam etiam cum denti-
bus nascuntur: ut Cneus Papirius Carbo & M. Cu-
rius dentatus cum dentibus natus. Quidam uice den
tium continui ossis armãtur soliditate: qualem filium
bitinorum rex Prusias habuit. Ipsum dentium nume
rum discernit qualitas sexus: cum in uiris plures sint:
in fœminis pauciores. Quos cinodentas uocant: &
quibus gemini prodeunt a dextra parte: fortunæ blan
dimenta promittunt. quibus a læua: uersa uice. Na-
scentium uox prima uagitus est. Lætitiæ enim sensus
differtur in quadragesimum diem. Itaque unum inue
nimus eadem hora risisse: qua erat natus: scilicet Zo-
roastrem mox optimarum artium peritissimum. At
Crassus auus eius: quem rapuerant bella parthica:
quia nunq̄ riserit Agelastus cognominabatur. Inter
alia Socratis magna præclarũ illud est: ꝙ in eodẽ uul
tus tenore etiã aduersis interpellatibus perstitit. Hera
clytus & Diogenes cynicus nihil unq̄ de rigore animi
dimiserunt: calcatisq̨ turbinibus fortuitorũ aduersus
omnẽ dolorẽ uel miseriã uniformi durauere ꝓposito.
Pomponiũ poetam consularem uirum nũq̄ ructasse

habetur inter exempla. Antoniam Drusi nūq̄ spuisse percelebre est. Nonnullos accœpimus concretis ossi/bus eosq; neq; sudare consuescere neq; sitire. Qualis syracusanus Ligdamus: qui tertia & tricesima olym/piade primus ex olympico certamine pancratii coro nam reportauit: cuiusq; ossa depræhensa sunt medul lam non habere. Maximam uirium substantiam ner uos facere certissimum est: quãtoq; fuerint densiores: tanto propensius augescere firmitatem. Varro in re/latione prodigiosæ fortitudinis annotauit Tritanum armatura sannitium fuisse: qui & rectis & transuersis neruis non modo crate pectoris sed & manibus cãcel latis & brachiis omnes aduersarios leui tactu ac pene securis congressionibus uicerit. Eius filium militem Cnei Pompeii pari modo natum ita spreuisse hostem prouocantem: ut inermi eum dextra superaret: & cap tum digito uno in castra imperatoris sui reportaret. Milonem quoq; crotoniensem egisse omnia supra q̄ homo ualet. Etiam hoc proditur ꝙ ictu uno nudæ manus taurum fecit uictimam: eumq; solus una die absumpsit non grauatus. Super hoc nihil dubium. Nam factum elogium extat: Victor ille omnium cer taminum obiit. Sane alectorius traditur lapis: qui crystallina specie in modum fabæ gallinaceorum uen triculis inuenitur: aptus ut dicunt præliatoribus. Mi/lon uero Tarquinii Superbi temporibus enituit.

DE Similitudine formæ: & corporum quorun-
dam proceritate. CAP. V.

i Am uero qui deflexum animum referat ad causas similitudinũ: quãtum artificis naturæ ingeniũ: depræhẽdet. Interdum. n. ad genus spectant: & p sobolẽ in familiã transitus faciunt: sicut plerũq; paruuli modo neuos modo cicatrices modo qualescunq; originis suæ notas ferunt: ut in Lepidis: quorum tres interuulsa tamen serie ex eadem domo obducto membrana oculo similes geniti reperiũtur. Velut in byzantio nobilis poeta: qui cũ matrem habe ret adulterio ex æthiope cõceptã: quæ nihil patri cõpa randum reddidisset: ipse in æthiopem auum regene rauit. Sed hoc minus mirũ ẽ: si respicimus ad ea: quæ spectata sunt inter extraneos. Regem Antiochum Ar temon quidam ex plæbe syriaca sic facie æmula men tiebatur: ut postmodũ Laodice uxor regia obiecto po pulare isto tãdiu dissimulauit defunctum maritum: quoad ex arbitratu eius regni successor ordinaretur. Inter Cnæum Pompeiũ & Cn. Vibium humili loco natum tantus error extitit de paribus liniamentis: ut Romani Vibiũ Pompeii nomine: Pompeium Vibii nomine cognominarẽt. Oratorem Lucium Plancum Rubrius histrio sic impleuit: ut ipe Plancus a populo uocaretur. Armentarius Myrmillo & Cassius Seue-rus orator ita se mutuo reddiderũt: ut si quãdo pariter uiderentur: dinosci non possent: nisi discrepãtiam ha-

bitus idicaret. Marcus Messala censorius & Menogenes ex fæce uulgari hoc fuerunt uterq; quod singuli: nec aliũ Messalam q̃ Menogenem: nec aliũ Menogenem q̃ Messalã putauerunt. Piscator ex sicilia ꝓcõsuli Suræ præter alia rictu oris comparabatur: ita in eodem uocis impedimento & tarditate sono linguæ naturalibus offendiculis congruebant. Interdum non modo inter externos: sed etiã ĩter conductos ex diuersissima parte orbis miraculo indiscreti uultus fuere. Deniq; cum Antonio iam triumuiro Thoranius quidam eximios forma pueros uelut geminos trecentis sextertiis uendidisset: quoꝝ alterꝝ de transalpina gallia: alterꝝ ex asia comparauerat: adeoq; una res uideretur: nisi solus sermo fidem panderet. Atq; ideo cum irrisum se Antonius grauaret: nõ infacete Thoranius id uel præcipue quod emptor criminabatur: ꝑciosum cõprobauit. Neq;.n. mirũ si forent pares gemini: illud nullis posset taxationibus æstimari: q̃ tãtis spaciis diuersitas sepatos plus q̃ gemĩos cõtulisset. Quo respõso adeo Antonius mitigatus est: ut deĩceps nihil se habere carius in sua substantia iactaret. Nunc si de ipsis hominũ formis requirat̃: liq̃do mãifestabitur: nec de se antiquitatẽ mẽdaciter prædicasse: sed corruptã degeneri successiõe prolem nostri tẽporis per nascentiũ detrimenta decus ueteris pulchritudinis ꝑdidisse. Licet ergo pleriq; diffiniãt nullũ posse excedere longitudinem pedũ septẽ: q̃ intra mensurã istã Hercules fue

rit: deprehensum tamen est Romanis tēporibus sub
diuo Augusto Pusionem & Secundillā denos pedes
& amplius habuisse ꝓceritatis: quoꝝ reliquiæ adhuc
in cōditorio Salustianoꝝ uidentur. Postmodū Diuo
Claudio prīcipe Gabbaram nomine ex arabia aduec
tum nouē pedū & totidē unciaꝝ. Sed ante Augustum
ferme annis mille nō apparuit forma huiusmodi: sic
nec post Claudiū uisa est. Quis. n. iā æuo isto non mi
nor parentibus suis nascitur? Priscoꝝ autem molem
testātur etiā Orestis suprema: cuius ossa olympiade
quīquagesima & octaua tegeæ inuēta a sparthāis ora
culo monitis discimus implesse longitudinem cubito
rū. vii. Scripta quoqꝫ ex antiquitate memorias accer
sunt in fidem ueri: quibus receptū est: ꝙ bello cretico
cum elata flumina plus q̄ ui amnica terras rupissent:
post discessum fluminū inter plura humi discidia hu
matum corpus repertū cubitum trium atqꝫ. xxx. cuius
spectandi cupidine Luciū Flaccum Legatum Metel
lum etiā ipsum impendio captos miraculi: quod audi
tu refutauerant oculis potitos. Nō omiserim Salami
ne Euthymenis filium creuisse in triennio tria cubita
sublimitatis: sed īcessu tardo: sensu hebeti: robusta uo
ce: pubertate festina: statimqꝫ obsessum morbis pluri
mis: immoderatis ægritudinū suppliciis compensasse
præcipitē incrementi celeritatē. Mensuræ ratio bifa
riā conuenit. Nā quātus manibus expansis inter digi
tos longissimos modus est; tantū cōstat esse īter calces

& uerticē: ideoq; physici hominem minorem mūdū esse iudicauerunt. Parti dextræ ascribitur habilior motus: leuæ firmitas maior. Vnde altera gesticulatiōibus prōptior est: altera oneri ferēdo accōmodatior. Pudoris disciplinā etiā īter defuncta corpora natura discreuit. Ac siquādo cadauera necato℞ fluctibus euehunt: uiro℞ supina prona fluitant fœmina℞.

DE Pernicitate pedū: & quis plurimū uisu potuit: q̄sq; apud Romanos p̄ualuit fortitudine. CA. vi.

u Erum ut ad pernicitatis titulum trāseamus: primam palmam uelocitatis Ladas quidam adeptus est: qui ita supra cauū puluerem cursitauit: ut arenis pendētibus nulla indicia relinqueret uestigio℞. Polymestor milesius puer: cū a matre locatus esset ad caprarios pastus: ludicro leporem consecutus est. & ob id statim ꝑductus a gregis domio olympiade sexta & q̄dragesima (ut Bocchus auctor est) uictor in stadiis meruit coronā. Philippides mille ducēta stadia ab athēis lacedæmonē cucurrit. Anistius lacō: & Philonides Alexādri Magni cursores elin ab usq; sitionē milleducenta stadia uno die transierunt. Fonteio Vipsanoq; consulibus in italia octo annos puer natus quinq; & quadraginta milia passnū a meridie transiuit ad uesperum. Visu deinde plurimum potuit Strabo nomine: quē suspexisse ꝑ centū uigintiq́nq; milia passuū Varro affirmat: solitūq; exeūte a carthagine classe punica numerū nauium manifestissime ex

lilibytana specula notare. Cicero tradit iliadā omnē ita subtiliter in mēbranis descriptā: ut testa nucis clauderetur. Galicrates formicas ex ebore sic sculpsit: ut portio earum a cæteris secerni nequerit. Apollonides phibet in scythia fœminas nasci: quæ bithiæ uocant: hasq; in oculis pupillas geminas habere: & perimere uisu si forte quē iratæ aspexerint. Hæ sunt & in sardinia. Præualuisse fortitudine apud Romanos Luciū Siciniū Dentatū titulo℞ numerus ostēdit. Tribunus hic plebis fuit nō multum post exactos reges Spurio Tarpeio Aulo Thermo cōsulibus. Idē ex ꝓuocatione octies uictor q̄dragies quinqes aduersas habuit cicatrices: in tergo nullā notam: & spolia ex hoste tricies & quater cœpit: in phaleris: hastis puris armillis: coronis trecenta duodecim dona meruit. Nouē imperatores q opera eius uicerant: triumphantes prosecutus. Post hunc Marcus Sergius duobus stipēdiis primo aduerso corpore ter & uicies uulneratus. secundo stipendio in prælio dextrā perdidit. qua de causa postea sibi manū ferreā fecit: & cū neutra pene idonea ad præliandū ualeret: una die quater pugnauit & uicit: sinistra eo insidente duobus equis confossis. Ab Hānibale bis captus refugit: cum. xx. mēsibus quibus captiuitatis sortē perferebat: sine cōpedibus nullo momēto fuerit & cathenis. Omnibus asperrimis præliis: quæ tempestate illa Romani experti sunt: īsignitus donis militaribus. A thrasymēno trebia ticinoq; corōas ciuicas rettulit.

Cānensi quoq; prælio:de quo refugisse ex imiū opus uirtutis fuit:solus accœpit coronā. Beatus profecto tot suffragiis gloriaꝝ:ni hæres in posteritatis eius succes/sione Catilina tantas adoreas odio damnati nominis obūbrasset. Quātū īter milites Sicinius aut Sergius: tantum inter duces:imo ut uerius dicam inter omnes homines Cæsar dictator enituit. Huius ductibus un/decies centū quadragīta & duo milia cæsa hostiū. Nā quātū bellis ciuilibus fuderit noluit annotari. Signis collatis qnquagies & bis dimicauit. M. Marcellū so lus supgressus: qui nouies & tricies pari modo fuerat præliatus. Adhuc nullus celerius scripsit:nemo uelo/cius legit:quaternas etiam epistolas perhibetur simul dictasse:benignitate adeo præditus:ut quos armis su begerat:magis clæmentia uicerit.

Qui memoria claruerunt:cui casus uocem ademe rit:cuiue dederit:q̄ eloquētia floruerunt:de pietate pu dicicia:& quis beatus iudicatus. CAP. vii.

c Yrus memoriæ bono claruit:qui in exercitu: cui numerosissimo præfuit: nominati singu los alloquebat᷑. Fecit hoc idē in populo Ro. Lucius Scipio. Sed & Cyrum & Scipionē cōsuetudi ne credimus ꝑfecisse. Cyneas Pyrrhi legatus postero die q̄ ingressus romā fuerat:& equestrem ordinē & se natū ꝓpriis nominibus salutauit. Rex pōticus Mithri dates duabus & uigīti gētibus qbus impitabat:sine in terprete iura dedit. Memoriam ex arte fieri palā factū

eſt:ſicut Metrodorus philoſophus:q̃ tẽporibus cynici Diogenis fuit: ĩ tantũ ſe meditatione aſſidua ꝓuexit: ut a multis ſimul dicta non modo ſenſuũ:ſed etiã uer borũ ordinibus detineret. Nihil tamen ĩ homine aut metu aut caſu aut morbo facilius intercipi ſæpe pſpec tum eſt. Qui lapide ictus fuerat:accepimus oblitum litterarũ. Meſſalã certe Coruinũ poſt ægritudinẽ quã ptulerat pcuſſum ꝓprii noĩs obliuione:q̃libet alias ei ſenſus uigeret. Memoriam metus pimit:inuicem me tus uocis eſt incitamentũ:quã nõ ſolũ acuit:ſed etiã ſi nũq̃ fuerit extorquet. Deniq; cum olympiade octaua & quinquageſima uictor Cyrus intraſſet ſardis aſiæ oppidum:ubi tunc Crœſus latebat:Athys filius regis mutus ad id uſq; tẽporis ĩ uocẽ erupit ui timoris. Ex clamaſſe.n.dicit᷑. Parce patri meo Cyre:& hominem te uel caſibus diſce noſtris. Tractare de moribus ſu pereſt: quoꝝ excellentia maxime in duobus enituit. Cato princeps Portiæ gentis ſenator optimus: orator optimus:optimus impator: cauſas tamen quadragies & q̃ter dixit diuerſis odiorũ ſimultatibus appetitus. Veꝝ Scipionis Aemiliãi laus ꝓpẽſior: q p̃ter bona: qbus Cato clarus fuit:etiam publico amore præceſſit. Vir optimus Naſica Scipio iudicatus eſt nõ priuato tantũ teſtimõio:ſed totius ſenatus ſacramẽto. quippe ꝙ inuẽtus dignior nõ fuit:cui præcipuæ religionis crẹ deret᷑ miniſteriũ:cũ oraculũ moneret accerſi ſacra deũ matris peſſimũticæ. Plurimi ĩter Romanos eloquẽtia

floruerũt. Sed hoc bonũ hæreditariũ nunq̃ fuit: nisi in familia Curionum: ĩ qua tres serie continua oratores fuerunt. Magnũ hoc habitum est sane eo sæculo: quo præcipue facundiã & humana & diuina mirata sunt. Quippe tunc pcussores Archilochi poetæ Apollo pro didit: & latronum facinus deo arguẽte detectum est. Cũq; Lysander lacedæmonius athenas obsideret: ubi Sophoclis tragici inhumatum corpus iacebat: idẽtidẽ Liber pater ducẽ admonuit per quietẽ sepeliri sineret delicias suas. Nec prius destitit q̃ Lysãder cognito qs obisset: & quod a numine posceret: inducias bello da ret usq; dũ cõgrue supmis manibus exeqæ ducerent. Pindarũ lyricũ e conuiuii loco: cui ĩminebat ruina: ne cũ cæteris interiret: forinsecus eũ Castor & Pollux uo cauerunt inspectantibus uniuersis. quo effectũ est: ut solus impẽdens periculũ euaderet. Numerãdus post deos Cneus Põpeius Magnus intraturus domũ Pos sidonii tunc clarissimi sapiẽtiæ professoris percuti ex more a lictore fores uetuit: sũmissisq; fascibus q̃libet cõfecto mithridatico bello & oriẽtis uictor sententia ppria cessit ianuæ litterarũ. Africanus prior Quinti Ennii statuã impõi sepulcro suo iussit. Vticẽsis Cato unũ ex tribunatu militum philosophum: alterũ ex cy pria legatiõe romã aduexit: pfessus plurimũ se eo fac to senatui & populo cõtulisse: q̃libet pauus eius sæpis sime cẽsuisset græcos urbe pellẽdos. Dionysius tyrã nus uittatã nauẽ Platoni obuiã misit. Ipse cum albis

quadrigis egredientem in littore occurrēs honoratus est. Perfectam prudētiam soli Socrati oraculum delphicum adiudicauit. Pietatis documentum nobilius quidem in Metellorum domo effulsit: sed eminentissimum in plæbeia puerpera reperitur. Humilis hæc atq; ideo famæ obscurioris: cum ad patrem qui supplicii causa claustris pœnalibus continebatur: ægre obtinuisset ingressum: exquisita sæpius a ianitoribus ne forte parenti cibum administraret: alere eum uberibus suis deprehensa est. Quæ res & locum & factum consecrauit. Nam qui morti destinabatur: donatus est filiæ in memoriam tanti præconii reseruatus. Locus dicatus suo numini pietatis sacellum fuit. Nauis a phrygia gerula sacrorum dum sequitur uittas castitatis: contulit Claudiæ principatum pudiciciæ. Et Sulpitia Paterculi filia. M. Fuluii Flacci uxor censura omnium matronarum e centum probatissimis haud temere electa est: quæ simulacrū Veneris (ut sibyllini libri monebant) dedicaret. Qui attingat ad titulum fœlicitatis necdum repertus est: & qui fœlix censeri iure debuerit. Namq; Cornelius Sylla dictus potius est q̄ fuerit fœlix. Solum certe beatum cortina Aglaum iudicauit: qui in angustissimo arcadiæ angulo pauperis soli dominus nunq̄ egressus paterni cespitis terminos inuenitur. De homine satis dictum habeo.

DE Italia: ĩ ea de boa angue: de ludis: de lyncibus: de lyncurio: de mutis cicadis: de corallio: de syrtite & ueiẽtana gẽma: de diomedeis auibus. CAP. viii.

n Vnc: ut ad destinatum opus reuertamur: ad locorum cõmemorationẽ stilus dirigendus est: atq; adeo pricipaliter ĩ italia: cuius decus iã ĩ urbe cõtigimus. Sed italia tãta cura ab omnibus dicta est: præcipue a. M. Catone: ut iã inueniri nõ sit: quod nõ ueterum auctorum præsũpserit diligẽtia. Largiter ĩ laudẽ excellentis terræ materia suppetẽte dum scriptores præstãtissimi reputant locorum salubritatẽ: cœli tẽperiẽ: ubertatem soli: aprica collium: opaca nemorum: ĩnoxios saltus: uitiũ olearũq; prouẽtus: ouilia: pecuaria: tot amnes: lacus tantos: bifera uiolaria: inter hæc uesubiũ flagrantis animæ spiritu uaporatũ: tepentibus fontibus baias: colonias tã frequentes: tã assidua nouarum urbiũ gratia: tã clarum decus ueterum oppidorum: quæ primũ aborigenes: arũci: pelasgi: arcades: siculi: totius postremo græciæ aduenæ: & ĩ sũma uictores Romãi cõdiderũt. Ad hæc laterum portuosa: orasq; patentibus gremiis cõmercio orbis accõmodatas. Verũ ne prorsus ĩtacta uideat᷑: ĩ ea quæ minus trita sunt animũ ĩtendere haud absurdũ uidetur: & parcius depasta leuibus uestigiis inuiare. Nã quis ignorat dicta uel cõdita a Iano ianiculum: a Saturno latiũ atq; saturniã: a Dane ardeã a comitibus Herculis Policlen: ab ipo in cãpania põpeios: qa uictor ex hispania pompã boum duxerat. In li-

guria quoq; lapidarios cāpos: q̄ hercule ibi dimicāte credūtur pluuisse saxa. Regionē ionicā ab Ione Aulochi filia: quā ꝑcaciter īsidentē uias Hercules (ut ferunt) interemit. Archippenā a Marsa rege lydoꝝ: q̄d hiatu terræ haustū dissolutū est in lacū fucinū. A Iasone tēplū Iunonis argiuæ: a pelopidis pisas: a Cleolao Minois filio daunios: & iapigas ab Iapige Dædali filio: tyrrhenos a Tyrrheno rege lydiæ: corā a Dardāo: agillā a pelasgis: q primi ī latium litteras ītulerūt. Ab Haleso argiuo falīscā: a Falerio argiuo falerios: fescēninū quoq; ab argiuis: portū parthemū a focensibus. Tibur (sicut Cato facit testimoniū) a Catillo arcade præfecto classis Euādri: sicut Sextius ab argiua iuuētute. Catillus. n. Amphiarai filius post ꝓdigialem patris apud thebas interitū Oeclei aui iussu cū omni fœtu uersacrū missus tres liberos ī italia ꝓcreauit: Tiburtum: Corā: Catillum: qui depulsis ex oppido siciliæ ueteribus sicanis a noīe Tiburti fratris natu maximi urbem uocauerūt. Mox ī brutiis ab Vlyxe extructū tēplum Mineruæ. Insula ligia appellata abiecto ibi corpore sirēis ita noīatæ. Parthenope a Parthenopes sirenis sepulcro: quā Augustus postea neapolī eē maluit. Præneste ut Zenodotus a Præneste Vlyxis nepote Latini filio: ut p̄nestini sonāt libri a Ceculo quē iuxta ignes fortuitos īuenerunt (ut fama est) digitioꝝ sorores. Notū ē a Philoctete petiliā cōstitutā: arpos ac beneuētū a Diomede: patauiū ab Antenorē: metapōtū

a piliis: syllacæum ab atheniensibus: subarim a trize-
niis: ét a Sagari Aiacis locri filio. Sallétinos a lyciis:
anconam a siculis: gabios a Galatio & Bio siculis fra-
tribus. Ab Heraclidis tarentũ: isulam tensam ab hio-
nibus: pestum a doriensibus: a Miscello achæo croto-
nã: rhegiũ a chalcidẽsibus: cauloneã & cerinã a croto-
niensibus: a nariciis locros: heretũ a græcis i honorem
Heræ. sic. n. græci Iunonem uocãt. Ariciam ab Archi-
locho siculo: unde & nomẽ (ut Heminæ placet) trac
tum. Hoc in loco Orestes oraculo monitus simulacrꝝ
scythicæ dianæ: qđ de taurica extulerat: prius q̃ argos
peteret cõsecrauit. A zanclẽsibus metaurꝝ locatum: a
locrensibus metapontũ: quod nunc uibo dicitur. Boc
chus absoluit gallorꝝ ueterũ propaginẽ umbros esse.
Marchus Antõius refert hos eosdẽ: ꝙ tẽpore aquosæ
cladis ĩbribus supfuerit: umbros eẽ noĩatos. Lucinia
no placet a Messapo græco messapiæ datam originẽ
uersam postmodum in nomen calabryæ. quã in exor
dio Oenotri frater Peucecius peuceciã nominauerat.
Par sententia est inter auctores a gubernatorẽ Aeneæ
palinurum appellatũ: a tubicine misenum: a consobri
na leocosiã insulã. Inter omnes ꝑspicue cõuenit a nu
trice Caieta caietã: ab uxore lauiniũ quod post troiæ
excidiũ (sicuti Coscõius phibet) q̃rto ãno extructũ ẽ.
Nec omissum sit Aeneã æstate ab ilio capto secunda
italicis littoribus appulsum: ut Hemina tradit: sociis
nõ ãplius sexcẽtis ĩ agro laurẽti posuisse castra, ubi dũ

ſimulacrum: quod ſecum ex ſicilia aduexerat: dedicat Veneri matri: quæ aphroditis dr: a Diomede palladiu ſuſcepiſſe: tribuſq; mox annis cu latino regnauit ſocia poteſtate quigentis iugeribus ab eo acceptis: quo defuncto ſumma biennio adeptus apud numicu parere deſiit. Anno. vii. patris indigetis ei nome datum. Deinde conſtituta ab Aſcanio alba longa fidenæ aricia: nola a tyriis: ab euboenſibus cumæ. Ibidem ſibyllæ ſacellu eſt: ſed quæ rebus humanis qnquageſima olympiade fuit: cuiuſq; libru ad Corneliu uſq; Sylla pontifices noſtri coſulebat. Tunc. n. una cu capitolio igni abſumptus eſt. Na priores duos Tarquinio Superbo parcius precium offerete q poſtulabat: ipa exuſſerat. Huius ſepulcrum in ſicilia adhuc manet. Delphicam aute ſibyllam ate troiana bella uaticinatam Bocchus autumat: cuius uerſus plurimos Homeru inſcripſiſſe operi ſuo manifeſtat. Hanc Heriphile erictrea annis aliquot intercedentibus inſecuta eſt: ſibyllaq; appellata eſt de ſcientiæ parilitate: quæ inter alia magnifica leſbios amiſſuros impium multo ante præmonuit: q id accideret. Ita Cumanam fuiſſe tertio poſt has loco ipſa rei ſeries pbat. Ergo italia in qua latium antiquu antea a tyberis hoſtiis aduſq; lirim amnem ptinebat: uniuerſa conſurgit a iugis alpiu porrecta ad rheginu uertice & littora brutioru: quo in mare uerſus meridie protéditur. Inde pcedens paulati ſe apennini montis dorſo attollit: extenſa inter tuſcu & hadriaticu id eſt

inter superiorum mare & inferū. similisq; querneo folio sci licet pceritate amplior q̄ latitudine: ubi longius abiit: in cornua duo scinditur: quorum alterum ionium spectat æquor: alterum siculū. Inter q̄s pminentias nō uno mar/ gine accessum insinuati freti recipit: sed linguis piec tis sæpius ac pcurrētibus distinctū pmontoriis pela/ gus accipit. Vbi (ut obuia passim notemus) arces ta rētinæ: syllacæa regio cum syllæo oppido: & crateide flumīe Syllæ matre: ut uetustas fabulata est. Rhegini saltus: pestanæ: ualles: sirenū saxa: amœnissimi cāpa/ niæ tractus: flegræi cāpi: Circes domus. Tarracina īsu la ante circūflua īmenso mari: nunc æuo nectente ad/ dita cōtinēti: diuersamq; fortunam a rheginis expta: quos fretū medium a siculis ui abscidit: formiæ etiam læstrygōibus habitatæ. Multa præterea pollētissimis ingeniis edissertata: quæ præterire: q̄ inferius exeq tutius duximus. Verum italiæ lōgitudo: quæ ab augu sta prætoria p urbē capuāq; porrigit' usq; ad oppidū rhegiū decies cētena & uigiti milia passuū colligit. La titudo ubi plurimū quadrigētadecē: ubi minimū cen tū. xxxv. Artissima ē ad portū quē Hānibalis esse di/ cunt. neq;. n. excedit q̄draginta milia. Vmbilicū (ut Varro tradit) in agro reatino habet. At ī solidū spatiū circuitus uniuersi uicies q̄dragies nouies cētena sunt. In quo ambitu aduersa locrēsiū frōte ortus a gadibus finit' europæ sinus primus. nā secūdus a lacinio auspi catus ī acrocerauniis metas habet. Ad hæc italia pado

clara est:quẽ mons uesulus superãtissimus inter iuga alpiũ gremio suo fundit uisendo fonte in ligurũ fini/bus:unde se primũ padus ꝓruit:summersusq; cunicu lo rursus in agro uibonensi extollitur : nulli amnium inferior claritate a græcis dictus eridanus. Intumescit exortu canis tabefactis niuibus:& liquẽtibus brumæ pruinis:auctusq; aquaꝝ accessione .xxx. flumina in hadriaticũ defert mar̃ memoralibus insitũ & isignitũ. Vulgatũ p omniũ ora : ꝙ ppaucæ familiæ sunt ĩ agro phaliscoꝝ:quos hyrpos uocãt. Hi sacrificiũ ãnuũ ad soractis mõtẽ Apollini faciũt:id operãtes gesticulatio nibus religiosis impune exultãt ardẽtibus lignorum struibus ĩ honorẽ diuinæ rei flãmis parcẽtibus. Cuius deuotionis ministerium munificentia senatus hono/rata hyrpis perpetuo cõsulto omniũ munerũ uacatio nem dedit. Gentem marsorum serpentibus illæsam esse nihil mirum.a Circes filio genus ducũt:& de aui ta potentia sibi deberi sciunt seruitium uenenorum : ideo contemnunt uenena. Caius Cœlius Oetæ tres fi lias dicit:Angiciam:Medeam:Circen. Circẽ circæos ĩsedisse montes carminũ maleficiis uarias imaginũ fa cies mẽtiẽtẽ. Angiciã uicia fucio occupauisse:ibiq; sa lubri sciẽtia aduersus morbos resistẽtẽ cũ desisset itus hoĩes uiuere:deã habitã. Medeã a Iasone buthroti se/pultã filiũq; marsis ĩpasse. Sed q̃uis italia habeat hoc p̃sidiũ familiare:a serpẽtibus nõ penitus libera est. De niq; amyclas q̃s ante cõdiderãt græci:fugauere serpẽ

tes. Illic frequens uipa morſu inſanabili. Breuior hæc cæteris: quas ĩ aliis aduertimus orbis partibus: ac ꝓp/terea dum deſpectui eſt: facilius nocet. Calabrya cherſydris frequentiſſima: & boas gignit: quẽ anguem in ĩmenſam ferunt molẽ coaleſcere. Captat primo gre/ges bubulos. Et quæ plurimo lacte rigua bos eſt: eius ſe uberibus ĩnectit: ſuctuq; cõtinuo ſaginata longo in ſæculo ita fellebri ſacietate ultimo extuberatur: ut ob/ſiſtere eius magnitudini nulla uis queat. Poſtremo depopulatis aĩalibus regiones quas obſederit: cogat ad uaſtitatẽ. Diuo deniq; Claudio principe: ubi uati/canus ager eſt: ĩ aluo occiſæ boæ ſpectatus eſt ſolidus infans. Italia lupos habet. quod cũ cæteris ſimile nõ ſit. homo quẽ prius uiderit conticeſcit: & anticipatus obtutu aſpectu nocẽtis: licet clamãdi uotũ habeat: nõ habet uocis miniſteriũ. Sciens de lupis ꝑtereo multa. Spectatiſſimũ illđ eſt. Caudæ aĩalis huius uillus ama torius ineſt perexiguus: quẽ ſpontaneo dãno abiicit: cũ capi metuit. nec habet potentiam: niſi uiuenti de/trahatur. Coeunt lupi toto anno nõ amplius dies. xii. Veſcũtur ĩ fame terra. At hi quos ceruarios dicimus: q̃uis poſt longa ieiunia ægre carnes mandere cœperit: ubi qd caſu reſpiciunt: obliuiſcuntur: & immemores præſentis copiæ: eunt quæſitũ quã reliquerant ſacieta em. In hoc animalium genere numerãtur & lynces: quoꝝ urinas coire in duriciẽ precioſi calculi cõfitent᷑ qui naturas lapidũ exquiſitius ꝓſecuti ſunt. Iſtud etiã

ipsos lynces psentiscere hoc documento probatur: quod egestum liquorem ilico arenarum cumulis quantum ualent cotegunt: inuidia scilicet ne talis egeries trãseat in nostrum usum: ut Theophrastus perhibet. Lapidi isti ad succinũ color est: pariter spiritu attrahit propinquantia. dolores renũ placat. medetur regio morbo. Lyncuriũ dicitur. Cicadæ apud rheginos mutæ sunt: nec usq̃ alibi q̃ apud rheginos. Quod silentiũ miraculo est: nec imerito: cũ uicinæ quæ sunt locrensiũ ultra cæteras sonent. Causas Granius tradit. Cũ obmurmurarent illic Herculi quiescenti: dicitur iussisse ne streperent: itaque cœptum silentiũ ex eo pmanere. Ligusticũ mare frutices pcreat: qui quãtisper fuerint ĩ pfundis aquarũ: fluxi sunt tactu prope carnulento. Deinde ubi ĩsuper attollunt: natalibus derogatis saxis lapides fiũt. Nec solũ qualitas illis tantum: sed & color uertit. nã puniceo ptinus rubescunt. Ramuli sunt: quales arborum uisimus ad semipedẽ frequẽtius lõgi: rarum est pedaneos depræhendi. Excuduntur ex illis multa gestamina. Habet. n. (ut Zoroastres ait) materia hæc quandam potestatẽ: ac pptérea quicqd inde fit: ducitur inter salutaria. Coraliũ alias dicũt. Nã Methrodorus gorgiã noiat. Idem quod resistat typhonibus & fulminibus affirmat. Eruitur gẽma ĩ parte lucaniæ facie adeo iucũda: ut lãguẽtes intrinsecus stellas & sub nubilo renitẽtes perfundat color croceus. Ea quoniã in littore syrtium inuenta primũ est: syrtitis uocatur. Est & ueientana a

loco dicta: cui superficies nigra: quã ad gratiã ua rieta tis limites albi ĩtersecãt notis candẽtibus. Insula quæ apuliæ orã uidet: tumulo ac delubro Diomedis insi/gnis est: & diomedeas aues sola nutrit. Nam hoc gẽus alitis præter q̃ ibi nusq̃ gentiũ est: idq; solum poterat memorabile iudicari: nisi accederẽt nõ omittẽda. For ma illis pene: quæ fulicis. color candidus: ignei oculi: ora dentata. Cõgregatæ uolitant: nec sine ratione per/gẽdi. duces duo sunt: q regũt agmen. alter agmen an/teit: alter ĩsequit᷑: iste ut ductu certũ iter dirigat: hic ut ĩstantia urgeat tarditatem. Hæc ĩ meãtibus disciplina est. Et cum fœtuũ adest tẽpus rostro scrobes excauãt: deinde surculis ĩuersum superpositis texta cratiũ imi/tantur: & sic contegunt subtercauata. Et ne operimẽta desint: si forte lignoꝝ casas uẽti auferant: hanc struem premunt terra: quam egesserant: cũ puteos excauarãt. Sic nidos moliuntur bifori accessu: nec fortuito: adeo ut ad plagas cœli metentur exitus uel ingressus. Adi/tus qui dimittit ad pastus: in ortum destinatur: qui ex cipit reuertentes uersus occasum est: ut lux & moran tes excitet: & receptui non denegetur. Leuaturæ aluũ aduersis flatibus subuolãt: quibus proluuies longius auferatur. Iudicant inter aduenas. Si græcus est: pro/pius accedunt: & q̃tum intelligi datur: uelut ciui blan dius adulãtur. Si quis erit gentis alterius: inuolant & impugnant. Aedem sacram omni die celebrãt studio huiusmodi. Aquis imbuunt plumas: alisq; impendio

madefactis confluũt rorulentæ:ita ædem excuſſo hu/
more purificant:tunc pẽnulis ſuperplaudunt:inde di
ſcedunt quaſi peracta religione. Ob hoc ferunt Dio/
medis ſocios aues factos. Sane ante aduentũ Aetholi
ducis nomen diomedeæ non habebant: ide ſic dictæ.
Italicus excurſus per liburnos: quæ gens aſiatica eſt:
procedit in dalmatiæ pedem:dalmatia in limitem illy
ricum. In quo ſinu dardani ſedes habent homnies ex
troiana proſapia in mores barbaros efferati. At ex alte
ra parte per ligurum oram in narbonẽſium prouinciã
pergit:in qua focenſes quõdam fugati perſarũ aduen
tu maſſiliam urbem olympiade quadrageſimaquita
condiderunt. Et. C. Marius bello cymbrico factis ma
nu foſſis inuitauit mare:pernicioſamq; feruentis rho/
dani nauigationem temperauit. Qui amnis præcipi
tatus alpibus primo per heluetios ruit: occurſantium
aquarum agmina ſecum trahens:auctuq; magno ipo
quod inuadit freto turbulentior: niſi cum fretum uen
tis excitatur. Rhodanus ſæuit & cum ſerenũ eſt. Atq;
ideo inter tres europæ maximos fluuios & hunc com/
putant. Aquæ quoq; ſextiæ illic claruerunt quodam
hyberna cõſule:poſtea excultæ mœnibus quaꝝ calor
olim acrior exhalatus per tempora euaporauit: nec iã
par eſt priori famæ. Si græcias cogitemus:præſtat re/
ſpicere littus tarentinum: unde a promontorio quod
acran iapigiam dicunt: achaiam deſtinantibus cur/
ſum citiſſima nauigatio eſt.

Corsica: in ea de catochite. CAP. ix.

f Lectēdus hic stilus est: terrarū uocāt alia. Et longū ē: ut morati īsularū omniū oras legāus q̄scūq; pmōtoria italica pspectāt: quis sparsæ recessibus amœnissimis: & quodā naturæ q̄si spectaculo expositæ nō erāt omittēdæ. Sed q̄tū residendū est: si dilatis quæ pcipua sūt: p quādā desidiā aut pandetheriā aut pchytā dicamus: aut ferri iluā feracē: aut caprariā quā græci ægilon dicūt: aut phanasia de facie supina freti uel Vlyxis erroribus sic uocatā: uel colūbariā auiū hui⁹ nōis matrē: uel ithacesiā quæ Vlyxis pdit' specula: uel ennariā iharimen Homero nōiatā: aliasq; nō secus lætas. Inter q̄s corsicā plurimi īdicēdo latius circūuecti plenissima narrādi absoluerūt diligētia. Nihilq; omissū: qđ retractari nō sit supuacuū. Vt exordiū īcolis ligures dederit: ut oppida ibi extructa sint: ut colonias ibi deduxerit Marius & Sylla: ut ipa ligusticos sinus æquor alluat. Sed hæc facessāt. Verū ager corsicāus: qđ ī eo agro unicū ē: solus edit quē cathochitē uocant lapidē fatu dignissimū. Maior ē cæteris q ad ornatū destinātur. Nec tā gēma q̄ cautes. Idē īpositas māus detinet: ita se iūctis corporibus ānectēs ut cū ipo hæreāt: qbus tangit'. Sed & ei inest uellus uelut de glutino lentiore nescio qđ: paritq; gūmi. Accipimus Democritū Abderiten ostētatione scrupuli huius frequēter usum ad pbandū naturæ occultā potentiā in certaminibus quæ cōtra magos habuit.

Sardinia: in ea de solifuga: & herba sardonia.
CAP. x.

S Ardinia quoq; quã apud Timæũ sandaliotẽ legimus: ichniam apud Crispũ: in quo mari sita sit: quos incolarũ auctores habeat: satis celebre est dictũ. Nihil ergo attinet dicere ut Sardus Hercule: Norax Mercurio ꝓcreati cũ alter a libya: al ter ab usq; tarteso hispãiæ ĩ hosce fines ꝑmeauissent: a Sardo terræ: a Norace noræ oppido nomen datum: mox Aristæũ regnãdo his ꝓxime in urbe caralis: quã cõdiderat ipse cõducto populo utriusq; sanguinis se iuges usq; ad se gẽtes ad unũ morẽ cõiugasse imperiũ ex ĩsolẽtia nihil aspernatas. Sed & hic Aristæus Iolaũ creat: qui ad id locoꝝ agros ibi ĩsedit. Præterea & ilien ses & locrẽses prætereamus. Sardinia est quidẽ absq; serpentibus. Sed quod aliis locis serpens est: hoc soli fuga sardis agris: ãimal ꝑexiguũ simileq; araneis for ma. solifuga dicta ẽ: q diẽ fugiat. ĩ metallis argẽtariis plurima. nã solũ illud argenti diues est. Occultim rep tat: & per imprudentiã supersedentibus pestem facit. Huic incõmodo accedit & herba sardonia: quæ in de fluis fontanis ꝓuenit largius iusto. Ea si edulio fuerit nesciẽtibus: neruos cõtrahit: diducit ora rictu: ut qui mortem oppetũt: ĩtereãt facie ridentiũ. Cõtra quicqd aquaꝝ est: uarie cõmodis seruit. Stagna pisculentissi ma. Hybernæ pluuiæ in æstiuã penuriã reseruantur. Nam homo sardus opem plurimam de imbrico cœlo

habet. Hoc collectaneũm departitur: ut sufficiat usui ubi defecerint scaturigines. Sane fontes calidi & salubres aliquot locis efferuescũt: q medelas afferunt: aut solidãt ossa fracta: aut abolẽt a solifugis ĩsertum uenenũ: aut etiã oculatias dissipãt ægritudines. Sed q oculis medentur: & coarguendis ualent furibus. Nã quisquis sacramẽto raptũ negat: lumina aquis attrectat. Vbi piuriũ non est: clarius cernit. Si perfidia abnuit: detegitur facinus cæcitate: & captus oculis admissum tenebris fatetur.

Sicilia: ĩ ea memorabilia soli & aquaꝝ: & de achate lapide & insulis uulcaniis. CAP. xi.

s I respiciamus ad ordinẽ tempoꝝ uel locoꝝ: post sardiniam res uocant siculæ. Primo ꝙ utraqꝫ ĩsula ĩ Romanã potestatẽ redacta iisdẽ tẽporibus ꝓuincia facta est: cũ eodẽ anno sardiniã M. Valeri9: alterã. C. Flaminius ꝑtor sortiti sint. Ad de ꝙ freto siculo excipit̃ sardi maris nomẽ. Ergo sicilia: qđ cũ primis assignãdum est: diffusis ꝓminẽtibus triquetra specie figurat̃. Pachynnus aspectus in pelo põnesum & meridianã plagã dirigit. Pelorus aduersã uespo Italiã uidet. Lilybæus ĩ africã extenditur. Inter quæ pelorias ꝑ̃stat laudata soli tẽperamẽto egregio: ꝙ neqꝫ humido ĩ lutum madefaciat: neqꝫ fatiscat ĩ puluerẽ siccitate. Ea ubi retrorsũ recedit: & ĩ latitudinẽ pãdit̃: tres lacus obtinet. Quoꝝ unus ꝙ pisciũ est copiosus: nõ eqdẽ ad miraculũ duxerim: sed ꝙ ei ꝓximans

cōdensus arbustis iter uirgultorum opaca feras nutriat: & admissis uenatibus p terrenos tramites: qbus pedestres accessus excipit: duplicē piscādi uenādiq; pbeat uoluptatē: numerat iter eximia. Tertiū ara sacrū approbat: quæ in medio sita breuia diuidit a profundis. Qua ad eā pergitur: aqua crurum tenus puenit. Quod ultra est: nec explorari licet nec attingi. Et si fiat: q sit ausus malo plectit: quātāq; sui partē ingurgitauerit: tantā perditū uadit. Ferūt quēdam i hæc alta q̄ lōgissimam poterat: iecisse lineam. Eā ut recuperaret dū demerso brachio nisum adiuuat: cadauer manū factam. Peloritana ora habitatur colonia tauromenia: quā prisci naxū uocabāt. Oppido messana rhegio Italiæ opposita est: qđ rhegiū ab hiscēdi argumēto rhegiū græci dictitabant. Pachynno multa thynnorum iest copia: thinis & oībus mari nantibus pisculētissimus: ac ppea semper captura larga. Lilybitano lilybæū oppidū decus ē sibyllæ sepulcro. Sicaniæ diu ante troiana bella Sicanius rex nomē dedit aduectus cū āplissima hiberorū manu: post Siculus Neptuni filius. In hāc plurimi corīthiorum: argiuorum: ilienſiū: doriēsiū: cretēsiū cōfluxerūt. Inter quos Dædal9 fabræ artis magister prīcipē urbiū syracusas habet. In qua ēt cū hyberno cōdūtur serena: nullo non die sol est. Adde q arethusa fons in hac urbe est. Eminet mōtibus ætna & eryce. Vulcano ætna sacer ē: eryx Veneri. In ætnæ uertice hiatus duo sunt cratheres noīati: p quos eructatus erumpit uapor

præmiſſo prius fremitu:qui ꝑ æſtuãtes cauernaꝝ late/
bras longo mugitu ĩtra terræ uiſcera diu uoluitur:nec
ante ſe flammaꝝ globi attollũt:q̃ interni ſtrepitus an/
tecedunt. Mirũ hoc eſt:nec illud minus: ꝙ ĩ illa ferué
tis naturæ ꝑuicacia mixtis niuibus ignes præfert:& li/
cet uaſtis exundet incendiis: apicis canicies perpetua
brumalẽ detinet faciem. Ita ĩ utroq; inuicta uiolentia
nec calor frigore mitigatur:nec frigus calore diſſolui/
tur. laudant alios mõtes duos nebrodẽ & neptunum.
E neptuno ſpecula eſt ĩ pelagus tuſcũ & hadriaticum.
Nebrodi damaꝝ copia nomẽ dedit. Nebrodẽ damæ
& hinnuli gregatim ꝑuagantur:inde nebrodes dicta.
Quicquid ſicilia gignit ſiue ſoli ſiue hominis ĩgenio
proximũ eſt his:quæ optima iudicantur:niſi ꝙ fœtus
terræ centuripino croco uincitur. Hic primũ inuenta
comœdia. hic cauillatio comica in ſcæna ſtetit. hic do/
mus Archimedis:q iuxta ſyderũ diſciplinã machina/
rius cõmentator fuit. hic Lais ſicula quæ eligere terrã
maluit:q̃ fateri. Gentẽ cyclopũ teſtãtur uaſti ſpecus:
læſtrygonũ ſedes adhuc ſic uocãtur. Ceres inde magi
ſtra ſationis frumẽtariæ. Hic ibidem cãpus ætnenſis ĩ
floribus ſemper cum omni uerno die:quẽ propter eſt
demerſum foramen:quo Ditẽ patrẽ ad raptus liberæ
exeuntẽ fama eſt lucẽ auſum. Inter catinã & ſyracu/
ſas certamen eſt de illuſtriũ fratrũ memoria:quoꝝ no
mina diuerſæ ſibi partes adoptant. Si catinẽſes audia
mus Anapius fuit & amphinomus. Si quod malunt

ſyracuſæ:Emanciā putabimus & Critonē. Catinēſis tamen regio cauſam dedit facto:ī quam ſe cū incēdia ætnæ ꝓtuliſſēt:iuuenes duo ſublatos parētes euexerūt iter flāmas illæſi ignibus. Huius memoriā ita poſteritas munerata eſt:ut ſepulcri locus noīaret̃ cāpus piorum. De arethuſa & alphæo ueꝝ eſt hactenus ꝙ cōueniūt fons & amnis. Fluminū miracula abūde uaria ſunt. Dianā q ad camerinā fluit:ſi hitus īpudicæ hauſerit non coibūt in corpus unum latex uineus & latex aquæ. Apud ſegeſtanos herbeſus ī medio flumine ſubita exæſtuatiōe ferueſcit. Hacidē q̄uis dimiſſū ætna nullus frigore āteuertit. Himereū cœleſtes mutāt plagæ. Amarus deniq; eſt dū ī aqlonē fluit:dulcis dū ad meridiē flectit̃. Quāta ī aqs:tāta ē nouitas ī ſalinis. Salē agrigentinū ſi igni iūxerit:ſoluit̃ uſtione. cui ſi liquor aquæ ꝓpinquerit:crepitat ueluti toreat̃. Purpureū ætna mittit:ī pachynno trāſlucidus inuenit̃. Cætera ſalinaꝝ metalla:quæ ſunt aut agrigētino aut cēturipino ꝓximātia:fungūtur cautiū miniſterio. Nā illic excidūt ſigna ad facies hominū uel deoꝝ. Thermitanis locis īſula ē arundinū ferax. Eæ accōmodatiſſimæ ſunt ī omnē ſonū tibiaꝝ:ſiue p̄centorias facias quaꝝ locus eſt ad puluinaria p̄cinēdi:ſiue uaſcas quæ foraminū numeris p̄cētorias antecedūt:ſeu puellatorias q bus a ſono clariore uocamen dat̃:ſiue girgrinas quæ breuiores licet ſubtilioribus tn̄ modis īſonant:aut miluinas quæ in accētus exeūt acutiſſimos:aut lydias q̄s

& turarias dicunt: uel corinthias: uel aegyptias: aliasue musicis p diuersa officia & noĩa separatas. In alesi-na regiõe fons alias trãquillus & qetus cũ siletur: si in sonent tibiae: exultabũdus ad cantus eleuat: & q̃si mi ret dulcedinẽ ultra margines intumescit. Geloniũ sta gnũ tetro odore abigit pximãtes. Ibi & fontes duo: al ter d quo si sterilis sumpserit foecũdat: alter si foecũda hauserit uertit in sterilitatẽ. Stagnũ petrensiũ serpẽti bus noxiũ ẽ: homini salutare. In lacu agrigẽtino oleũ supnatat: & hoc pĩgue haeret arũdinũ comis d assiduo uolutabro: e q̃rũ capillamẽtis legit unguentũ medicũ cõtra armentarios morbos. Nec lõge inde collis uulca nius: ĩ quo q diuinae rei operãtur: ligna uitea sup aras struũt. Nec ignis apponit. In hanc cõgeriẽ cũ psicias intulerĩt: si adest deus (sic sacrũ pbatur) sarmẽta licet uiridia spõte cõcipiũt: & nullo ĩflagrãte a litato numi-ne fit accendiũ. Ibi epulãtibus alludit flãma: quae fle-xuosis excessibus uagabũda quae cõtigerit nõ adurit. Nec aliud est q̃ imago nũtia pfecti rite uoti. Idẽ ager agrigentinus eructat limosas scaturigines. Et ut uenae fontiũ sufficiũt riuis sumministrandis: ita ĩ hac siciliae parte solo nũq̃ deficiente aeterna reiectatione terrã ter ra euomit. Achatẽ lapidẽ sicilia primũ dedit ĩ achatis fluminis ripis reptum nõ uilem cũ ibi tantũ reperiret. qppe ĩter scribentes eũ uenae naturalibus sic notãt for mis: ut cũ optimũ est: uarias p̃ferat re℞ imagines. Vñ annulus Pyrrhi regis: qui aduersus Romanos bella

gessit: non ignobilis famæ fuit: cuius gemma achates erat: in quo nouem musæ cũ ĩsignibus suis singulæ & Apollo tenẽs citharã uidebant᷑: nõ imp̃ssis ibi figuris sed ĩgenitis. Nũc diuersis locis paret. Dat creta: quem coraloachatẽ dicũt coralio similẽ: sed illitũ guttis auro micãtib⁹: & scorpionũ ictibus resistentẽ. Dat ĩdia red/dentẽ nũc nemorꝝ nũc aĩaliũ facies: quem uidisse ocu lis fauet: quiqꝫ ĩtra os receptus sedat siti. Sũt & q usti redolent myrrhæ odorẽ. Achates sanguineis maculis irrubescit. Sed q maxime ꝓbantur: uitreã habent ꝑspi cuitatem: ut cyprius. Nã q sunt facie cærea abũdantes triuialiter negligũt᷑. Omnis ambitus huius ĩsulæ clau dit᷑ stadiorꝝ tribus milib⁹. In freto siciliæ ephestiades ĩsulæ. xxv. milib⁹ passuũ ab Italia absunt. Itali uulca/nias uocant. Nã & ipse natura soli ignea p occulta cõ/mercia aut mutuãtur ætnæ ĩcendia: aut sũministrant. Hic dicta sedes deo igniũ. numero. vii. sunt. Lyparæ nomen rex dedit Lyparus q eã ante Aeolũ rexit. Alte rã hyerã uocauerũt. ea p̃cipue Vulcão sacra est: & plu rimũ colle eminentissimo nocte ardet. Strõgyle tertia Aeoli domus uergit ad exortus solis minime angulo/sa: quæ flammis liquidioribus differt a cæteris. Hæc causa efficit: ꝙ ex eius fumo potissimũ incolæ persen tiscant: quinam flatus in triduo sunt futuri. Quo fac tum ut Aeolus rex uentorum crederetur. Cæteras di/dymen ericussam phœnicusam enonyma: quoniam similes sunt: dictas habemus.

Europæ sinus tertius:ĩ eo de græciæ locis admirabi libꝫ:đ fluminibꝫ & fõtibꝫ:đ lapide galactite:de meru lis:đ lapide asbesto:đ ꝑdicibus:đ Arióe. CA.xii.

t Ertius europæ sinus ĩcipit a cerauniis monti bus:desinit ĩ hellespontũ.In eo apud molos sos:ubi dodonæi Iouis templũ est:tomarus mós est circa radices cẽtũ fontibꝫ nobilis:ut Theopó po placet.In epiro sacer fós est frigidus ultra oés aq̃s: & spectatæ diuersitatis. Nã ardẽtem si ĩ eo demergas facem extĩguit:si ꝓcul ac sine igni admoueas:suopte ĩgenio ĩflãmat. Dodone tomaro celsa ẽ delphi cefiso flumine castalio fõte & parnasi iugis celebris. Achar nania aracinto eminet.hãc ab ætolia pĩdus diuidit: q acheloũ parit cũ primis græciæ amnibus ꝑditũ ueteri claritate:nec iniuria cũ ĩter calculos:q̃bus ripæ eius mi cant galatites inueniat᷑:q scrupulus ipẽ ater si teratur: reddit succũ albũ ad lactis saporẽ.Fœminis nutrienti bus illigatus fœcũdat ubera.Subnexus puulis largiu sculos haustus saliuaꝝ facit. Intra os receptus liq̃scit: cũ soluit᷑ tamen memoriæ bonũ ꝑimit: quẽ post nilũ achelo9 dat:tertiũ nemo.Propter oppidũ patras cloes sa locus nouẽ colliũ opacitate ũbrosus: & radiis solis ferme ĩuius:nec aliã ob causã memorabilis. In lacõia spiraculũ ẽ tænarõ:& tænarõ est ꝓmõtoriũ aduersum africæ:ĩ quo fanũ methĩnei Arionis:quẽ delphine eo aduectũ imago testis est ærea ad effigiẽ casus & ueri opis expressa:ꝑterea tẽpus signatum: olympiade.n.

undetricesima: qua in certamine siculo idem Arion uictor scribitur: id ipsum gestũ ꝓbatur. Est & oppidũ tænaron nobili uetustate. Præterea aliquot urbes sũt: intra quas leuctræ non obscuræ iampridem lacedæmoniorum fœdo exitu. Amyclæ silẽtio suo quõdam pessundatæ. Sparta insignis cũ Pollucis & Castoris tẽplo: cũ etiã Othriadis illustris uiri titulis. Therãne: unde primũ cultus Dianæ. Pithane quã Archesilaus stoicus ĩde ortus prudẽtiæ suæ merito in lucẽ extulit. Ancia & cardamile ubi quõdã fuere thyræ: nũc locus dicit̃: ĩ quo anno septimodecimo regni Romuli inter laconas & argiuos memorabile fuit bellũ. Nam taygeta mons & flumen eurotas notiora sunt: q̃ ut stilo egeant. Inachus achaiæ amnis argolicũ secat tractũ: quẽ rex Inachus a se nominauit: q exordiũ argiuæ nobilitati primus dedit. Epidauro decus est Aesculapii sacellũ: cui incubantes ægritudinũ remedia capessunt monitis somnioꝝ. Pallãtæum arcadiæ oppidũ: quod pallatio nostro p Euandrũ arcada appellatione dederit: sat est admonere. In qua montes cyllene & licæus menalus etiam diis alumnis ĩclaruerũt: ĩter quos nec erimanthus ĩ obscuro est flumen. Erimantho. n. monte dimissus. Et lanodillæ Herculis pugnæ hic claræ sunt. Varro phibet fontẽ ĩ arcadia esse: cuius ĩterimat haustus. In eadẽ parte hoc solũ est non ĩdignũ relatu: ꝙ cũ aliis locis merula fulua sit: circa cyllenẽ candidissima est. Nec lapidẽ spreuerimus quẽ arcadia mittit.

Asbesto nomen est ferri colore: q̄ accẽsus semel extin gui nequit. In megarensiũ sinum isthmos exit ludis q̄nquẽnalibus: & delubro Neptuni inclytus. quos lu dos eapropter ĩstitutos ferunt: q̄ finibus q̄nq; pelopõ nesi ora abluũtur: a septẽtriõe ionio: ab occidẽte sicu/ lo: a brumali occidẽte ægæo: a solstitiali oriente myr/ too: a meridie cretico. Hoc spectaculũ p̄ Cypselũ ty rãnũ intermissũ corĩthii olympiade q̄dragesimanona solẽnitati pristinæ reddiderũt. Cæterꝝ pelopõneson a Pelope regnatã nomẽ ĩdicio est. Ea ut platani foliũ & recessibus & ꝓminẽtiis figurata diuortiũ facit ĩter io/ niũ & ægæũ mare q̄ttuor nõ ãplius milibus discurrẽs utrũq; littus: & excursu tenui: quẽ isthmõ dicũt ob an gustias. Hic hellas incipit: quã ꝓprie uerã hñt græciã: quæ nũc attice: atte prius dicta. Ibi athenæ: cui urbi sa xa scironia ꝓpiqua sunt porrecta sex milibus passuũ ob honorẽ ultoris Thesei: & memoriã nobilis pœnæ sic noĩata. Ex his rupibus Ino se cũ Palemone filio in ꝓfunda præcipitẽ iaculata auxit maris nuĩa. Nec atti/ cos mõtes partim tacebimus. Est icarius: ẽ & brilesus: est lycabectus & ægialꝰ. sed hymettio meritissime tri buit̃ prĩcipatus: q̄ apprime florulẽtus eximio mellis sapore & externos oẽs & suos uicit. Calliroen stupẽt fontẽ. nec ideo crunessan fontẽ alteꝝ nullæ rei nume rant. Atheniensibus iudicii locus ariopagos: maraton cãpus factus memorabilis opiniõe prælii cruẽtissimi. Multæ q̄dẽ ĩsulæ obiacẽt atticæ cõtinẽti: sed suburba

næ ferme sũt: salamis suniũ ceo choos: quæ ut Varro
testis ẽ: subtilioris uestis amicula arte lanifica prima ĩ
ornatũ fœminarꝝ dedit. Boetia thebis enitet. Thebas
cõdidit Amphion: nõ ꝙ lyra saxa duxerit (neqꝫ.n. par
est ita gestũ uideri) sed qa affatus suauitate hoĩes ru/
piũ incolas & ĩcultis moribꝫ ad obseqi ciuilis pellexit
disciplinã. Vrbs ista nuibus apd̃ se ortis gloriat᷑: ut p/
hibẽt q sacris carminibus Herculẽ & Liberꝝ celebrãt.
Apd̃ thebas elicõ locus ẽ: citherõ saltus: ãnis ismenus:
fontes arethusa: œdipodia: psamate: dirce. sed ante ali
os aganippe: & hippochrene: quos Cadmus litterarũ
primus reptor: cũ eqstri exploratiõe dephendisset: dũ
rimat᷑: quænã ĩsideret loca: ĩcẽsa est licẽtia poetarꝝ: ut
pariter utrũqꝫ uulgarẽt. s. ꝙ eorꝝ alter alitis eq ungula
sollicitatus foret: alter potus facũdia aĩas irrigaret. Eu
bœa insula laterꝝ obiectu efficit aulidis portũ sæculis
traditũ græcæ cõiuratõis memoria. Boetii iidẽ sũt: q le
leges fuerũt: p quos defluẽs cœphisos amnis se in ma
ria cõdit. In hac cõtinẽtia opõtius sinꝰ: larissa oppidũ:
delphi rhãnus quoqꝫ: ĩ q̃ Amphiarai fanũ & fidiacæ si
gnũ dianæ. Varro opinat᷑ duo ĩ boetia eẽ flumina na
tura licet separi: miraculo tñ ñ discrepãte: quorꝝ alterꝝ
si ouillũ pecus debibat: pullũ fieri coloris qd̃ ĩduerit:
alterius haustu q̃cũqꝫ uellera fusca sũt: ĩ cãdidũ uerti.
Addit ẽt uideri ibi puteũ pestilẽtẽ: cuius liquor mors
est hauriẽtibus. Perdices sane cũ ubiqꝫ liberæ sint: ut
aues uniuersæ ĩ boetia nõ sunt. Nec cũ uolãt sui iuris:

ſed ipſo aere:quas tranſire nõ audeant metas habent. inde ultra notatos iam terminos nunq̃ exeunt. nec in atticum ſolum tranſmeant. Hoc boetis propriũ. Nam quæ comunia ſunt omnibus generatim pſequemur. Concinantur a perdicibus nidi munitione ſolerti. Spineis enim fruticibus receptus ſuos ueſtiunt:ut animalia quæ infeſtant arceãtur a ſpinis ſurculorum. Ouis ſtragulum puluis eſt. Atq; clanculo reuertuntur:ne indicium loci conuerſatio frequens faciat. Plerũq; fœminæ tranſuehunt partus:ut mares fallant:qui eos ſæpiſſime affligunt impatientius adulantes. Dimicatur circa cõnubium:uictoſq; credunt fœminarum uice ſuſtinere uenerem. Ipſas libido ſic agitat: ut ſi uentus a maſculis flauerit: fiant prægnantes odore. Tunc ſiquis hominum ubi incubant propinquabit: egreſſæ matres uenientibus ſeſe ſponte offerunt:& ſimulata debilitate uel pedum uel alarũ quaſi ſtatim capi poſſint greſſus fingunt tardiores. Hoc mendacio illicitãt obuios & eludũt:quoad pfecti lõgius a nidis auocentur. Nec in pullis ſtudiũ ſegnius ad cauendũ:cũ uiſos ſe pſentiſcũt:reſupinati glebulas attollũt pedibus:q̃rũ obtectu tã callide ptegũtur:ut lateãt deprehẽſi.

Theſſalia:de monte olympo:& de oculo Philippi regis. CAP.xiii.

t Eſſalia eſt eadem & hæmonia: quã Homerus argopelaſgicon cognominabat:ubi genitus eſt Hellen:a quo reges Hellenes noĩati.

Huius a tergo pieria ad macedoniam ꝑtenditur: quæ deuicta sub macedoniũ uẽit iugũ. Multa ibi oppida: multa flumina. De oppidis egregia sunt: phithia: larisſa: theſſalia: & thebæ. De amnibus peneus: qui ꝓpter oſſam olympũq; decurrẽs collib⁊ dextra læuaq; molliter curuis nemoroſis cõuallibus theſſalica facit tẽpe: undiſq; aptior macedoniã ac magneſiam ĩterluens in thermeũ ſinũ decidit. Theſſaliæ ſunt pharſalici cãpi: ĩ qbus ciuiliũ bellorꝝ detonuerũt ꝓcellæ. Ac ne ĩ mõtes ignotos eamus: pindũ & othrin agitẽt: q lapitharꝝ originẽ proſequũtur: oſſam quos cẽtaurorꝝ ſtabulis ĩmorari iuuat. Pelion aũt nuptiale cõuiuiũ Thetidis atq; Pelei in tantã notitiam obtulit: ut taceri de eo magis mirũ ſit. Nã olympũ ab Homero non p audaciã celebratum docent quæ in eo uiſitãtur. Primũ excellenti uertice tãtus attollit᷑: ut ſũma eius cœlũ accolæ uocẽt. Ara ẽ ĩ cacumĩe Ioui dedicata: cuius altaribus ſi q̃ de extis ĩferãtur: nec difflãt᷑ uẽtoſis ſpiritib⁊: nec pluuiis diluũtur: ſed uoluente ãno cuiuſmodi relicta fuerint: eiuſmodi reperiũtur: & omnibus tempeſtatibus a corruptelis aurarũ uindicatur quicquid ibi ſemel eſt deo cõſecratum. Litteræ in cinere ſcriptæ aduſq; alteram anni cerimoniã ꝑmanent. In regione magneſia mothona oppidũ eſt: quod cũ obſideret Philipus Macedonis Magni pater damnatus eſt oculo ictu ſagittæ: quã iecerat Aſter oppidanus inſcriptam ſuo nomine loco uulneris nomine quem petebat. Populum iſtum

callere arte sagittaria credere possumus: uel de Philoc
teta: quũ meliboea ĩ hoc pede cõputat̃. Sed ne trãsea-
mus p̃sidiũ poetaꝝ: fons libetrius & ip̃e magnesiæ est.

Macedonia cum regibus & lapide pæante.

CAP. xiiii.

q Vi edonii olĩ populi: quæq; migdonia terra:
aut pieriũ solũ: aut hæmathiũ: nũc oẽ unifor
mi uocabulo macedonica res est: & partitio
nes: quæ specialiter añ seiũgebant̃ macedonũ nomini
cõtributæ facte sũt corpus unũ. Igit̃ macedoniã p̃cigit
thracius limes. Meridiana thessaliæ epirotæ tenent. A
ue spali plaga dardani sunt & illyrii. Qua septẽtrioni
tendit̃ peonia ac paphlagõia ꝓtegit̃: a triballis mõta
nis excessibus aqlonio frigori obiecta. Inter ipsam &
thraciam strimõ amnis facit terminũ: q ab hæmi iugis
irrigat. Verũ ut sileã: aut rhodopen migdoniũ mõtẽ:
aut athõ classibus p̃sicis nauigatũ continentiq; abscis
sum mille quingentoꝝ passuũ longitudine: simul de
auri uenis & argenti: quæ optimæ in agris macedonũ
& plurimæ eruuntur: orestidẽ dicã. Populi sunt: q ut
orestæ dicerẽtur: ĩde cœptũ. Mycenis ꝓfugus matrici
da cũ abscessus lõgius d̃stinasset: natũ sibi ĩ hæmathia
paruulũ de Hermiona: quã ĩ oẽs casus sociam asciue
rat: hic mãdauerat occulẽdũ. Adoleuit puer ĩ speciem
tegii sanguinis nomen sui patris referẽs: occupatoq;
quicqd est qd̃ ꝓcedit ĩ macedonicũ sinũ & hadriaticũ
salũ: terrã cui impitauerat orestidem dixit. Admonet

phlegra ūbi ante q̄ oppidum fieret: rumor est ī militia
mūdi dimicatū cū gigātibus: ut penitus ꝓseq̄mur q̄tis
ꝓbatiōibus impia īdicia diuinæ expeditōis ī hoc sæcu
lo pseuerauerit. Illic siquādo ut accidit nimbis torren
tes excitātur: & aucta aq̄rū pōdera ruptis obicibus ua/
lētius se ī cāpos ruūt: eluuione ossa ēt nūc ferūt detegi
ad īstar: quæ nūc sūt ex corporib᷒ hūanis: sed mō grā/
diori: quæ ob enormē magnitudinē mōstruosi exerci
tus iactitāt extitisse: idq; adiuuat᷑ argumēto saxorum
īmaniū: q̄bus oppugnatū cœlū credunt. Pergā ad resi
dua quæ ī thessaliā & hæmoniā cōtendūt. Sūt. n. arrec
tiora q̄ usq̄ ꝓceritas mōtana attoli ualet. Nec ē ī terris
oībus q̄d merito ad istas eminētias cōparet᷑. Quippe
q̄s solas diluuialis irruptio: cū uniuersa obduceret hu/
mido situ īaccessas reliq̄t. Durāt uestigia nō lāguidæ
fidei: q̄bus apparet hos locos sup̄stites undosæ tempe
statis fuisse. Nā in latebrosis rupiū cauaminibus quæ
fluctuū cōfligiis tūc adesa sunt: recluiuæ conchylioꝝ
resederāt: & alia multa quæ affatim mari iniecto exci
piuntur: ita ut sint licet facie mediterranea: apparent
tñ specie littorali. Nūc & de īcolis reddā. Hæmathius
q primus ī hæmathia accœpit prīcipatū: seu q̄a īdago
origīs eius æuo dispiit: seu q̄a alta res est genuinus ter
ræ hētur. Post hūc in macedōiis exortū hæmathiæ no
mē. Sed Macedo Deucaliōis matern⁹ nepos: q solus
cū sua familia morti supfuerat: uertit uocamē: & mace
cedoniā a se dixit. Macedonē Carāus īseq̄tur dux pe/

loponēsiæ multitudinis:q̄ iuxta responsum dictū de eo:ubi caprariū pecus resedisse aduerterat:urbē cōdi/ dit:quam dixit ægas:ī qua sepeliri reges mos erat:nec alter locus excellentiū uiroꝝ bustis apud macedonas priscos dabat̃.Succedit Carano Perdicca.xxii.olym piade primus in macedonia rex nominatus:Cui Ale xander Amyntæ filius diues hītus:nec īmerito.Ita.n. affluenter successus eius ampliandis opibus proficie bāt:ut ante oīs Apollini delphos:Ioui helidē statuas aureas dono miserit.Voluptati auriū īdulgētissime deditus:sic ut plurimos qui fidibus sciebant dū uixit in studiis oblectamenti donis tenuit liberalibus:inter quos & Pindaꝝ lyricū.Ab hoc Archelaus regnū accœ pit prudēs rei bellicæ:naualiū etiā cōmentor prœlioꝝ. Hic Archelaus ī tantū litteraꝝ amator fuit:ut Euripi/ di tragico consilioꝝ suoꝝ summā concrederet:cuius sup̄ma nō contectus ꝓsequi sumptu fūeris crinē tōsus est:& mœrorē quē animo cōcepat:uultu publicauit. Idem pithias & olympicas palmas quadrigis adeptus græco potius aīo q̄ regali gloriā illā pro se tulit.Post Archelaū macedonica res dissensione iactata ī Amyn tæ regno stetit:cui liberi tres.Sed Alexander patri suc cedit:quo exēpto Perdiccæ primo data copia amplis/ simæ potestatis adipiscendæ:qui obiens hæreditariū regnū fratri Philippo reliquit:quē captum oculo dex tro apud mothonā supra diximus cuiusq; debilitatis omen p̄cesserat.Nā cū nuptias ageret:acciti tibicines

carmē cyclopū q̄uasi de colludio cōcinuisse credūtur. Philippus hic Magnū ꝓcreat Alexādrū:q̄libet olympias Alexādri mater nobiliorē ei patrē acq̄rere affectauerit:cū se coitu draconis cōsatā affirmaret. Ita tñ & ipe egit:ut deo gēitus crederet̄. pagrauit orbē rectoribus Aristotele & Calisthene usus. Subegit asiā:armeniā:hiberniā:albaniā:cappadociā:syriā:ægyptū: taurū:caucasūq; trāsgressus est. Bactros domuit. Mœdis & psis impauit. Cœpit indiā. Egressus oīa:quæ Liber & Hercules accesserūt. Forma supra hoīem augustiore:ceruice celsa. Lætis oculis & illustribꝯ:malis ad gratiā rubescētibus:reliq̄s liniamētis corporis nō sine maiestate q̄dā decoris. Victor omniū:uino & ira uictus. Sic morbo uinolētiæ apd̄ babylonē humiliore q̄ uixerat fortūa exēptus ē. Post quē q fuerūt magis ad segetē romanæ gloriæ:q̄ ad hæreditatē tāti noīs ortos iuenimus. Macedōia lapidē gignit:quē pæātē uocāt. hūc eūdē & cōcipere & pareȓ & parturiētibus opitulari fama ꝓdiga ē. Circa Tyresiæ sepulcrū plurimꝰ iuenit̄.

Thracia cū moribus gentium:de gruibus:de bizantio:de hirundinibus. CAP. xv.

n Vnc i thraciā locus pgere:& ad ualidissimas europæ gētes uela obuertere:q̄s q sedulo experiri uelint:nō difficulter dep̄hendēt barbaris inesse contēptū uitæ ex q̄dā naturalis sciētiæ disciplina. Cōcordāt oēs ad iteritū uoluntariū:dū nōnulli putāt obeūtium aīas reuerti:alii nō extigui:sed beatas

magis effici. Apud plurimos luctuosa sunt puerperia. Deniq; recẽs natũ fletu parẽs excipit. Cõtrauersũ læta sũt funera adeo : ut exẽptos gaudiis ꝓseq̃ntur. Vxoꝝ numero se uiri iactitãt: & honoris loco iudicãt multiplex matrimoniũ. Quæ fœmiæ tenaces sũt pudiciciæ: ĩsiliũt rogos defunctoꝝ cõiugũ: & q̄d maximũ ducũt ĩsigne castitatis p̃cipites ĩ flãmas eũt. Nupturæ nõ parẽtũ arbitrio trãseũt ad maritos: sed quæ præ aliis specie ualẽt subhastari uolũt : & licẽtia taxatiõis admissa nõ moribus nubũt sed p̃miis. Quas formæ p̃mit dedecus: dotibus emũt: q̄bus coniungãtur. Vterq; sexus epulãtes focos ambiũt : herbaꝝ q̃s hñt semine igni supiecto: cuius nidore perculsi pro læticia habẽt imitari ebrietatẽ sensibus sauciatis. De ritu ista sunt: d̄ locis & populis quæ sequũtur. Strymonẽ accolũt dextro latere denselatæ. Bessoꝝ quoq; multa noĩa adusq; nœstũ amnẽ: q̄ radices pãgæi circũfluit. Hebrũ odryssarum solũ fundit: q̄ fluuius excurrit ĩter priantes: dolongos: tynos: corpylos: aliosq; barbaros: tãgit & cyconas. Deinde hæmus sex milibus passuũ arduus: cuius aduersa mœsiæ: getæ: sarmatæ: scythæ: & plurimæ ĩsidũt nationes. Põticũ littus scythonia gẽs obtinet : quæ nato sibi Orpheo uate d̄cus addidit nomini: quẽ siue sacrorũ siue cãtuũ secreta ĩ spargino ꝓmõtorio agitasse tradũt. Deĩde stagnũ bistoniũ. Nec lõge regio maronia: in qua thirida oppidũ fuit equoꝝ Diomedis stabulũ. Sed cessit æuo: soluq; turris uestigiũ adhuc durat. In-

de non ꝓcul urbs abdera:quã Diomedis soror & cõdi
dit & a se sic uocauit. Mox Democriti domus physici:
ac si uer rimere ideo nobilior. Hãc abderã ab olym-
piade prima & tricesima senio collapsam clazomenii
ex asia ad maiorẽ faciem restitutã oblitteratis quæ ꝓ-
cesserant nomini suo uendicarunt. Locũ doriscon illu
strem reddit Xerxis aduẽtus:ꝙ ibi recoluit militis sui
numer. Polydori tumulũ ostendit hæmus in partem
quam aroteres scythæ celebrant. Q uõdam urbẽ ge
raniã gatizon uocant barbari: uñ a gruibus pigmæos
ferũt pulsos. Manifestũ sane est ĩ septẽtrionalẽ plagã
hyeme grues frequentissimas cõuolare. Nec piguerit
meminisse quatenus expeditiões suas dirigant. Sub
quodã militiæ exeũt signo:& ne ꝓgentibus ad destina
ta uis flatuũ renitat᷑:arenas deuorant:sublatisq; lapil
lulis ad moderatam grauitatẽ saburrantur. Tũc cõscẽ
dunt ĩ altissima:ut de excelsiori specula metẽtur quas
petant terras. Fidẽs meatu præit cateruas. Volatus de-
sidiam castigat: uoceq; cogit agmen. Ea ubi obrauca
ta est:succedit alia. Pontum transituræ angustias cap-
tant:& quidem eas (nam promptum est oculis deprẽ
dere) quæ inter tauricam sunt & paphlagoniam: id
est inter carambim & criumetopon. Cum contra me-
dium alueum aduentasse se sciunt: scrupulorum sar
cina pedes liberant. Ita nautæ prodiderunt complu-
ti sæpe ex illo casu imbre saxatili. Arenas non prius
euomunt: q̃ securæ suæ sedis fuerint. Concors cura

omnium pro farigatis: adeo ut si qua defecerit cōgruāt uniuersæ: lassatasq; subtollant: usq; dū uires ocio recupentur. Nec in terra cura segnior. Excubias nocte diuidunt: ut exsomnis decima sit quæq;. Vigiles ponduscula digitis amplectuntur: quæ si forte exciderit: somnum coarguant. Quod cauendum erit: clangor indicat. Aetatem ī illis prodit color: nigrescunt senectute. Veniamus ad ꝓmōtoriū chrysoceras bizantio oppido nobile antea ligus dictum: quod a dyrrachio abest septingentis undecim milibus passuum. Tantū enim patet inter hadriaticum mare & propontidē. In celiēsi regione non longe flauiopolim coloniā biciæ oppidū quondā ara terei regis: nunc inuisum hirūdinibus: & deinceps alitibus illis inaccessum. quanq̄ & thebas: ꝗ illa mœnia sæpius capta sunt: negentur subire. Nā inter cætera habere illas qddam præsciū inde noscitur: ꝗ lapsura non petunt culmina: & aspnantur pitura quoquo modo tecta. Minime certe a diris auibus impetuntur: nec unq̄ præda sunt ut sacræ. Cibos nō sumunt residentes: sed in aere capiunt escas & hauriunt. Alter isthmos in thracia ē similibus angustiis & pari latitudine arcti maris. Huius littora urbes utriq; secus ostentant propontidis orā: insignis pactie: mœnalis sinum: cardiaq; ꝗ ī cordis faciem sita sint: dicta cardia sunt. Ille aūt magnus hellespontus stringitur ī stadia septē: quibus ab europa asiaticā plagā uēdicat. Hic quoq; urbes duæ abydos asiæ & sestos europæ.

Deinde contraria inter se promontoria scilicet mastu sia chersonessi:ubi finitur europæ sinus tertius. sigæū asiæ:ī quo tumulus est cynossema dictus Hecubæ se/ pulcrum:& turris Protesilai delubro data finibꝯ thra/ ciæ:a septētrione hister obtenditur:ab oriente pontus ac ꝓpōtidis:a meridie ægæum mare. Inter tenedon & chium:qua ægæus sinus panditur:a dextra antandrū nauigantibus saxum est. hoc.n.uerius q̄ īsula meruit cognominari. Id quoniam uisentibus procul capræ si mile creditur: quam græci ægan uocant:ægæus sinus dictus. A phalario corcyræ promontorio ad nauis ef/ figiem scopulus eminet:in quē transfiguratā Vlyxis nauē crediderūt. Cytheræ:quæ a malea abest.v.mili/ bus passuū:porphyris antea nomen fuit.

Creta insula:in ea herba alimos:phalangium ani mal:lapis idæus. CAP.xvi.

p Ronius est cretam dicere: q̄ absoluere ī quo mari iaceat. ita.n.circūfluis illius noīa græci permiscuerunt:ut dū aliis alia īferunt: pene obduxerint uniuersa. Quantam possumus tamen in designādo operā locabimus:ne quid hæreat sub anci/ piti. Inter ortum porrigitur & occasum tractu longissi mo hinc græcia illinc cyrenis obiacētibus. A septētrio ne ægæis & suis æstibus uerberatur:id est creticis. Ab austro libycis undis perfunditur & ægyptiis:constipa ta centum urbibus:sicuti perhibent:qui ꝓdige lingua largiti sunt; sed magnis & ambitiosis oppidis quorū

principatus est penes gortinã:cydoneam:cnoson:the rapnas:cylisson. Dosiades eã a Crete nympha Hespi dis filia: Anaximander a Crete rege curetum: Cretes primũ aeriã dictã: mox cureti. Nonnulli etiã a tẽperie cœli macaronesõn appellatã prodiderunt. Prima potuit remis & sagittis: prima litteris iura iunxit. Pyrrico repertore. Equestres turmas prima docuit lasciuas uertigines implicar̃: ex qua disciplina bellicæ rei usus datus. Studiũ musicũ inde receptũ est: cũ idæi dactyli modulos crepitu ac tinitu æris deprehẽsos ĩ uersificũ ordinẽ transtulissent. Albet iugis montiũ dictinei & cadisti: qui ita excandescũt: ut eminus nauigantes ma gis putent nubila. Præter cæteros ida est: q ante solis ortus solem uidet. Varro in opere: qđ de littoralibus est: etiã suis temporibus affirmat sepulcrum Iouis ibi uisitatum. Cretes Dianam religiosissime uenerantur: Britomartem gentiliter nominãtes: quod sermone no stro sonat uirginẽ dulcem. Aedẽ numinis præterq̃ nu dus uestigia nullus licito ingreditur. Ea ædes ostentat manus Dædali. Gortinam amnis lẽnius præterfluit: quo Europam tauri dorso gortinii ferũt uectitatam. Iidem gortinii & Adymnum Europæ fratrem colũt. ita.n.memorant. Videtur hic & occurrit: sed die aduesperato angustiore se facie uisendum offerens. Gnosii Mineruã ciuem deã numerant: primũq; apud se fruges satas audacter cõtendunt. Ager creticus siluestriũ caprarum copiosus est. Ceruo eget. Lupos & uulpes

aliaq; quadrupedum noxia nūq̄ educat. Serpens nulla. Larga uitis. Mira soli indulgentia. Arborarii ꝓuentus abundantes. Nā in huius tantum insulæ parte repullulāt cæsæ cupressi. Herba alimos dicitur. Ea morsa diurnā famē prohibet: ꝓinde & hæc cretica est. Phalangium araneæ gēus est. Si nisum quæras: nulla uis corporis. si potestatem: ictū hominē ueneno īterficit. Lapis quoq; idæus dactylus dicitur insulæ isti familiaris coloris ferrei humano similis pollici. Auem noctuā creta nō habet: & si ibi inuehatur: emoritur.

Carystos: ī ea carbasa: & carystiæ aues. CA. xvii.

c Arystos aquas calentes habet: quas telopias uocāt: & carystias aues quæ flāmas impune inuolant: carbasa etiā quæ īter ignes ualent. Chalcis eadē habita est apud priscos: ut Chalydemus auctor est: ære ibi primū repto. Titanas in ea antiqssime regnasse ostēdit ritus religionū. Briareo. n. rē diuinam carystii faciunt: sicut Aegæoni chalcidiēses. Nā oīs ferme eubœa titanū fuit regnū. cycladas autumāt īde dictas: ꝙ licet spaciis lōgioribus a delo ꝓiectæ: ī orbē tn̄ circa delū sūt: & orbē cyclō graii loquūt. Chios Homeri tumulo cæteras antecedit. Meminisse hoc loco par ē: ꝙ post primū diluuiū ī achaia Ogygii tēporibus notatū: cū nouē & āplius dies cōtinua nox inūbrasset: delō āte oēs terras radiis solis illuminatā: sortitāq; ex eo nomē ꝙ prima foret reddita uisibus. Inter Ogygiū sane & Deucalionē mediū sexcētis ānis dat̄ æuū.

Orthigia: in ea coturnices. CAP. xviii.

e Adē ē orthigia quæ clarissima ī cycladū nū mero multifarie tradit': nunc asteria a cultu Apollinis: nūc a uenatib9 lagia uel cynetho: pyrpyle etiā quoniā & ignitabula ibi & ignis inuenta sunt. In hac primū inuentæ coturnices aues: quas ortygias græci uocant. Has easdē ī Latonæ tutelā autumant constitutas. Nec semper apparent. Aduenientdi habēt tēpora æstate depulsa. Cū maria tranāt: īpetus differūt: & metu spatii lōgioris uires suas nutriūt tarditate. Vbi terrā psentiscūt: coeūt cateruatim: deīde cōglobatæ uehemētius pperāt. Quæ festinatio plerūq; exitiū portat nauigantibus. Accidit. n. noctibus ut uela īcidant: & præpōderatis sinibus alueos īuertant. Austro nūq̄ exeūt. nā metuūt flatus uim tumidioris. Plurimū se aqlonibus credūt: ut corpora pīguiuscula atq; eo tarda facili9 puehat siccior & uehemētior spiritus. Orthigometra dr: quæ gregē ductitat. Eam terræ pximantē accipiter speculatus rapit. Ac ppea opa est uniuersis: ut sollicitēt ducē generis externi: p quē frustrētur prima discrimīa. Cibos gratissimos habēt semina uenenoꝝ: quā ob causā eas dānauere prudētū mēsæ. Solū hoc aīal pter hominē morbū patit' comitialē.

DE Eubœa. CAP. xviiii.

e Vbœa tā modico æstu diuidua est a boetiæ cōtinēti: ut dubitādū sit: an numerari īter īsulas debeat. Nā later quē uocāt euripū terræ pōte iūgr:

& per fabricā breuiſſimæ machinæ aditur pede. Che-
neo ꝓmontorio uadit in ſeptētrionem: duobus alis in
meridiem extenditur: quoꝝ gereſtos ſpectat atticam:
caphereos prominet in helleſpontum: ubi poſt ilii ex-
cidiū argiuā claſſem uel Mineruæ ira: uel qđ certior
ꝓdidit memoria: ſydus arcturi grauibꝫ affecit caſibꝫ.

Paros: in ea lapis ſarda. CAP. xx.

m Armore paros nobilis a delo oppido frequē-
tiſſima prius tñ minoia q̄ paros dicta. Nam
ſubacta a Minoe quoad ī creticis mãſit legi
bus minoiā loquebant. Præter marmor dat & ſardā
lapidem: qui marmore quidē ꝓſtat: inter gēmas uero
uiliſſimus dicitur. Naxum a delo duodeuiginti milia
paſſuū ſepant: in qua ſtrongyle oppidum. Sed naxos
dióyſias priuſq̄ naxos dicta: uel ꝙ hoſpita Libero pa-
tri: uel ꝙ fertilitate uitium uincat cæteras. Sunt præte
rea cyclades plurimæ ſed in ſupradictis præcipuū eſt:
quod memoriæ debetur.

Icaros: Pythagoras philoſophus. CA. xxi.

d E ſporadibus eſt & icaros: quæ icareo ma-
ri nomen dedit. Hæc iter ſamū & miconum
procurrētibus ſaxis īhoſpita ac nullis ſinibꝫ
portuoſa ob inhumana littoꝝ infamis eſt. Vūlt ergo
Varro Icarū cretēſem ibi īteriiſſe naufragio: & đ exitu
hominis īpoſitū nomē loco. Nam in ſamo nihil nobi
lius q̄ Pythagoras ciuis: q̄ mox offenſus faſtu tyran-
nico relicta domo patria; Bruto cõſule qui reges urbe

exegit: Italiā aduectus est. Melos quam Callimachus memallida dixit: omniū insularum rotundissima est iuxta æoliam. Nam carpathus a quo carpathiū sinū dicimus: nunq̄ cœlum ita nubilū est: ut in sole rhodos non sit: Lēnii Vulcanū colunt. ideo in lēno metropolis ephestia. Præterea oppidū myrina: in cuius finibus mons athos in macedoniā umbrā iacit. quod non frustra inter miracula notauerūt. cum athos a lēno sex & octoginta milibus passuū separet̃. Et sane athos sublimis adeo: ut altior æstimetur: q̄ unde ĩbres cadunt. Quæ opinio in eo fidem concipit: ꝙ in aris quas cacumine sustinet: nūq̄ cineres eluūtur: nec quicq̄ ex aggeribus suis perdunt: sed quo relicti cumulo ꝑmanent. In sūmo eo acroton oppidum fuit: ĩ quo dimidio longior q̄ ĩ aliis terris ĩcolentiū ætas ꝓpagabat̃. ideo inde hoīes macrobios græci: nostri appellauere lōgæuos.

DE Hellesponto. CAP. xxii.

q Vartus europæ sinus hellespōto ĩcipit: mæotis hostio terminatur. Atq; oīs latitudo quæ europā asiāq; diuidit: ĩ septem stadioꝝ angustias stringit̃. Hic est hellespōtus. Hac Xerxes ponte naualiubs facto ꝑmeauit. Tenuis deinde euripus porrigitur ad asiæ urbē priapū: quā Magnus Alexander potiūdi orbis amor trāscēdit: & potitus est. Inde diffusus æquore patētissimo rursus stringitur in ꝓpontidē. Mox ĩ quīgētos passus coartatur: fitq; bosforos thracius: qua Darius copias transportauit. Hæc profunda

delphines plurimos habent:in quibus causæ miraculi
multiformes. Ante oĩa nihil uelocius habẽt maria: ut
plerũq; salientes trãsuolent uela nauiũ:quocũq; eant
cõiuges euagantur. catulos edunt. decimus mẽsis ma
ternũ facit partũ. lucinã æstiuus dies soluit. uberibus
fœtus alũt. teneros ĩ faucibus receptãt. inualidos aliq̃/
tisper ꝓsequũtur. In tricesimũ annũ uiuunt:qđ explo
ratũ est in expimẽtum caudis amputatis. Ora nõ quo
cæteræ beluæ loco habent:sed ĩ uẽtribus/ Cõtra natu/
ram aquatiliũ soli linguas suas mouẽt. Aculeatæ sunt
spinæ dorsuales. Cum ira subiacet:ĩhorrescunt. cũ ani
mi cõquieuerit:qbusdã receptaculis opiũtur. Spirare
eos ĩ aqs negant & uitales auras nõ nisi in aere supero
respirar̃. Pro uoce gemitus est similis humano. Certũ
habẽt uocabulũ quo accœpto uocantes sequũtur. Nã
ꝓprie simones uocãtur. Voces hominũ aqlonis flatu
celerius audiũt. cõtra austro spirãte auditus obstruũt᷑.
Mulcẽt᷑ a musica. gaudẽt cãtibꝰ tibiaꝝ. Vbicũq; sym
phonia ẽ:gregibꝰ aduẽtãt. Diuo. n. Augusto pricipe ĩ
cãpãia delphinũ puer primo fragmẽtis pãis illexit:& ĩ
tãtũ cõsuetudo ualuit:ut alẽdũ se ẽt mãu eius credret.
Mox cũ ꝓlusisset puerilis audacia:ĩtra spacia eũ lucri
ni lacus euectitauit. Vñ effectũ:ut a baião littore eqtã
tẽ pueꝝ puteolos usq; ueheret. Hoc p ãnos plurios tã/
diu gestũ:dõec assiduo spectaculo đsineret eẽ miracu
lũ qđ gereret᷑. sed ubi obiit puer:sub oculis publicis đ
siderii mœrore delpnin ĩteriit. Pigeret hoc asseuerare:

ni Mœcenatis & Fabiani multorũq; prætérea eẽt litte
ris cõprehensum. In africo mox littore apud hipponẽ
diarytũ delphinus ab hipponẽsibus pastus est: trac-
tandũq; se ꝓbuit: impositosq; frequẽter gestitãs. Nec
populi tantũ manibus acta res. Nã & ꝓconsul africæ
Flauianus impator eũ cõtigit unguentis & delibuit: q
odoris nouitate obsopitus aliquãtisper pro exanimi
iactatus est: multisq; mẽsibus desiuit a solita cõuersa-
tione. Apud ialisum urbem Babyloniũ puerũ delphi
nus adamauit: quem dum post cõsueta colludia rece-
dentem impatiẽtius sequit᷑: arenis ĩuectus hæsit. Ale
xander Magnus amorẽ illũ numinis fuisse ĩterpreta
tus ꝓfecit pueꝝ Neptuni sacerdotio. Iuxta eãdẽ urbẽ
(ut Egessidemus auctor est) aliũ puerũ Hermiã noĩe
per maria similiter ĩsidẽtem cũ undosior fluctus neca
uisset: delphinus ad terram reuexit: & uelut fateretur
reatũ: pœnitentiam suam morte multauit: nec reuerti
uoluit amplius in ꝓfundo. Suppetũt & alia exempla
ut Arionẽ trãseamus: cuius exitũ annaliũ fides cõpro
bauit. Ad hæc siquando lasciuiũt noui fœtus: a maio-
ribus datur adulto gregi custos: quo magistro discant
eludere impetus ĩcursantiũ belluaꝝ. quaq̃ ibi ꝑter fo-
cas rara bellua est. Plurimus thynnus ĩ ponto: nec ali
bi pene fœtificant. nusq̃. n. citius adolescũt: scilicet ob
aquas dulces. Ingrediuntur ueris tempore littore dex
tro: læuo exeunt. Hoc inde accidere credunt: ꝙ dex
tris oculis acutius cernant q̃ sinistris.

Flumen histrum: fiber ponticus: gemma pontica.
CAPI. xxiiii.

h Ister germanicis iugis oritur monte effusus qui rauracos galliæ aspectat. Sexaginta amnes in se recipit ferme oẽs nauigabiles. Vii. hostiis pontũ ĩfluit: quorꝫ primũ peuce: secundũ naracustoma: tertiũ calostoma: quartum pseudostoma. quĩtum boriostoma ac deinde sextũ spireostoma languidiora sunt cæteris. Septimũ uero pigrũ ad plaustri speciem non habet quod amni cõparetur. Priora q̃tuor ita magna sunt: ut per lougitudinẽ. xl. miliũ passuum non misceantur æquori: dulcẽqꝫ haustum incorrupto detineant sapore. Per uniuersum pontum fiber plurimus: quẽ alio uocabulo dicũt castorẽ. lutræ similis est: animal morsu potẽtissimũ: adeo ut cum hominem inuaserit: conuentum dentium non prius laxet: q̃ concrepuisse senserit ossa fracta. Testiculi eius appetuntur in usu medelarum. iccirco cum urgeri se intelligit: ne captus prosit: ipse geminos suos deuorat. Mittit pontus & gemmas quas a patria ponticas dicimus: diuerso genere: quippe aliæ habẽt aureas stellas: aliæ sanguineas: & eæ quidem inter sacras habẽtur. Nam quæ ostentationi potius q̃ usui deleguntur: nõ guttis aspæ sũt: sed lõgis colorꝫ ductibus lineãtur.

Amnis hypãis: & fõs exãpeus. Ca. xxiiii.

h Ypanis oritur inter auchetas scythicorꝫ amnium prĩceps: purus & haustu saluberrimus

usq; dum callipodũ terris inferatur. Vbi fons exãpeus infamis amara scaturigie: q exãpeus liqdo admixtus fluori amnem uitio suo uertit adeo ut dissimilis sui in maria cõdatur. Ita ĩter gentiũ opiniões fama de hypane discordat. Qui prĩcipiis eũ norũt: prædicãt: qui in fine experti sunt: non iniuria execrantur.

DE Flumine boristhene: de natura canũ: gẽtes scytharũ: uaria miracula: de lapide smaragdo: de lapide cyaneo: & de crystallo. CAP. xxv.

a Pud neuros nascitur boristhenes flnmen: in quo pisces egregii saporis: qs ossa nulla sũt: nec aliud q̃ carthillagines tenerrimæ. Verũ neuri (ut accepimus) statis tẽporibus in lupos transfigurantur. Deinde exacto spatio: quod huic sorti attributũ est: in pristinam faciem reuertuntur. Populis istis deus Mars est. Pro simulacris enses colũt: hoĩes uictimas habẽt: ossibus adolent ignes focorꝝ. Geloni ad hos proximant. De hostiũ cutibus & sibi indumẽta faciunt: & equis suis tegmina. Gelonis agathyrsi collimitantur cærulo picti: fucatis in cærulũ crinibus. Nec hoc sine differentia: nã quanto quis anteit: tanto ꝓpensiore nota tingit̃: ut sit ĩdiciũ humilitatis minus tĩgi. Post ãthropophagi: qbus execrandi sunt cibi humana uiscera. Quẽ morẽ ĩpiæ gẽtis adiacẽtiũ terrarũ prodit tristissima solitudo: q̃s ob nefariũ ritũ finitimæ natiões metu ꝓfugæ reliquerũt. Ea causa ẽ: ut usq; ad mar̃: qd̃ tabin uocãt: p lõgitudinẽ eius oræ quæ æstiuo

adiacet orięti sine hoīe terra sit īmensa deserta:quoad
pueniat ad seres. Chalybes & dachæ in ptē asiaticæ
scythiæ crudelitate ab īmāissimis nihil discrepāt. At
albani ī ora gētes:q posteros se Iasonis credi uolūt:al/
bo crine nāscūt. Caniciē hn̄t auspiciū capilloꝝ. Ergo
capilloꝝ color gēti nomē dedit. Glauca oculis īest pu
pula:ideo nocte q̄ die plus cernūt. Apđ hos populos
nati cāes feris āteponūtur oībus. Frāgūt tauros:leōes
p̄mūt:detinēt qcqd obiectū ē. Ex qbus causis merue/
rūt ēt ānalibus tradi. Legimus petēti īdiā Alexādro a
rege Albāiæ duos missos:quoꝝ alter sues sibi & ursos
oblatos adeo spreuit:ut offensus đgeneri p̄da ignauo
similis diu accubaret:quē p ignorātiā uelut ïertē Ale
xāder extīgui impauit. Alter uero mōitu eoꝝ:q donū
ꝓsecuti fuerāt:leonē missū necauit. Mox uiso elephā
te notabiliter exultās belluā primo astu fatigauit:deī
de cū sūmo spectātiū horrore terræ affixit. Hoc gēus
canū crescit ad formā āplissimā terrificis latratibus ut
rugitus īsonātes. Hæc sūt đ cāibus albāis. Reliq̄ coīa.
Vniuersi dn̄os æq̄liter canes diligūt:sicut exēplis pa/
tet. In epiro deniq; domini pcussorem agnitū latratu
canis prodidit. Iasone lycio īterfecto canis eius asper/
natus cibum inedia obiit. Lisymachi regis canis flam
mæ se iniecit accenso rogo dn̄i:& pariter igni absump
tus est. Garamātū regem ducēti canes ab exilio redu/
xerūt p̄liātes aduersus resistētes. Colofoni & castaba/
lēses ī bella canibus ductis primas acies īstruebāt. Ap

pio Iunio Publio Siccinio cõſulibus:dãnatũ dominũ canis cũ abigi nõ poſſet:comitatus ĩ carcerem:mox ꝑ/ cuſſum ululatu ꝓſecutus eſt.Cũq; ex miſeratione po puli romani poteſtas ei cibi fieret:ad os defuncti eſcã tulit. Vltimo abiectũ in tyberim cadauer adnatans ſu ſtentare conatus eſt.Canes ſoli nomina ſua recogno/ ſcunt:itinerum meminerũt.Indi coitus tẽpore in ſalti bus religant canes fœminas:ut cũ his tigrides coeant: quaꝝ ex primis cõceptibus ob nimiã feritatẽ inutiles partus iudicant:itidẽ ſecũdos:tertios educant. Aegyp tii canes e nilo nunq̃ niſi currentes lambitant : dum a crocodilis inſidias cauent . Inter anthropophagos in aſiatica parte numerãtur eſſedones:q & ipſi nefandis funeſtãtur inter ſe cibis. Eſſedonũ mos eſt parentum funera ꝓſequi cãtibus:& ꝓximoꝝ cõrogatis cœtibus corpora ipſa dentibus laniare:ac pecudũ mixta carni/ bus dapes facere.Capitum etiã oſſa auro incincta ĩ po culoꝝ tradere miniſteriũ.Scythotauri ꝓ hoſtiis adue/ nas cædunt.Nomades pabula ſequũtur. Georgii ĩ eu ropa ſiti agros exercẽt.Aſiatæ pinde ĩ europa ſiti neq; mirantur aliena:neq; ſua diligũt. Satharchæ uſu auri argẽtiq; dãnato in æternũ ſe a publica auaricia uẽdi/ cauerũt. Scythaꝝ interius habitantium aſperior ritus eſt:ſpecus incolunt.Pocula non ut eſſedões:ſed de ini micoꝝ capitibus moliuntur. Amãt prælia:interẽptoꝝ cruorẽ e uulneribus ipſis bibũt.Numero cædũ honor creſcit:quaꝝ expertes eſſe apud eos probrũ eſt. Hau/

ſtu mutui ſanguinis fœdus ſanciunt: non ſuo tantum more ſed mœdorꝝ quoqꝫ uſurpata diſciplina. Bello deniqꝫ quod geſtũ ē olympiade nona & quadrageſima ãno poſt iliũ captũ ſexcẽteſimo quarto iter Allyatem lydũ & Aſtyagẽ mœdiæ regẽ hoc pacto cõfirmata ſũt iura pacis. Colchorꝝ urbẽ dioſcoriaden Amphitus & Telchius aurigæ Caſtoris & Pollucis cõdiderũt: a qbꝫ eniochorꝝ gens exorta eſt. Vltra ſauromatas ĩ aſia ſitos: q Mithridati latebrã & originẽ mœdis dederunt cõfines ſunt thali his natiõibus: q̃s ab oriente cõtigũt caſpii mõtis fauces: quæ fauces mirũ ĩ modũ maciant̃ ĩbribus: creſcũt æſtibus Eniochorꝝ montes araxẽ: moſchorũ: phaſidem fundunt. Sed araxes breuibus ĩteruallis ab eufratis ortu caput tollit: ac deĩde ĩ caſpiũ fertur mare. Arimaſpi gẽs circa geſglitrõ poſiti unocula gẽs eſt. Vltra hos & riphæũ iugũ regio eſt aſſiduis obſeſſa niuibus. pterophoron dicũt. qppe caſus cõtinuãtiũ pruinarꝝ q̃ddã ita exprimũt ſimile pinarꝝ. Dãnata pars mũdi & a rerꝝ natura ĩ nubẽ æternæ caliginis miſſa ipſiſqꝫ ꝓrſus aqlonis cõceptaculis rigẽtiſſima. Sola terrarꝝ nõ nouit uices tẽporꝝ: nec de cælo accipit aliud q̃ hyemẽ ſempiternã. In aſiatica ſcythia terræ ſunt locupletes: ĩhitabiles tñ. Nã cũ auro & gẽmis affluant: griphes tenẽt uniuerſa. Alites ferociſſimi: & ultra oẽm rabiem deſæuiẽtes: quarꝝ ĩmãitate obſiſtente aduenis acceſſus rarus eſt: qppe uiſos diſcerpũt uelut geniti ad plectẽdã auariciæ temeritatem. Arimaſpi cũ his dimi-

cant:ut intercipiant lapides:quoꝝ non aspernabimur proseq qualitatē. Smaragdis hic locus patria est:qbus tertiā īter lapides dignitatē Theophrastus dedit. Nā licet sint ægyptii:& calcedonii:& mœdici:& laconici: ꝑcipuus est honor scythicis. Nihil his iucūdius: nihil utilius uident oculi. In primis uirent ultra aq̄ticū gramen:ultra amnicas herbas. Deinde obtutus fatigatos coloris reficiūt lenitate. Nā uisus:quos alterius gēmæ fulgor retuderit:smaragdi recreant. Nec aliam ob causam placuit ut nō sculperētur:ne offensum decus imaginū lacunis corrūperetur. quāq̄ qui uerus est difficulter uulneret̄. Probant̄ hoc pacto:si aspectus transmittant:si cū globosi sunt:ꝓxima sibi inficiūt aere repcusso. At cū cōcaui sunt īspectātium facies æmulantur:q neq; umbra:neq; lucernis neq; sole īmutentur. Optimos tñ sortiuntur situs: qbus planicies resupina est & extensa. Inuenit̄ etesiis flātibus. Tunc enim detecto solo facillime internitent. Nā etesiæ plurimū arenas mouent. Alii minus nobiles in cōmissuris saxoꝝ uel ī metallis ærariis apparent:quos calchosmaragdos appellant. Vitiosi eoꝝ intrinsecus q̄sdam sordes hñt uel plūbo uel capillamentis uel ēt sali similes. Lauantur austero mero:sed uiridi proficiunt oleo:q̄uis natura ībuantur. Et cyaneus e scythia est optimus si cæruleo coruscabit: cuius gnari in marem & fœminam genus diuidūt. Fœminis nitor purus est. Mares pūctulis ad grām interlucentibus auratilis puluiculus uariat. Istic

& cryſtallus: quem licet pars maior europæ & particula aſiæ ſumminiſtret: p̄cioſiſſimū tn̄ ſcythia edit. Multus ad pocula deſtinatur. Nā fert calorē p̄cipue: q̄libet nihil aliud q̄ frigidū pati poſſit. Sexangulus īuenitur. Qui eligunt puriſſimū captant: neq̄d ruffum neq; nubilū uel ſpumis obſitū arceat pſpicuitatē. Tunc ne duricia iuſto propēſior obnoxiū fragilitati magis faciat. Putant glaciem coire: & in cryſtallū corporari: ſed fruſtra. Nam ſi ita foret nec alabanda aſiæ nec cyprus īſula hanc materiam ꝓcrearet: q̄bus ad modū calor iugis eſt. Liuia Auguſti ad magnitudinē. cl. libra℞ inter capitolina donaria cryſtallum dedicauit.

DE Hypboreis. CAP. xxvi.

f Abulæ erant hyperborei & rumor irritus: ſi qua etiam illinc ad nos uſq; p̄uenerūt: temere forent credita. Sed cū ꝓbiſſimi auctores & ſatis idonei ſententias pares faciant: nullus falſum reformidet. De hyperboreis rem loquemur. Incolunt pene pterophoron: quem ultra aquilonem accœpimus iacere. Gens beatiſſima. Eam aſiæ magis q̄ europæ q̄dam dederunt. Alii ſtatuūt mediam īter utrūq; ſolem antipodum occidentem & noſtrū renaſcētem. Quod aſpnat̄ ratio tā uaſto mari duos orbes īterfluente. Sūt ergo ī europa: apud quos mundi cardines eſſe credūt: & extimos ſyderū ābitus: ſemēſtrē lucē auerſum tātū una die ſolē. Quāq̄ exiſtāt q putēt nō quotidie ibi ſolē ut nobis: ſed uernali æquoctio exoriri: autūnali occi

dere. Ita sex mẽsibus ĩfinitũ diem: sex aliis cõtinuã eẽ noctẽ. De cælo magna clæmẽtia auræ spirant salubri ter. Nihil noxiũ flatus hñt. Domus sũt nemora uel lu/ci. In diẽ uictus arbores sũmĩstrãt. Discordiã nesciũt. Aegritudine nõ inqetãtur. Ad ĩnocẽtiã oĩbus æq̃le uo tũ. Mortẽ accersũt: & uolũtario ĩteritu castigãt obeũdi tarditatẽ. Quos sacietas uitæ tenet: epulati delibutiq; de rupe nota præcipitẽ casum ĩ maria destinant. Hoc sepulturæ genus optimũ arbitrãtur. Aiũt ẽt solitos per uirgines ꝓbatissimas primitiua frugũ Apollini delio missitare. Verum hæ cum perfidia hospitum non illi/batæ reuenissent: deuotionis quam peregre proseque bantur: pontificium intra fines suos receperunt.

DE Arimphæis & aliis scythaꝝ gentibus: de tigri bus de pantheris & pardis. CAP. xxvii.

a Ltera ĩ asia gẽs ẽ ad initiũ oriẽtis æstiui: ubi deficiũt arĩphæoꝝ montiũ iuga. Hypboreis similes dicũt arĩphæos & ĩpĩ gaudẽt arbusto rũ frõdibus: baccas edũt. Iuxta uiros & fœminas tedet criniũ. Ita uterq; sexus comas tondẽt: amãt qetem. nõ amãt lædere. sacri hñtur: attrectariq; eos a ferocissimis ẽt nefas dr̃. Quicũq; piculũ a suis metuit: si ad arĩphæ os trãseat: tutus ẽ uelut asylo tegat̃. Vltra hos cimerii & gẽs amazonũ porrecta ad caspiũ mar̃: qđ delapsũ p asiaticæ terræ plagã scythicũ irrũpit oceanũ. Magnis deĩde spaciis ĩtercedẽtibꝫ hostia oxii fluĩs hyrcãi hñt. Gens siluis aspa: copiosa ĩmãibus feris: fœta tigribus.

Quod gẽus bestiaꝝ ĩsignes maculis notæ & pnicitas memorabile reddiderũt. Fuluo nitẽt. Hoc fuluũ nigrã tibus segmẽtis iterũdatũ uarietate apprime decet. Pedũ motũ nescio uelocitas an puicacia magis adiuuẽt. Nihil tã lõgũ ẽ: qđ nõ breui penetrẽt. Nihil adeo ãtecedit: ut nõ ilico asseq̃nť. At maxime eoꝝ potẽtia ꝓbatur: cũ maternis curis cõcitanť: cũ catuloꝝ ĩsistũt raptoribus. Succedãt sibi eq̃tes licet: & astu q̃tolibet amoliri p̃dã uelit: nisi ĩ p̃sidio maria fuerit: frustra est ausũ oẽ. Notanť freq̃uẽtissime: siq̃n latrões suos renauigãtes uidẽt: in littore irrita rabie cernuari uelut ꝓpriã tarditatẽ uolũtaria castigãtes ruina: q̃nq̃ de fœtu uniuerso uix unus queat subtrahi. Et pãtheræ numerosæ sũt ĩ hyrcãia minutis orbiculis suppictæ: ita ut oculatis ex fuluo circulis uel cærula uel alba distĩguať tergi supellex. Tradũt odore eaꝝ & ex cõtẽplatiõe armẽta miř affici: atq; ubi eas p̃sentiscũt ꝓperato cõuenire: nec terreri nisi sola oris toruitate. quã ob cãm pãtheræ abscõditis capitibus: quæ corporis reliq̃ sũt spectãda p̃bent: ut greges stupidos ĩ obtutũ populẽť secura uastatiõe. Sed hyrcani (ut hoĩbus nihil ĩtẽtatũ ẽ) freq̃ntius eas ueneno q̃ ferro necãt. Aconito carnes illinũt: atq; ita per cõpita spargũt semitaꝝ: quæ ubi esæ sunt: fauces angina obsidentur. Ideo gramini nomen pardaliãchẽ dederunt. Sed pantheræ aduersus hoc uirus excremẽta humana deuorant: & suopte ingenio pesti resistũt. Lenta illis uiuacitas adeo: ut eiectis interaneis mortẽ

diu differant. In his siluestribus & pardi sunt secundũ a pantheris gẽus noti satis nec latius exequẽdi: quoꝝ adulterinis coitibus degenerantur partus leænarũ: & leones qdem ꝓcreantur: sed ignobiles.

Vnde mediterranea maria orianť. CAP. xxviii.

q Voniam ĩ põticis rebus sumus: nõ erit o mittendum unde mediterranea maria caput tollant. Existimant. n. qdam sinus istos a gaditano freto nasci: nec aliam eẽ originem q̃ eliquia irrũpentis oceani: cuius spiritu peruagante apud aliquot meditarranea littora: sicut in Italiæ parte fieri accessus uel recessus. qui contrariũ sentiũt: omnem illũ fluorem aiunt a ponticis faucibus inundare: idq; fulciunt argumento non inani: ꝗ æstus e ponto profluus nũq̃ reciprocetur.

DE Insulis scythicis. CAP. xxix.

i Nsula apollonitaꝝ octogita milibus passuũ abest a bosphoro thracio cõtra austrum sita: ex qua Marcus Lucullus capitolinum Apollinem nobis extulit. Ante borysthenem Achillis insulam est ædes sacra: quam ædẽ nulla ĩgreditur ales. & quæ forte aduolauerit: rapti fugam properat.

DE Oceano septẽtrionali. CAP. xxx.

o Ceanũm septemtrionalem ex ea parte: qua a propaniso amne scythia abluitur: Heca-

tæus amalchium appellat:quod gentis illius lingua si gnificat congelatum mare. Philæmon a cibris ad pro/ montorium rubeas morimaruſſam dicit uocari:id eſt mortuũ mare. Vltra rubeas quicquid eſt:cronium no/ minat. Mare autem caſpium & ex altero ponti latere ultra maſſagetas & apaleos ſcythas eſſe in aſiatica pla ga dulce hauſtu Alexãdro Magno probatũ eſt. Mox Pompeio magno:qui bello mithridatico (ſicut cõmi/ lito eius Varro tradit) ipſis hauſtibus periclitari fidẽ uoluit. Id euenire produnt e numero fluminũ : quorũ copia tanta ibi confluit:ut naturam maris uertat. Non omiſerim quod p idem tempus eidem Magno licuit: ex india diebus octo a bactris uſq; ad uarum flumen: quod influit oxum amnem peruenire. Deinde ad ma/ re caſpium:inde per caſpium ad cyri amnis penetrare fluentum:qui armeniæ & libyæ fines interluit. Itaq; a cyro non amplius diebus quiq; itinere terreno ſubuec tis nauibus ad alueum phaſidis pertẽdit. per cuius ex/ curſus in pontum uſq; indos aduehi liquidum proba tum eſt. Auctor eſt Xenophon lampſacenus a littore ſcytharum in inſulam baltiam triduo nauigari. Eius magnitudinem ĩmenſam & pene ſimilem cõtinenti: nec longe oonas ſeperari:quas qui habent uiuũt ouis auiũ marinaꝝ & auenis uulgo naſcẽtibꝫ. Peride alias pp cõſtitutas æque iſulas:quaꝝ hippopodes idigenæ humana uſq; ad ueſtigiũ forma in eqnos pedes deſi/ nũt. Eſſe & phaniſeoꝝ gẽtẽ:quoꝝ aures adeo i effuſã

magnitudinem dilatentũr:ut reliqua uiscerꝝ illis cõte
gant:nec amiculũ aliud sit:q̃ ut mẽbra mẽbris uestiãt.

DE Ceruis & tragelaphis. CAP.xxxi.

a Nte q̃ digrediamur a scythia:religio est præ
terire:quænam sint feræ peculiares scythiæ.

Cerui plurimi in hac terra.Igit͛ de ceruis ꝓ/
sequamur.Mares generis huiusce:cũ statutũ tẽpus ue
nerẽ incitauerit:sæuiunt rabie libidinis.Fœminæ licet
prius cõ serantur:nõ cõcipiũt ante arcturi sydus. Nec
q̃libet partus suos educant.Teneros studio occulunt:
& abscõditos inter profunda fruticũ uel herbaꝝ pedũ
uerbere castigant ad latẽdum. Cum maturuit ad fu/
gam robur exercitio docent cursus:assuescunt salite ꝑ
abrupta.Acceptis canũ latratibus secundo uento uias
dirigunt:ut odor cum ipsis recedat.Mirantur sibilum
fistulaꝝ.Rectis auribus acutissime audiũt:summissis
nihil.Stupent oĩa:ꝓpterea facilius obuios se præbent
sagittantibus.Si maria tranant:nõ aspectu petunt lit
tora:sed olfactu.Infirmos ponunt ĩ ultimo : & fessoꝝ
capita clunibus ꝑ uices substinẽt.E cornibus qđ dex/
trum fuerit:efficacius est ad medelã. Si fugare ãgues
gestias:utꝝ uelis ures.quæ ustrina ꝑterea nidore uitiũ
apit & detegit.si cui ĩest morbus comicialis.Pro ætate
ramos augent.id ĩcrementũ ꝑ sexẽnes ꝑseuerat:dẽiq;
numerosiora fieri nõ possunt:grossiora possunt. quæ
q̃dem castratis nũq̃ crescunt:nec tñ decidunt. Dentes
mõstrãt senectutem:cũ aut pauci ĩueniũtur aut nulli.

Serpentem hauriunt: & spiritu narium extrahunt de latebris cauernaꝝ. Dictamũ ipsi prodiderunt: dum eo pasti excutiunt accepta tela. Herbã quoq; quã cinarẽ uocant contra noxia edunt gramina. Aduersus uenena mirificũ est hinuli coagulũ occisi matris suæ utero. Patuit nunq̃ eos febrescere: quã ob causam cõfecta ex medullis ipsoꝝ unguina sedant calores hominũ languentiũ. Legimus plurimos matutinis diebꝫ ceruinã carnem degustare solitos longæuos sine febribus fuisse. qđ demũ proderit: si uno uulnere fuerint interẽpti. Ad dinoscẽdã uiuacitatẽ Alexãder magnus plurimis ceruis torques inexuit: qui post annũ centesimũ capti: necdũ senis indiciũ præferebant. Eadem pene specie sunt: quos tragelaphos uocant: sed non alibi q̃ contra phasidem apparent tantũ: q; illi uillosos habẽt armos: & menta promissis hirta barbis.

Germania: in ea de auibus: de bisontibus: de uris: de alce. CAPItulum. xxxii.

m Ons æuo ipse ingens: nec riphæis minor collibus initium germaniæ facit. Ingyeones tenent: a qbus primis post scythas nomen germanicũ cõsurgit. Diues hominũ terra: frequens populis numerosis & imanibus. Extenditur inter hyrqniũ saltũ & rupes sarmataꝝ. Vbi incipit danubio: ubi desinit rheno perfunditur. De iternis eius partibus alba: guthalus: uiscla amnes latissimi ꝑcipitãtur in oceanũ. Saltus hyrquinius aues gignit: quaꝝ pinæ ꝑ obscurũ

emicant & interlucent: quis obtenta nox denset tene/
bras. Vnde homines loci illius plerũq; nocturnos ex/
cursus sic destinant: ut illis utãtur ad præsidiũ itineris
dirigẽdi: præiactisq; per opaca callium rationem uiæ
moderentur indicio plumaꝝ refulgentiũ. In hoc trac
tu sane & ĩ omni septẽtrionali plaga bisontes frequẽ/
tissimi. qui boues feris similes: setosi colla iubis: hor
ridi ultra tauros: pernicitate capti assuescere manu ne/
sciunt. Sunt & uri: quos imperitũ uulgus uocat buba
los: cũ bubali pene ad ceruinam faciem in africa pro/
creẽtur. Istis porro quos uros dicimus: taurina cornua
in tantum modũ protenduntur: ut dempta ob insignẽ
capacitatem inter regias mensas potuum gerula fiãt.
Est & alces mulis cõparãda adeo ꝓpenso labro supio
re: ut nisi recedens in posteriora uestigia pasci neq̃at.

DE Gãgauia: de succino: de gallaico. Ca. xxxiii.

s Candinauia insula e regione germaniæ mit
tit animal: quale alces & cui suffragines: ut
elephantis flecti nequeunt. Propterea nõ cu
bant. Cũ dormiendũ est tamen: somnolentũ arbor su
stinet: quæ prope casura secatur: ut fera dum assuetis
fulcimẽtis ĩnititur faciat ruinam. Ita capit᷑. Alioquin
difficile est eam mãcipari. Nam in illo rigore poplitũ
incomprehẽsibili fuga pollet. E germanicis ĩsulis can
dauia maxima est: sed nihil ĩ ea magnum ꝑter ipsam.
Nam glesaria dat crystallũ: dat & succinũ: quod ger/
mani gẽtiliter uocãt glesum. Q ualitas materiæ istius

ſumatim antea. Germanico aũtem Cæſare germaniæ oras ſcrutante comperta arbor eſt pinei generis: cuius mediale autumni tempore ſuccino lachrymat. Succũ eẽ arboris de noĩs capeſſas qualitate. Pinũ uero unde ſit gignita ſi uſſeris: odor ĩdicabit. Precium operæ eſt ſcire lõgius ne padaneæ ſiluæ credant̃ lapidẽ fleuiſſe. Hãc ſpẽm ĩ illyricũ barbari ĩtulerunt: quæ cũ per pannonica cõmercia uſu ad trãſpadanos hoĩes foret deuoluta: ꝗ ibi primũ nr̃i eã uiderãt: ibi & natã putauerũt. Munere Nerõis prĩcipis apparatus oĩs ſuccino ĩornatus eſt: nec difficulter cũ ꝑ idem tẽpus tredecĩ milia librarũ rex germãiæ ei dono miſerit. Rude primũ naſcitur & corticoſũ: deĩde ĩcoctũ adipe lactẽtis ſuis expolit̃ ad quẽ uidemꝰ nitorẽ. Pro facie hẽt nomẽ. amellũ dr̃ & falernũ: utrũq; de ſimilitudine aut uini aut utiq; mellis. In apto ẽ: ꝗ rapiat folia: ꝗ trahat paleas. ꝗ uero medeat̃ multis uitaliũ incõmodis: medẽtiũ docuit diſciplina. India hẽt ſuccinũ: ſed germãia optimũ plurimũq;. Quoniã ad ĩſulã gleſariã uenerãꝰ: a ſuccĩo cœptũ. Nã ĩ germãiæ cõtinẽtibꝫ gallaicus ĩuenit̃: quã gẽmã arabicis ãnponũt. uĩcit. n. grã. Arabes qdẽ dicũt nõ alibi eã dep̃hendi: q̃ ĩ nidis auiũ: q̃s melãcoryphos uocãt: qđ nullus recipit: cũ apđ germãiæ populos q̃uis rara ĩ ſaxis tñ appareat. honore & p̃cio ad ſmaragdos. uiret pallidũ, nihil iucũdius aurũ đcet. Ceraunioꝝ porro diuerſa genera ſũt. Germaniũ cãdidũ eſt: ſplẽdet tñ cæruleo: & ſi ſub diuo hẽas colorẽ rapit ſyderũ.

Gallia in ea de herba pôtica. CAP.xxxiiii.

g Alliæ inter rhenũ & pyrenæũ uirent. Itẽ ĩter oceanũ & mõtes gebẽnam ac iurã porrigun tur ꝑpinguibus glebis accõmodæ ꝓuẽtibus fructuariis. Pleræq; cõsitæ uitibꝫ & arbustis omni ad usum animantiũ fœtu beatissimæ: riguæ aqs fontiũ & fluminũ: sed fontaneis inrerdũ sacris & uaporãtibus. Infamantũr ritu incolaꝝ: qui ut aiunt (ueri.n.ꝑiculũ ad me non recipio iniuria religionis) humanis litant hostiis. Ex isto sinu quoquo orbis uelis exeas: ĩ hispa niam & Italiam terra mariq;: in africam mari tantum. Si thracia sit petenda excipit ager rheticus bonus fru gibus brigantino lacu nobilis: ĩde noricus frigidus & fructuosus. Tum pãnonia uiro fortis & solo læta. De inde mœsiæ: quas maiores nostri iure Cereris horreũ nominabãt: in quaꝝ parte quæ pôtica est: apparet her ba: qua inficitur oleum: quod uocant medicũ. hoc ad incendium excitatũ si obruere aqua gestias ardet ma gis: nec alio sopitur q̃ iactu pulueris.

Britãnia: ĩ ea de lapide gagate. CAP.xxxv.

f Inis erat orbis ora gallici littoris: nisi britan nia ĩsula non qualibet amplitudine nomen pene alterius orbis merereť. Octingenta.n. & amplius milia passuũ longa detinet: ita ut in chaly doniũ usq; angulũ metiamur: in quo recessu Vlyxẽ chalydoniæ appulsum manifestať græcis litteris scrip tura ueteꝝ. Multis ĩsulis nec ignobilibus circũdatur:

quaꝝ hybernia ei ꝓximat magnitudine:inhumana i/
colaꝝ ritu aſpo:alias ita pabuloſa ut pecua niſi iterdũ
æſtate a paſtibus arceantur : ad piculum agat ſacietas.
Illic anguis nullus:auis rara:gens ihoſpita & bellico/
ſa:ſanguine iteremptoꝝ hauſto prius uictores uultus
ſuos oblinũt. Fas atqꝫ nefas eodẽ loco ducunt. Puer/
pera ſiquãdo marẽ edidit:primos cibos gladio iponit
mariti:inqꝫ os paruuli ſũmo mucrone auſpiciũ alimẽ
torum leniter infert:& gentilibus uotis optat:ne aliter
q̃ in bello & inter arma mortem oppetat. Qui ſtudẽt
cultui : dentibus marinãtiũ belluaꝝ inſigniunt enſiũ
capulos.candicant.n.ad eburneã claritatẽ.Nam præ/
cipua uiris gloria eſt in armoꝝ nitela. Apis nuſq̃. Ad/
uectum inde puluerẽ ſeu lapillos:ſi quis ſparſerit iter
aluearia:examina fauos deſerent. Sed mare quod iter
hanc & britãniam interluit:undoſum & inquietũ to/
to in anno nõ niſi pauculis diebus eſt nauigabile. Na
uigant autẽ uimineis alueis : quos circundant tergoꝝ
bubuloꝝ ambitione. Quantocũqꝫ tempore curſus te
nebit nauigantes eſcis abſtinent. Freti latitudinem in
centũ.xx.milia paſſuũ latitudinis diffundi qui fidem
ad uerũ ratiocinati ſunt:æſtimarũt. Scyllanas quoqꝫ
inſulas ab ora:quã gens britãna dũnoni tenent:turbi
dus ſinus diſtinguit. Cuius hoĩes etiã nunc cuſtodiũt
morẽ uetuſtũ.Nũmum refutant:dant res & accipiunt
mutuationibus neceſſaria potius q̃ p̃ciis parant. Deos
percolũt.Sciam futuroũ pariter uiri ac fœminæ oſtẽ/

tant. Attamis insula aspiratur freto gallico a britāniæ cōtinenti æstuario tenui sepata: fœlix frumētariis campis & gleba uberi. Nec tantum soli sibi: uerum ēt aliis salubris locis. Nā cū ipsa nullo serpatur angue: asportata inde terra quoquo gentiū uecta sit: angues necat. Multæ etiam aliæ cōtra britāniā insulæ: e quibus thyle ultima: in qua æstiuo solstitio sole de cancri sydere faciente trāsitū nox nulla: brumali solstitio pinde dies nullus. A chalydoniæ ꝓmontorio thylem petentibus bidui nauigatio est perfecta. Excipiunt ebudes insulæ quīq; numero: quaꝝ incolæ nesciunt fruges: piscibus tantū & lacte uiuunt. Rex unus est uniuersis. nā quot quot sunt omnes angusta interluuie diuiduntur. Rex nihil suum hēt: omnia uniuersoꝝ. Ad æquitatē certis legibus stringitur. Ac ne auaritia diuertat a uero: discit paupertate iustitiam: utpote cui nihil sit rei familiaris: uerū alitur e publico. Nulla ibi fœmīa datur propria: sed per uicissitudinē in quācūq; cōmotus fuerit: usurariam sumit: unde ei nec uotū nec spes conceditur liberorum. Secūdam cōtinenti stationem euntibus orchades præbent. Ad orchades ab ebudibus porro est. vii. dierum totidēq; noctium cursus. Numero tres uacāt homine. Non hn̄t siluas: tantum iunceis herbis inhorrescunt: cætera eoꝝ nudæ arenæ: & rupes tenent. Ab orchadibus thylem usq;. v. dierum: &. v. noctiū nauigatio est. Sed thyle larga est & diuturna pomorum copiosa. Qui illic habitant: pricipio ueris inter pecudes

pabulis uiuūt & lacte in hyeme cum pergunt arborꝝ fructibus. Vtuntur fœminis uulgo: certū matrimoniū nulli. Vltra thylen accipimus pigrū & cōcretum mar̄. Circuitus britāniæ quadragiesocties septuagītaqnq; milia sūt. In quo spacio magna & multa flumina: fon/tes calidi. opiparo exculti apparatu ad usus mortaliū. Quibus fontibus p̄sul est Mineruæ numen. in cuius æde perpetui ignes nūq̄ canescunt in fauillas: sed ubi cinis tabuit: uertitur in globos saxeos. Præterea (ut taceam metallorꝝ largam uariāq; copiam: quibus britā/niæ solum undiq; generū pollet uenis locupletibus) gagates hic plurimus optimusq; est lapis. Si decorem reqras: nigro gēmeus. si q̄litatē: nullius fere ponderis. si naturā: aqua ardet: oleo restinguit̄. si potestatē: attritu calefactus applicita detinet atq; succinū. Regionē partī tenēt barbari: qbus ꝑ artifices plagarꝝ figuras iā īde a pueris uariæ aīaliū effigies īcorporāt̄: īscriptisq; uisceribus hoīs īcremento pigmēti notæ crescūt. Nec qcq̄ magnæ patiētiæ loco natiōes feræ ducunt: q̄ ut ꝑ memores cicatrices plurimū succi artus bibāt.

Hispāia: ī ea d̄ ceraunio rubēte: d̄ gaditāo ritu: d̄ littoribus: de minutiōe & augmēto aq̄rꝝ. CAP. xxxvi.

r Euersum ad cōtinentē res hispanēses uocāt. terrarꝝ plaga cōparāda optīs: nulli posthn̄da frugis & soli copia: siue uinearꝝ ꝓuētus respicer̄: siue arborarios malis. Omni materia affluit: q̄cūq; aut p̄cio ambitiosa est: aut usu necessaria. Argentū uel

aurum reqras:habet.ferrariis nunq̃ deficit. Non cedit uitibus:uincit olea. Diuidua est ꝓuinciis tribus. Secũ do punico bello nostra facta. Nihil ĩ ea ociosum nihil sterile. Quicq̃d cuiuscũq; modi negat messem : uiget pabulis. Etiã quæ arida sunt a sterilitate rudentũ ma/terias uiris nauticis sũministrant. Non coquũt ibi sa les:sed effodiunt. Depurgant ĩ minium nitelas pulue/ris. Fucant uellera : ut ad ruborẽ merũ depotent cocci uenenũ. In lusitania ꝓmontoriũ est artabrũ. alii olisip ponẽse dicũt. Hoc cœlum terras maria distĩguit. Ter ris hispaniæ latus finit. Cælũ & maria hoc modo diui dit : ꝙ a circuitu eius incipiũt oceanus gallicus & frõs septẽtrionalis oceano atlantico & occasu terminatis. Ibi oppidũ olisippone ab Vlyxe conditũ. Ibi tagũ ob arenas auriferas cæteris prætulerunt. In ꝓximis olisip ponis equæ lasciuiunt mira fœcunditate. Nã aspiratæ fauoniis:uento concipiunt:& sitientes uiros aurarum spiritu maritãtur. Hiberus amnis toti hispaniæ nomẽ dedit:bæthis prouinciæ:uterq; nobilis. Carthaginem apud hiberos quæ mox colonia facta est pœni cõdide runt. Tarraconem Scipiones:ideo est caput ꝓuinciæ tarraconẽsis. Lusitanũ littus floret gẽma ceraunio plu rimũ:quod etiã indicis præferunt. Huius ceraunii co lor est pyropo. Qualitas igni probatur:quem si sine detrimento sui perferat:aduersus uim fulgurũ credit opitulari. Cassiterides insulæ spectant aduersus cel/tiberiæ latus plũbi fertiles:& tres fortunatæ : ex q̃bus

ſolum uocabulũ ſignãdum fuit. Ebuſus: quæ a dia-
nio abeſt ſeptígẽta ſtadia: ſerpentem nõ hẽt: utpote cu
ius terra ſerpẽtem fugat. Colubraria quæ ſucronem
uerſus eſt: fœta eſt ãguibus: Bocchoris regnũ. Balea-
res fuerũt uſq; ad euerſionem frugum cuniculis aĩali-
bus quõdã copioſæ. In capite bæthicæ: ubi extremus
eſt noti orbis terminus: ĩſula a cõtinẽti ſeptigentis paſ
ſibus ſeparatur: quam tyrii a rubro mari profecti ery-
threã: pœni lígua ſua gadir: id eſt ſepem noĩauerunt.
In regione hac Gerionẽ habitaſſe plurimis monumẽ-
tis probatur. Tametſi quidã putẽt Herculẽ boues ex
alia ĩſula adduxiſſe: quæ luſitaniã cõtuetur. Sed gadi
tanum fretũ a gadibus dictũ. Atlãticus æſtus ĩ noſtrũ
mare diſcidiũ ĩmittit orbis. Nam oceanus quẽ græci
ſic noĩant de celeritate: ab occaſũ ſolis irrũpens læuo
latere europam radit: africãq; dextro: ſciſſiſq; calpe &
abila mõtibus: quos dicũt columnas Herculis: inter
mauros funditᷓ & hiſpaniã. Ac freto iſti cuius qndecĩ
milia paſſuũ efficit longitudo: latitudo uix. vii. quodã
hoſtio aperit limen ĩterni æquoris mixtus mediterra-
neis ſinibus: quos aduſq; orientem ꝓpellit. Horũ qui
hiſpãias pfundit: hibericus fertᷓ & balearicus. qui ĩ nar
bonẽſem ꝓuĩciam: gallicus: mox liguſticus. ab eo ad
ſiciliam tuſcus: quẽ græci ionium uel tyrrhenum: itali
ĩferum uocitãt. a ſicilia uſq; cretã ſiculus: ĩde creticus:
qui ĩ pamphiliam & ægyptũ pertendit. Quæ aquarũ
moles torto ĩ ſeptẽtrionem prius latere ãfractibus ma

gnis iuxta græcias illyricū & hellespōtū in angustias
stringit ꝓpōtidis:quæ ꝓpōtis asiā europāq; discrimi
nās ad meotidē ꝑuenit. Cām nominū non uniformis
dedit rō. Asiaticū & phœniciū a ꝓuinciis dictū. Ab in
sulis:carpathiū:ægæū:icareū:balearicū:cypriū. A gēti
bus:ausoniū:dalmaticū:ligusticū : tuscū. Ab oppidis
hadriaticū:argolicū:corinthiū:tyriū. A casibus homi-
nū:myrtoū:hellespōtū. A memoria regis:ioniū. A bo
uis trāsitu uel āgustiis ēt meatibus boū ꝑuiis : bospho
ros. A moribꝰ accolaꝝ:euxinus axenos āte appellatꝰ.
Ab ordine fluēti ꝓpōtis. Aegyptiū pelagus asiæ dat :
gallicū europæ:africū libyæ. His ut quæq; ꝓxīa sunt:
uenerūt ī ꝑtes partiū. Hæc ī gremiis terraꝝ. Oras aūt
extimas oceāus āplectit : q̄ a littoribus suis. arabicus:
ꝑsicus:īdicus:eous:sericus:hyrcāus caspiꝰ:scythicus:
germāicus:gallicus:atlāticus:libycus:ægyptiꝰ dr̄. Cu
ius accessus īcremēta circa littora īdiæ uehemētissime
ꝓruūt:maximosq; ibi exitus faciunt : siue q̄ suspēsus
altius tollat ui caloris:siue q̄ ī ea ꝑte orbis & fontiū &
fluminū copia sit effusior. Dubitat ēt nūc qbꝰ ex cau
sis ītumescat oceāus:uel cū supfluꝰ sibi fuerit:rursus ī
se residat. Nec ī obscuro ē plura ꝓ īgēiis disserētiū po
tius q̄ ꝓ ueritatis fide exꝑssa. Sed omisso ācipiti cōcur
rētiū quæstionū has opiones ꝓbatissimas īuenimus.
Physici aiūt mundū aīal esse:eūq; ex uariis elemētoꝝ
corporibus cōglobatū moueri spiritu:regi mēte:quæ
utraq; diffusa ꝑ mēbra oīa æternæ molis uigorē exer-

ceāt. Sicut ergo in corporibus nostris cōmercia sunt spumalia: ita in pfundis oceani nares q̄sdā mūdi cōsti tutas: p q̄s emissi āhelitus & reducti mō efflēt maria: mō reuocent. At hi q sydex̄ sequūtur disciplinā: cōtē dunt meatus istos cōmoueri lunæ cursibꝫ: adeo ut sic uicissitudines īter maciē aq̄x̄ & plenitudinē respiciāt ad auctus eiꝰ uel eliqa: neqꝫ eodē semp tēpoī: sed put illa aut mergat̃ aut crescat: uariāt se alternātes r̄cursus

Libya: horti hespidū: mōs atlas. CAP. xxxvii.

d E hispania excursus in libyā. Nam bellone progressus: quod bæthicæ oppidū est: ultra interiacēs fretū triū &.xxx.miliū passuū tin gi excipit mauritaniæ nūc colonia. sed cuius Antæus primus auctor est. Porro q in ipso ābitu ægyptiū fini tur pelagus: & libycū incipit: placuit ut africā libyā di ceremus. Q uidā tñ libyā a Libya Epafi filia: africā aūt ab Afro Herculis libys filio potiꝰ dictā recepunt. Lix quoqꝫ colonia ī eodē tractu cōstituta ē: ubi Antæi regia: q īplicādis explicandisqꝫ nexibus humi melius sciēs uelut gēitus mr̄e terra ibidē Herculi uictꝰ ē. Nā de hortis Hespidū & puigili dracone(ne licētia uulne retur) fides & rō hæc ē. Flexuoso meatu æstuariū e ma ri fert̃ sinuosis lateribꝫ tortuosū adeo: ut uisentibꝫ p cul lapsus āgueos fracta uertigīe mētiat̃. Itaqꝫ qđ hor tos appellauere circūdat: unde pomox̄ custodes inter pretantes instruxerūt iter ad mēdaciū fabulandi. Sed hæc īsula īsinuata sinibus aluei pcurrētis: & ī qbusdā

æquoris ſpiris ſita ꝑter arbores oliaſtri ſimiles & aram ſacrã Herculi aliud nihil præfert:quod propaget uetu ſtatis memoriã. Verũ ultra frutices aureos & metalla frondẽtia illud magis mirum:ꝙ ſolum inferiore licet libra depreſſum:nũꝗ acceſſu freti ſuperlabitur:ſed ob ſtaculo repaguli naturalis in ipſis marginibus hæret unda:& in ĩtimis oraꝝ ſuperciliis ſponte fluctus ĩgrui reſiſtũt:ſpectãdo nimirũ ĩgenio loci planicies manet ſicca: ꝗuis prona æquora ſuperueniant. Sala oppidũ ĩminet ſalæ flumini. Ab hoc per auctolorum gentem iter eſt ĩ atlanticas ſolitudines. Atlas mõs eſt e media arenaꝝ cõſurgẽs uaſtitate:& eductus ĩ uiciniã lunaris circuli ultra nubila caput cõdit. Qua ad oceanum ex/tẽditur:cui a ſe nomen dedit:manat fontibus:nemoribus ĩhorreſcit:rupibus aſperat̃:ſqualet ieiunio:humo nuda nec herbida. Qua africã cõtra uerſus eſt: fœlix naſcẽtibus ſponte frugibus:arboribus proceris opaciſſimus:quarum odor grauis:comæ cupreſſi ſimiles:ue/ſtiuntur lanugine ſiricis uelleribus nihil uiliore. In eo latere & herba euforbia copioſa:cuius ſuccus ad ocu/lariã proficit claritatem:& ad multiplex præſidiũ ſanitatis: nec mediocriter percellit uim uenenoꝝ. Vertex ſemper niualis. Saltus eius quadrupedes: ſerpentes: feræ & cum his elephantes occupauerũt. Silet ꝑ diem uniuerſus:nec ſine horrore ſecretus eſt. Lucet noctur/nis ignibus:choris ægipanũ undiꝗ ꝑſonatur. Audiũtur & cãtus tibiaꝝ & tĩnitꝰ cymbaloꝝ ꝑ orã maritimã.

A lixo abeſt quinq; & ducentis milibus paſſuum. Lix a gaditano freto cẽtum duodecim milibus: habitatus ante ut indicat loci facies quodam cultu exercitata in qua uſq; adhuc uitis & palmæ extat ueſtigium. Apex Perſeo & Herculi puius: inacceſſus cæteris. Ita fidem ararum inſcriptio palam fecit. Q ua ſpectat occaſum iter ipſum & fluuium anatim per quadrigenta nonaginta ſex milia paſſuũ infames beſtiis obſidẽt ſiluæ. Amnes circa eum nõ tacendi: qui licet ſeparentur iteruallis amplioribus: trãſierunt tamen in quodam atlãtici nominis miniſterium. A ſamario hauſtu: bambotum crocodilis & hippopotamis refertum. Vltra quẽ adhuc ãnis: qui atro colore exit per intimas & exuſtas ſolitudines: quæ torrente perpetuo & ſole nimio plus q̃ ignito nũq̃ ab æſtu uindicat᷑. Hæc de atlante: quem mauri dirim nominãt: & Hãnonis punici libri & noſtri ãnales prodiderunt. Iuba etiã Ptolemæi filius: qui utriuſq; maurirãiæ regno potitus eſt. Suetõius quoq; Paulinus ſũmã huic cognitioni manũ ĩpoſuit: q ultra atlãtẽ primus & pene ſolus romana ſigna circũtulit.

Mauritania: in ea de elephantis: de draconibus: unde cinabaris. CAP. xxxviii.

e Prouĩciis mauritãiis tigitana: quæ ſolſtitiali plagæ obuia ẽ qua porrigit᷑ ad internũ mare exurgit mõtibus. vii. q a ſimilitudine fratres appellati freto ĩminent. Hi mõtes elephãtis frequẽtiſſimi ſunt. Monet a principio gẽus hoc aiantiũ dicere.

Igitur elephāti iuxta sensum humanū intellectus ha-
bēt: memoria pollēt: syderꝝ seruāt disciplinā. Luna ni
tescēte gregatī ānes petūt: mox p̄sp̄si liquor̄ solis exor
tū motibus q̄bus possūt salutāt: deīde ī saltus reuertū-
tur. Duo eorꝝ sunt gn̄ra: nobiliores īdicat magnitudo.
Minores nothos dicūt. Cādore dētiū ītelligit̄ iuuēta:
quorꝝ alter semp̄ ī ministerio ē: alteri parcit̄ ne assiduo
repcussu minus uigeat: si fuerit dimicādū. Cū uenatu
p̄mūtur: pariter affligūt utrosq; : ut dānato ebore non
reqrātur. Hāc.n.cām p̄iculi sibi p̄sentiūt. Oberrāt ag-
minatī. natu maximus præit agmen. ætate p̄ximus co
git sequētes. Flumē trāsituri minimos antemittūt : ne
maiores īgressu alueū atterāt: & p̄fundos gurgites de-
pressis uadis faciāt. Venerē ante ānos decē fœminæ:
ante qnq; mares nesciūt. Biēnio coeūt: qnis nec āplis ī
anno diebus: nō prius ad gregariū numerꝝ reuersuri q̄
uiuis aq̄s abluant̄. Propter fœmīas nūq̄ dimicāt: nul-
la.n. nouerūt adulteria. Inest illis clæmentiæ bonū. qp
pe si p̄ desertū uagabūdū hoīem forte uiderit : ductus
adusq; notas uias præbēt. Vel si cōfertis pecoribus oc
cursitēt: itinera sibi blanda & placida manu faciūt: ne
qd̄ obuiū aīal īterimāt cōflictu fortuito. Siqn̄ pugna-
tur: nō mediocrē hn̄t curā saucioꝝ. Nā fessos uulnera
tosq; ī mediū receptant. Cū captiuitate uenerit in ma
nus hominū mansuescunt hausto ordei succo. Maria
trāsmeaturi naues nō prius subeūt: q̄ de reditu illis sa-
cramētū luat̄. Indicos elephantos mauri timēt : & q̄si

paruitatis suæ conscii aspnantur ab his uideri. Nō an-
nis.x.ut uulgus: sed biennio (ut Aristoteles diffinit)
utero grauescūt: nec āplius q̄ semel gignūt nec plures
q̄ singulos. Viuūt in annos trecētos. impatiētissimi fri
goris: trūcos edūt: lapides hauriūt. gratissimas in ciba
tu hn̄t palmas. Odorē muris uel maxime fugiūt: pabu
la etiam quæ a musculis contacta sunt: recusant. Siqs
casu chamæleōtē deuorauerit uermē elephantis uene
ficū: oleastro sumpto pesti medetur. Durissimū dorso
tergus est: uentri mollius: setaꝶ hirsutiæ nullæ. Inter
hos & dracones iugis discordia. Deniqꝫ insidiæ hoc
astu præparantur. Serpentes propter semitas delite-
scunt per quas elephantes assuetis callibus euagātur:
atqꝫ ita prætermissis prioribus postremos adoriuntur:
ne qui antecesserint: queant opitulari. Primumqꝫ pe-
des nodis illigāt: ut laqueatis cruribus impediant gra
diendi facultatem. Nam elephantes nisi præuenti hac
spirarum mora uel arboribus se uel saxis applicant: ut
pondere nitibundo attritos necent angues. Dimica-
tionis præcipua causa est: ꝙ elephantis (ut aiunt) frigi
dior inest sanguis: & ob id a draconibus auidissime
torrente captantur æstu: quamobrem nunq̄ inuadunt
nisi potu grauatos: ut uenis propensius irrigatis ma-
iorem sumant de oppressis sacietatem. Nec aliud ma
gis q̄ oculos petunt: ꝙ solos expugnabiles sciunt:
uel interiora aurium: ꝙ is tantum locus defendi non
potest proboscide. Itaqꝫ cum biberint sanguinem:

dum ruunt belluæ : dracones obruuntur . Sic utrinq;
fusus cruor terrã imbuit:fitq; pigmentũ qcqd soli tin-
xerit:quod cinnabarim uocãt. Elephãtes italia ãno ur
bis cõditæ quadringẽtesimo secũdo in lucanis primũ
bello epirotico uidit:& boues lucas inde dixit. Cæsa-
riensi coloniæ cæsaria inest a diuo Claudio deducta:
Bochi prius regia:postmodũ Iubæ indulgẽtia populi
romani donata. Inest & oppidũ siga quod habitatum
Siphaci fuit. Nec ab icosio taciti recedemus. Hercule
enĩ illo trãseunte uiginti:q a comitatu eius desiuerãt:
locũ deligũt:iaciunt mœnia:ac ne qs ĩposito a se noĩe
priuato glorieť : de cõdẽtiũ numero urbi nomẽ datũ.

Numidia:in ea de ursis. CAP. xxxviiii.

q Vod est a flumine siga numidiæ datur. Hu
ius incolæ q̃diu errarunt pabulationibus ua-
gabundis : nomades dicti sunt. Vrbes in ea
plurimæ nobilesq; : sed cirta eminet deinchuli purpu
rario fuco tyriis uelleribus cõparata. Oĩs hæc regio fi
nibus in zeugitanum limitem desinit. Q ua parte sil-
uestris est : feras educat : qua iugis ardua : equas alit:
eximio etiam marmore prædicatur. Numidici ursi cæ
teris præstant rabie dumtaxat & uillis profundiori-
bus. nam genitura par est quoquo genitis. Eam proti
nus dixero. Coeunt non itidẽ quo quadrupedes aliæ:
sed apti amplexibus mutuis uelut humãis cõiugatio
nibus copulantur. Desideriũ ueneris hyems suscitat.
Secreti honore reuerentur mares grauidas:& in iisdẽ

licet foueis partitis tamen per ſcrobes ſecubationibus diuidūtur. Lucinæ illis ꝓperatius tempus eſt: quippe uterū triceſimus dies liberat. Vnde euenit: ut ꝑcipitata fœcunditas informes creet partus. Carnes pauxillulas edunt: quibus color candidus: & oculi nulli: & de feſtina ĩmaturitate tātū rudis ſanies: exceptis unguiū liniamentis. Has lābendo ſenſim figurant: & interdū ad pectora eas fouent: ut aſſiduo incubatu calefactæ animalem trahant ſpiritū. Interea cibus nullus. Sane diebus primis quattuordecī matres in ſomnum ita cō cidunt: ut nec uulneribus excitari queant. Enixæ q̄ternis menſibus latent. Mox egreſſæ ĩ diem libeꝝ tantā patiuntur inſolentiā lucis: ut putes obſitas cæcitate. Inualidum urſis caput. Vis maxima & in brachiis & in lumbis: unde interdum poſticis pedibus inſiſtunt. Inſidiantur aluearibus apiū: maxime fauos appetūt: nec auidius aliquid q̄ mella captant. Cum guſtauere mandragoræ mala: moriūtur. ſed eunt obuiam: ne malum in perniciem conualeſcat: & formicas uorant ad recuperandā ſanitatem. Si quādo tauros adoriuntur: ſciunt quibus potiſſimum partibus ĩmorentur. Non aliud q̄ cornua aut nares petunt. cornua: ut pondere defatigent. nares: ut acrior dolor ſit in loco teneriore. Meſſalla conſule Lucius Domitius Aenobarbus curulis ædilis numidicos urſos centū & totidē æthiopas uenatores in circo Romano edidit. Idq; ſpectaculum inter memorabiles titulos annotatur.

Africa:ĩ ea de leonibus:de leõtophonis:de hyena: de onagris:de serpentibus : de gẽmis & lapidibus:de psillis:de arboribus:de lasere:de genere simiaꝝ:de cynocephalis:de sphinge:de satyris. CAP.xl.

o

Mnis africa zeugitano pede incipit : promõtorio Apollinis sardiniæ cõtrauersa : ꝓmõtorio Mercurii ꝓcedens ĩ frontẽ sicanã : ꝓinde extenta in duas ꝓminẽtias : quaꝝ altera ꝓmõtorium candidum dicit᷑ : alterã qũæ est in cyrenaica regione phicuntẽ uocant. Ea per sinum creticũ opposita cretæ ĩsulæ cõtra tænaron laconicen excurrit arenis catabathim ægyptio ĩsinuata:cui proxima cyrenensis extenditur ĩter duas syrtes:quas inaccessas undosum ac reciprocũ mare efficit. Cuius sali defectus uel ĩcremẽta haud promptũ est dep̄hendere:ita ĩcertis motibus nũc ĩ breuia rescidit᷑ dorsuosa:nũc ĩundat᷑ æstibus ĩqetis. Varro auctor est : pflabilẽ ibi terrã uẽtis penetrãtibus subitã uĩ spiritus citissimi aut reuomere maria:aut resorbere. Oĩs hæc plaga ab æthiopia & terminis asiæ nigri flumĩe:q̃ nilũ parit:ab hispania freto scĩdit᷑. Laterã quo ad meridiẽ uergit:fontiũ ĩops est & ĩfamis siti. Alterisecus qua septẽtrionẽ patit᷑ :aq̃rio larga. In agro bizaceno:q patet ducẽtis passuũ uel ãplius milibus : glebis ita præpĩguis:ut iacta ibi semina cũ ĩcremẽto cẽtesimæ frugis renascãtur. Externos ĩ ea plurimos cõuentasse argumẽto đ locis & urbibus dabimus. Africæ pri

cipiũ eſt a finibus ægyptioꝝ:qđ eſt alexandriæ p anti
cipata deſerta. Vltimus autẽ finis illius atlas inſulæq;
occidẽtales:q̃s fortunatas uocãt. Cuius hæ ſũt prĩcipa
les ꝓuĩciæ:libya:cyrenaica:pẽtapolis:æthiopia : tripo
litana:bizãtiũ:gætulia:ſatabria:numidia:mauritania:
ſyrtes maiores:ſyrtes mĩores. Flumina p̃cipua nilus &
malua. Mõtes p̃cipui aſpeꝝ atlas:& aſtirus : q diuidit
ĩter uiuã terrã & arenas iacẽtes. Borion ꝓmõtoriũ qđ
aq̃lone cedit̃:græci aduenæ ſic uocauerunt. Hipponẽ
rhegiũ poſtea dictũ:itẽ hipponẽ alterum ĩterfluẽti fre
to diafretũ nũcupatũ. Nobiliſſima oppida eq̃tes græci
cõdiderũt. Clipeã ciuitatẽ ſiculi extruũt:& aſpida pri
mũ noĩant. Veneriã ẽt ĩ qua Veneris erycinæ religio
nes trãſtulerũt. Achæi tripoli lĩgua ſua ſignificãt đ ur
biũ triũ numero:id ẽ oreæ:ſabratæ:leptæ magnæ. Phi
lænis fratribus a laudis cupidine graiũ uocamẽ datũ.
Adrimeto atq; carthagini auctor eſt a tyro populus.
Sed quæ ſuper carthagine ueraces libri prodiderunt:
hoc loco reddam. Vrbem iſtam : ut Cato in oratione
ſenatoria autumat:cum rex Lapon rerum in libya po
tiretur:Eliſſa mulier extruxit domo phœnix:& cartha
dã dixit, qđ phœnicũ ore exprimit ciuitatẽ nouã. mox
ſermone uerſo ĩ uerbũ punicũ:& hæc eliſſa:& illa car-
thago dicta ẽ:quæ poſt ãnos ſeptĩgentos trigĩta ſeptẽ
excidit̃:q̃ fuerat cõſtructa. Deĩde a. C. Graccho colo-
nis italicis data:& iunonia ab eo dicta aliq̃tiſper igno
bilis humilis & languido ſtatu. Demum in claritatem

secundæ carthaginis interiectis centum & duobus an
nis.M.Antõio.P.Dolobella cõsulibus enituit:alterũ
post urbẽ Romã terrarũ decus. Verũ ut ad africã redea
mus:ipsa suo cĩgitur angulo. Interna eius plurimæ q'
dem bestiæ:sed principaliter leones tenẽt:qui (ut Ari
stoteles perhibet) soli ex eo genere:quod dentatũ uo
cant:protinus cum nascuntur uident. Quorũ trifariã
genus scindit'. Nam breuiores & iubis crispiplerũq;
ignaui sunt & imbelles. Longiores & coma simplici:
acres magis. At hi quos creant pardi:ĩ plebe remanẽt
iubarũ inopes. Pariter omnes parcunt a sagina:primũ
q; alternis diebus potũ:alternis cibum capiunt. At fre
quenter si digestio non est insecuta: solitæ cibationi
superponunt diem. Tuncq; carnes iusto amplius de-
uoratas cum grauantur insertis in ora unguibus spon
te protrahunt. Sane & cum fugiendum est in sacie-
tate idem faciunt. Senectam defectio probat den-
tium. Nam clæmentiæ indicia multa sunt. Prostratis
parcunt. In uiros potius q̃ ĩ fœminas sæuiũt. Infantes
nõ nisi ĩ magna fame perimũt. Nec a misericordia se-
parãtur. Assiduis deniq; exemplis patet eos pepcisse:
cũ multi captiuorũ aliquot leonibus obuiis ĩtacti repa
triauerũt. Gætulæ etiã mulieris nomen Iubæ libris cõ-
prehẽsum est:quæ obtestata occursantes feras ĩmunis
rediit. Aduersi coeũt:nec hi tãtum:sed & lynces:& ca
meli:& elephanti:& rinocerotes:& tigres. Leænæ pri
mo partu catulos quinq; educãt. deinde per singulos

partus unum decoquunt annis insequentibus. & postremo cũ ad unũ materna fœcunditas recidit: sterile scũt ĩ æternũ. Animos leonũ frons & cauda indicant: sicut & motus equini de auribus intelliguntur. Dedit enim has duas notas generosissimo cuiq; natura. Vis sũma in pectore est: firmitas in capite præcipua. Cum premũtur a canibus: cõtempti recedũt: subsistentesq; interdũ ancipiti recessu dissimulant timorẽ. Idq; agũt si in cãpis nudis ac patentibus urgeantur. Nam siluestribus locis quasi testem ignauiæ nõ reformidantes: quanta possunt se fuga subtrahunt. Cũ insequuntur: nisum saltu adiuuant. cũ fugiunt: nõ ualẽt salire. Gradientes mucrones unguiũ uaginis pedũ claudunt: ne acumina attritu retũdãtur. hoc adeo custodiũt: ut non nisi auersis falculis currant. Septi uenantibus obtutu terram cõtuẽtur: quo minus conspectis uenabulis terreant̃. Nunq̃ limo uident: minimeq; se uolunt aspici. Cantus gallinaceoꝝ & rotarũ timent strepitus: ignes magis. Leontophonos uocari accipimus bestias modicas: quæ captæ exurũtur: ut eoꝝ cineris aspgine carnes pollutæ: iactæq; p compita concurrentium semitarum leones necent: si q̃tulũcũq; ex ipsis sumpserint. propterea leones naturali eas premũt odio. atq; ubi facultas data est: morsu quidem abstinẽt: sed dilaniatas exanimant pedũ nisibus. Spectaculũ ex his primus Romæ edidit Scæuola Publii filius in curruli ædilitate. Hyenã quoq; mittit africa: cui cũ spina rigeat collũ

G

continua unitate flecti non quit: nisi toto corporis cir/cũactu. Multa de ea mira. primũ ꝙ sequit̃ stabula pastorũ: & auditu assiduo adiscit uocamen: quod exprimere posset imitationẽ uocis humanæ: ut ĩ hominem astu accitum nocte sæuiat. Vomitus quoqꝫ humanos mẽtitur falsis singultibus: sollicitatosqꝫ sic canes deuorat: qui forte si uenãtes eius umbrã dum sequũtur cõtigerint: latrare nequeũt uoce perdita. Eadẽ hyena inquisitione corpoꝝ sepultoꝝ busta eruit. & propterea prõptius est marẽ capere. fœminis. n. ingenita est callidior astutia. Varietas multiplex inest oculis eius: colorũqꝫ mutatio: in quaꝝ pupulis lapis ĩuenitur: hyenã dicũt: præditum illa potestate: ut cuius hominis linguæ fuerit subditus: prædicat futura. Verũ hyæna quodcũqꝫ animal ter lustrauerit: mouere se non potest. Quapropter magicam inesse scientiã ei pronunciauerunt. In æthiopiæ parte coit cum leæna: unde nascitur monstrum: cui crocutæ nomen est. Voces hominum affectat pariter & ipsa. nunq̃ cõniuet aciem orbium: sed in obtutũ sine nictatione contendit: in ore gĩgiua nulla: dens unus atqꝫ perpetuus: qui ut nunq̃ retundatur naturaliter capsularum modo clauditur. Inter ea quæ dicunt herbatica eadem africa onagros habet: in quo genere singuli imperitãt gregibus fœminarum: æmulos libidinis metuũt. inde est ꝙ grauidas suas seruãt: ut expositos mares (siqua facultas fuerit) truncatos mordicus priuent testibus. quod cauentes fœminæ in

secessibus partus occulunt. Africa serpētibus adeo foecunda est: ut mali huius merito potissimum illi palma detur. Cerastæ pferunt quadrigemia cornicula: quorum ostentatione ueluti esca illicent: sollicitatas aues perimunt. Nam reliqua corporis de īdustria arenis tegūt: nec ullum indiciū sui præbēt: nisi ex ea parte qua inuitatis dolo pastibus necē præpetū aucupētur. Amphisbena cōsurgit in caput geminum: quorum alterū loco suo est: alterum in ea parte qua cauda. quæ causa efficit: ut capite utrinq; secus nitibundo serpat tractibus circulatis. Iaculi arbores subeunt: e quibus ui maxima turbinati penetrant animal quodcumq; obuium fortuna fecerit. Scytale tanta præfulget tergi uarietate: ut notarum gratia uidentes retardet: & quoniam reptando pigrior est: quos assequi nequit: miraculo sui capiat stupentes. In hoc tamen squamarum nitore hyemales exuuias prima ponit. Plures diuersæq; aspidum species sunt: uerum dispares effectus ad nocendum. Dipsas siti interficit. Hypnale q somno necet: teste etiam Cleopatra emitur ad mortem. Aliarum uirus (quoniam medelas admittit) minus famæ meretur. Hemorrois sanguinem morsu elicit: & dissolutis uenarum commerciis quicquid animæ est euocat per cruorem. Præster quem percusserit distenditur: enormique corpulentia necatur extuberatus. Ictus sepium putredo sequitur: Sunt & hammoditæ: est & cenchris: elephantie: chersydri: chamædracontes.

Postremo q̃tus nominum tantus mortium numerus. Nam scorpiones: scinci: lacertæq; uermibus nõ serpẽtibus ascribũtur. Monstra hæc si bibant: clæmẽtius feriunt. habẽt affectus. nõ temere nisi cõiuges euagãtur. Capto altero uel occiso uter superfuerit: efferatur. Subtiliora sunt capita fœminis: alui tumidiores: pestis nocentior. Masculus æqualiter teres est: sublimior etiam mitiorq;. Igitur anguibus uniuersis uisus hebes est. Raro in aduersum contuentur: nec frustra cũ oculos in frõte nõ habeant: sed in temporibus: adeo ut citius audiãt q̃ aspiciant. De gẽma heliotropio ĩter æthiopiam africam & cyprum certamen fuit: quænam mitteret generis huius eminẽtissimam: Dephensumq; est documẽtis plurimis æthiopicam aut libycam palmam tenere. Viridi colore est: nõ ita acuto: sed nubilo magis & represso: stellis puniceis supersperſa. Causa nominis de effectu lapidis est & potestate. Deiecta ĩ labris æneis radios solis mutat sanguineo repercussu: extraq; aquã splendorẽ eius abiicit & auertit. Etiã illud posse dicitur: ut herba eiusdem quo est nominis: mixta & præcantatiõibus legitimis cõsecrata eum a quocũq; gestabitur subtrahat uisibus obuiorum. Inter syrtes q̃uis terra pgentibus iter syderibus destinatur: nec aliter cursus patescit. Nam putris soli faciẽ aura mutat: & minimo licet uento tantam diuersitatẽ flatus efficit: ut subinde puersis sitibus locorum nulla indicia agnitioni relinquantur: cũ modo quæ fuerant tumulis ardua: in ualles residant:

modo quæ uallibus pressa cœtu pulueris aggerantur: ita etiam continens naturã maris sui patitur. Nec interest ubi potius sint procellæ: cũ ad exitium uiãtium elementis congruentibus in terris flabra sæuiant: ĩ mari terræ. Vtræq; syrtes ducentis quiquaginta milibus passuum separantur: aliquãto clæmentior quæ minor est. Cneo deniq; Seruilio & .C. Sempronio consulibus iter hæc uadosa classem Romanam impune accipimus perfretasse. In hoc sinu mene insula post miturnenses palludes. C. Mario fuit latebra. Supra garamãtes psilli fuerunt contra noxium uirus muniti incredibili corporis firmitate. Soli morsibus ãguium non iteribant: & q̃uis dente letali appetiti incorrupta durabãt sanitate. Recens etiam editos serpentibus offerebant: si essent partus adulterini: matrum crimina plectebantur interitu paruulorum. si pudici: probos ortos a morte paterni sanguinis priuilegium tuebatur. sic originis fidem probabant uenenis iudicantibus. Sed hæc gens interiit a nassamonibus capta: nec quicquã aliud præter opinionem de uestigio nominis sui psilli reliquerunt. Nassamonitem lapidem nassamones dãt sanguineum uniuersum nigris uenulis adumbratũ. In intimo recessu syrtis maioris circa philænorum aras lotophagos fuisse discimus: nec incertum est. A philenorum aris non procul palus est: quam triton amnis interfluit: ubi speculatam se artium deam crediderũt. Maior syrtis oppidum ostentat: cyrenas uocãt: quod

Battius lacedæmonius olympiade quinta & quadra-
gesima rege Martio res Romanas tenente anno post
troiam captam quingentesimo octogesimo sexto con
didit: quæ domus Callimachi poetæ fuit & patria. In-
ter hoc oppidum & templum Hāmonis milia passuū
trecenta sunt. Templo fons proximat soli sacer: qui
humoris nexibus stringit humum: fauillam etiam in
cespitem solidat. In qua gleba non sine miraculo lo-
cus emicat undique secus agris arentibus. Illic & lapis
legitur: Hammonis uocant cornu. Nam ita tortuosus
est & inflexus: ut effigiem reddat cornu arietini: fulgo
re aureo est. Prædiuina somnia repræsentare dicitur
subiectus capiti incubātium. Et arbor est melopos no
mine: ex qua profluit lentus humor: quem alio loco
hammoniacum nominamus. Apud cyrenenses præ-
terea syrpe gignitur odoratis radicibus uirgulto herbi
do magis q̄ arbusto: cuius e culmo exudat statuto tem
pore pingue roscidum: idque pascentium hircorum ī-
hæret barbulis: ubi cum arefactū inoleuit stiriatis gut
tis legitur ad usum mensarum uel medelæ magis. Dic
tum est primum lac syrpicum: quoniam manat in mo
dum lacteum: deinde usu deriuāte laser nominatum.
Quæ germina initio barbarica impressione uastatis
agris: postea ob intolerandam uectigalis nimietatem
ferme penitus ipsi accolæ eruerunt. Cyrenis ab læua
africa est: & ad dextram ægyptus: a fronte sæuum &
importuosum mare: a tergo barbarorum uariæ natio-

nes: & solitudo iaccessa quæ basiliscum creat malum
in terris singulare. Serpens est pene ad semipedem lõ
gitudinis albo quasi mitrula lineatus caput. Nec ho/
minis tantum uel aliorum animantium exitiis datus:
sed terræ quoq; ipsius: quam polluit & exurit. Vbi/
cũque ferale sortitur receptaculum: denique extinguit
herbas: necat arbores: ipsas etiam corrumpit auras: ita
ut in aere nulla alitum impune transuolet infecta spi
ritu pestilẽti. Cum mouetur: media parte corporis ser/
pit: media arduus est & excelsus. Sibilum eius etiam
serpentes perhorrescunt: & cum accœperint: fugam
quæq; quoquo potest properant. Quicquid morsu
eius occiditur: non depascitur fera: non attrectat ales.
Mustelis tamen uincitur: quas illinc homines infe/
runt cauernis: quibus delitescit. Vis tamẽ nec defunc
to quidem deest. Deniq; basilisci reliquias amplo se/
stertio pergameni comparauerunt. Et ut ædem Apol
linis manu insignem nec araneæ texerẽt: nec alites in/
uolarẽt: cadauer eius reticulo suspẽsum aureo ibidem
locauerunt. Circa extimum syrtium cornu berenicem
ciuitatem alluit lethon amnis: inferna ut dicunt exun
datione prorumpẽs: & apud pristinos uates latice me
moratus obliuiõis. Hanc Beronice muniuit: quæ Pto
lomæo tertio fuit nupta: & ĩ maiori syrte locauit. Om/
ne autem latifundium: quod inter ægyptum æthiopiã
libyamq; diffundit: quacũq; lucis opacum est: uariũ
impleuit simiarũ genus. Nec quisq̃ offensus nominis

cognitione grauetur. Eniuero operæprecium est nihil omittere: in quo naturæ spectāda sit prouidentia. Plebes simiarum est in his: quas passim uidemus nō sine ingenio æmulandi: quo facilius in manus hominum ueniunt. Nam dum auide uenantium gestus affectant: relicta consulto uisci unguilla quod mēdacio factum uident: oculos suos oblinunt: ita uisu obducto pronum est eas corripi. Exultant noua luna: tristes sūt cornuto & concauo sydere. Immoderate fœtus amant adeo: ut catulos facilius amittant: quos impendio diligunt: & ante se gestiant: quoniam neglecti pone matrem semper hærēt. Cercopitheci caudas habent. Hæc sola discretio est inter prius dicta. Cynocephali & ipsi sunt in numero simiarum ī æthiopiæ partibus frequētissimi: uiolenti ad saltu: feri morsu: nunq̄ ita sunt mansueti: ut non sint magis rabidi. Inter simias habentur & spinges uillosæ comis: mammis prominulis ac profundis: dociles adferitatis obliuionem. Sunt & quas uocant satyros facie admodum grata: gesticulatis motibus inquietæ. Callitriches toto pene aspectu differūt a cæteris. In facie barba est: lata cauda. Has capere nō est arduum: sed proferre rarum: neque enim uiuunt in altero q̄ in suo solo.

Gens amantū. CAP. xxxxi.

i Nter nassamones & trogloditas gens hāmaniētū est: quæ salibus domos extruunt: quos in modum cautium e montibus excitatos ad

usum ædium cementiciis nectunt struibus: tanta ibi huiusce copia est uenæ: ut tecta faciant e salinis. Isti sunt amantes: qui commercium cum troglodytis habent. Carbunculi gemma citra amantes propior nassamonibus. Asbystæ lasere uiuunt: hoc aluntur: hoc illis edule est.

Garamãtũ oppidũ: fons: caput: armẽta. CA.xlii.

g Aramãtum oppidum est debris fonte miro: quidni qui alternis uicibus die frigeat: nocte ferueat. Is per eadem uenæ cõmercia interdũ ignito uapore iæstuet: interdum glaciali algore inhorrescat. Incredibile memoratu: ut tam breui curriculo natura tam dissonam faciat uarietatem. Idque qui percunctari uelit: tenebris iesse fluori æternam facem credat. qui rimet᷒ die brumales scatebras: nũq̄ aliud æstimet q̄ perpetuo rigere. Vnde nõ immerito per gentes debris iclyta est: cuius aqua a cœlesti uertigine mutat qualitatem q̄uis cõtrauersa syderum disciplina. Nam cum mundum a calore uesper temperet: ab occasu incipit ita incalescere: ut ni tactu abstineatur: noxium sit cõtigisse. Rursus cũ ortus solis icanduerit: & radiis feruefacta sint uniuersa: sic hyemales euomit scaturigines: ut hauriri a sitiẽtibus nequeat. Q uis ergo nõ stupeat fontem qui friget calor: calescit frigore? Garamãticæ regionis caput est garama: ad quam diu iter inextricabile fuit & inuium. Nam latrones puteos arenis operiebant: ut temporaria fraude subductis aquis iter

infame siti summoueret accessus uiantium. Sed Vespasiano principe bello: quod cum ocensibus gestum est: difficultas hæc dissoluta est compendio spacii breuioris reperto. Garamãtas Cornelius Balbus subegit: & primus ex hac uictoria triumphauit. Primus sane de externis utpote gadibus genitus accessit ad gloriã nominis triumphalis. Armenta gentis istius obliquis ceruicibus pabulantur. Nam si recta ad pastus ora dirigant: officiũt cornua ꝓna ad humũ & obnixa: ex parte quæ cernua est. Accipimus gauloen ĩsulam: in qua serpens neq; nascitur: neq; uiuit inuectus. Propterea iactus ex ea quocunq; gentium puluis arcet angues: scorpiones illico perimit.

DE Aethiopia: in ea de uariis gentium miraculis: de draconibus: de dracontia lapide: de chameloparda li: de cephis: de rinocerote: de catoblepa: de formicis: de lycaone: de parandro: de lupis: de hystrice: de pegaso & tragopane aue: de cynnão: de hiacyntho & chrisotripso & hematite lapide. CAP. xliiii.

a Ethiopes & gentes atlanticæ nigri flumine diuiduntur: quem patrem putant nili. Sic papyro uiret: sic calamo prætexitur: animalia eadem edit: & iisdem temporibus exundat: ĩtra ripas quoq; nunc redit: cum contentus est alueo suo nilus. Garamantici æthiopes matrimonia priuatim nesciũt: sed omnibus in uenerem uulgo licet. Inde est ꝙ filios matres tantũmodo cognoscunt: nam paterni nominis

nulla est reuerētia. Quis enim uerum patrem cogno
uerit in hac luxuria incesti lasciuientis? Eapropter ga-
ramantici æthiopes inter omnes populos degeneres
habentur. Nec immerito: quia afflicta castitatis suæ
disciplina successionis noticiam ritu improbo perdide
runt. Nomen æthiopum late patet in parte africana:
qua meroen uidet libya. Plurimæ eorum sūt & uariæ
nationes. Harum e numero nomades cynocephalorum
lacte uiuunt. Serbotæ longi sunt ad pedes. xii. At za-
chei captos uenatibus elephantos deuorant. Psamba
ris nulla est aurita quadrupes: nec elephanti quidem
his proximi. Summam regiæ potestatis cani tradunt:
de cuius motibus quidnam imperitet: augurātur. Ma
ritimos æthiopas quaternos oculos dicūt habere. Sed
fides alia est: illa deniq; q̄ & uident plurimum: & ma
nifestissime destinant ictus sagittarum. Occidentem
uersus agriophagi tenēt: qui solas pātherarum & leo-
num carnes edunt: rege præditi: cuius in fronte unus
oculus est. Sunt & pamphagi: quibus esca est quicqd
mādi potest: & omnia fortuitu gignētia. Sunt & āthro
pophagi: quorum mores uocamen sonat. Cynamol-
gos aiūt habere caninos rictus & prominula ora. Arta
batitæ proni atq; quadrupedes: nec secus ac feræ sine
sedibus euagātur. Cōfines mauritāiæ certo tēpore lo-
custas terrestres legūt: duratasq; salsugine in præsidiū
uitæ solas habēt. Sed ex illis quadragesimū æui annū
nullus supgredit᷑. Ab oceāo isto ad meroen: quā īsu-

Iam amplexu primo nilus facit: milia passuũ sunt sex centa uiginti. Vltra meroen super exortum solis macrobii æthiopes uocãtur. Dimidio enim eorum protentior q̃ uita nostra est. Hi macrobii iusticiam colunt: & amãt æquitatem: plurimum ualent robore: præcipua decent pulchritudine: ornantur ære: auro uincula faciunt noxiorum. Locus apud illos helyutrapeza opiparis epulis semper refertus: quibus indiscretim omnes uescũtur. nam & diuinitus eas augeri ferunt. Est & ibidem lacus: in quo perfusa corpora uelut oliuo nitescũt. Ex hoc lacu potus saluberrimus. Sane adeo liqdus est: ut nec caducas uehat frõdes: sed illico folia lapsa ad fundum demittat laticis tenuitate. Vltra hos desertæ & inhumanæ solitudines adusq; arabicos sinus. Deinde in ultima orientis monstruosæ gentium facies. Aliæ sine naribus æquali totius oris planicie informes habent uultus. Aliis concreta sunt ora: modicoque tãtum foramine calamis auenarum pastus hauriunt. Nõnullæ linguis carent: in uicem sermonis utẽtes nutibus gestibusq;. Quædam ex istis nationibus ante Ptolomæum Lathyrum regem ægypti incognitum habuerunt ignis usum. Aethiopia omnis ab oriẽte hyberno ad occidentem hybernum tenet. Quicqd eius est sub meridião cardine lucis nitet: qui maxime uirẽt hyeme. a media parte mõs editus mari imminet ĩgenuo igne per æternum feruidus & ĩquiete iugis flagrãtibꝰ. Inter quæ ĩcẽdia iugis æstus: draconũ magna

copia. Veris draconibus ora parũa & ad morsus non dehiscẽtia: & artæ fistulæ per quas trahant spiritus: & linguas exerant. Quippe non in dentibus uim: sed in caudis habent: & uerbere potius q̃ rictu nocent. Exciditur ex cerebris draconum dracontias lapis: sed lapis nõ est nisi detrahat̃ uiuentibus. Nam si obeat serpẽs prius: cum anima simul euanescit duricie soluta. Vsu eius orientis reges præcipue gloriantur: quãq̃ nullum lenocinium artis admittat soliditate: & quicqd in eo nobile inest: nõ manus faciũt: nec alterius q̃ cãdor naturæ sit quo reluceat. Auctor Sotacus gẽmam hanc etiam uisam sibi scribit: & quibus intercipiatur modis edocet. Præstantissimi audacia uiri explorant anguiũ foueas & receptus: inde præstolati ad pastum exeuntes præteruectiq; percitis cursibus obiiciunt gramina medicata q̃tum potest ad icitandũ soporẽ. Ita somno obsopitis e capitibus desecant lapides: & de manubiis præcipitis ausi prædam reuehunt temeritatis. Quæ locorum æthiopes tenent: feris plena sunt: e quibus quã nabuna uocant: nos chamæleopardali dicimus collo equis similem: pedibus bubalis capite camelino: nitore rutilo: albis maculis superspersa. Animal hoc circẽsibus dictatoris Cæsaris primũ publicatũ. Eisdẽ ferme tẽporibus illinc exhibita monstra sunt: cephos appellãt: quoꝝ posteriores pedes crure & uestigio humanos artus mẽtiuntur: priores hominũ manus referũt: sed a nostris non ãplius q̃ semel uisa sunt. Ante ludos

Cnei Pompeii rinocerotem romana ſpectacula neſcie bant. Cui beſtiæ color buxeus : ĩ naribus cornu unicũ & repandum: quod ſubinde attritum cautibus in mu- cronẽ excitat: eoq; aduerſus elephantos prælіatur par ipſis lõgitudine: breuibus cruribus: naturali telo aluũ petens : quam ſolam intelligit ictibus ſuis peruiam. Iuxta nigrim fluuium catoblepa naſcit꜡: modica atq; iners beſtia caput prægraue ægre ferens: aſpectu peſti lenti. Nã qui oculos eius offenderint : protinus exeũt uita. Formicæ ibi ad formam canis maximi arenas au reas pedibus obruunt: quos leoninos habent: quas cu ſtodiunt ne quis auferat: captanteſq; ad necem perſe- quuntur. Eadem æthiopia mittit lycaonẽ. Lupus eſt ceruice iubatus & tot modis uarius : ut nullum colorẽ ei dicant abeſſe. Mittit & tarandum boum magnitu díe biſulco ueſtigio: ramoſis cornibus: capite ceruino: urſi colore & pariter uillo profundo. Hunc parandrũ affirmant habitum metu uertere: & cum deliteſcat fie ri aſſimilem cuicũq; rei proximauerit: ſiue illa ſaxo al ba ſit ſiue fruteto uirens: ſiue quem aliũ præferat mo- dum. Faciunt hoc idem in mari polypi : in terra cha- meleõtes. Sed & polypus & chamelæon glabra ſunt: ũt pronius ſit cutis leuitatem proximantia æmulari. In hoc enim eſt nouum ac ſingulare: hirſutiam pili co lorum uices facere. Hinc euenit: ut difficulter capi poſ ſit. Aethiopicis lupis proprium eſt: q̃ in ſaliendo ita niſus habent alitis: ut nõ magis ꝓficiant curſu q̃ mea-

tu:homines tamen nunq̃ ĩpetunt. Bruma comati ſunt: æſtate nudi : thoas uocant. Hyſtrix quoq; inde loci frequẽtiſſima erinaciis ſimilis: ſpinis tergum hiſpida: quas plerumq; laxatas iaculatione emittit uoluntaria: ut aſſiduis aculeorum nimbis canes uulneret ingruen tes. Illius cæli ales eſt pegaſus. Sed hæc ales equinũ nihil præter aures habet. Tragopan quoq; auis ma/ ior aquilis: cornibus arietis proferens armatum caput. Aethiopes legunt cinnamomum. Id frutetum ſitu bre ui naſcitur : ramo humili & repreſſo nunq̃ ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracilius prouenerit : exi/ mium magis dicitur. quod in groſſitudinem extube ratur : deſpectui eſt. Verum legitur per ſacerdotes ho ſtiis prius cæſis. Quæ cum litauerint : obſeruatur : ut meſſis nec ortum ſolis anticipet: nec egrediatur occa/ ſum. Quiſquis prĩcipatum tenet : ſarmentorum acer uos haſta diuidit: quæ ſacrata eſt in hoc miniſterium. In qua ita portio manipulorum ſoli dicatur: quæ ſi iu ſte diuiſa eſt: ſponte incenditur. Inter hæc quæ dixi/ mus nitore cæruleo hiacynthus inuenitur lapis precio ſus: ſi quidẽ ĩculpabilis inueniatur: eſt enim uitiis nõ parce obnoxius. Nam plerũq; aut uiolaceo diluitur: aut nubilo obducit̃: aut albicantius in aq̃ticũ eliq̃ſcit. Optimus ĩ illo tenor: ſi nec dẽſiore ſucco ſit obtuſior: nec propenſa pſpicuitate deiectior: ſed ex utroq; tem peramento lucis & purpuræ fucatũ ſuauiter fluorem

trahat. Hic est qui sentit auras: & cum cælo facit: nec æqualiter rutilat: cũ aut nubilosus ẽ: aut serenus dies. Præterea ĩ eo missus magis friget: sculpturis certe minime accõmodatus: ut qui attritũ respuat. Nec tamen penitus inuictus. Nam adamãte scribitur & notatur. Vbi hiacynthus ibi chrisotapsis apparet. quẽ lapidẽ lux cælat: produ͂t tenebræ. Hæc enim est in illo diuersitas: ut nocte igneus sit: die pallidus. Ex ipso solo sumimus hemathitem rubore sanguineo: ac propterea hemathitem uocatum.

Mira de intimis gentibus libyæ: de lapide hexecõtalitho. CAP. xliiii.

q Vod ab atlante usq; canopitanum hostium pandit᷑: ubi libyæ finis est & ægyptiũ limen dictum a Canopo Menelai gubernatore sepulto in ea insula: quæ hostium nili facit: gentes tenẽt dissonæ: quæ in auiæ solitudinis secretũ recesserunt. Ex his atlantes ab humano ritu prorsus exulant: nulli propriũ uocabulũ: nulli speciale nomen: diris solis ortus excipiunt: diris occasus prosequuntur: ustiq; torrẽtis plagæ sydere oderũt deũ lucis. Affirmant eos somnia non uidere: & abstinere penitus ab animalibus uniuersis. Troglodytæ specus excauant: illis tegunt᷑: nullus ibi habendi amor: a diuitiis pauptate se abdicauerunt uoluntaria. Tantũ lapide uno gloriantur: quẽ hexecontalithum nominamus tã diuersis notis sparsum: ut. lx. gemmarum colores in paruo orbiculo eius

deprehendãtur. Homines isti carnibus uiuunt serpentum: ignariq; sermonis strident potius q̃ loquuntur. Augilæ uero solos colũt iferos. Fœminas suas primis noctibus nuptiarum adulteros cogũt petere: mox ad perpetuam pudicitiam legibus stringũt seuerissimis. Gãphasãtes abstinẽt prælíis: fugiũt cõmercia: nulli extero misceri sinunt. Blemias credũt truncos nasci parte qua caput est: os tãtum & oculos habere in pectore. Satyri de hominibus nihil aliud præferunt q̃ figurã. Aegipanes hoc sunt: quod pigi uidemus. Himãtopodes fluxis nisibus crurũ serpunt potius quã incedunt: & pergendi usum lapsu magis destinãt q̃ gressu. Pharusi cũ Herculi ad hesperidas pergẽti forent comites, itineris tedio hic resederũt. Hactenus libya.

DE Aegypto: in ea de origine & natura nili: de tauro apide: de crocodilo: delphio: scinco: hippopotamo: de aue ibide & serpentibus arabicis: de ficu ægyptia & palma: de disciplina ægyptiorum: urbibus inclytis: & pyramidibus. CAP. xlv.

a Egyptus a meridie introrsus recedit: quoad prætẽdũt æthiopes. A tergo interiorem eius partem nilus circũfluit: qui scissus a loco: cui delta nomen est: ad insulæ faciem spacia amplectitur interna: & incerto pene fonte decurrẽs proditur: ut loquemur. Originem habet a mõte iferioris mauritãiæ: qui oceano propiquat. Hoc affirmãt punici libri: hoc Iubam regẽ accipimus tradidisse. Igitur protius lacus

efficitur:quē nilidem dicūt. Nilū autem iam inde esse cōiiciunt:ꝙ hoc stagnum herbis piscibus belluis nihil minus procreet:q̄ in nilo uidemus:quādo mauritania undiq;:quæ origo eius est: amnibus densis:aut imbribus largioribus irrigatur: unde incremēta exundationis in ægypto augeantur. Sed effusus hoc lacu arenis sorbetur:& cuniculis cæcis absconditur. Deinde ĩ cæsariensi specie prorūpens ampliora eadem ĩdicia præfert quæ in exortu notauimus. Rursusq; subsidit: nec prius reddit:q̄ post ĩteruallа itineris extenti contingat æthiopas:ubi exit:& nigrum facit fluuiū:quem supra diximus terminum esse limitis africani. Astapum eū inde gentes uocāt:scilicet aquā ex tenebris profluētē. Multas magnasq; ĩsulas ambit:quaꝝ pleræq; sunt tā diffusæ & uastæ magnitudinis:ut uix eas dierū quĩq; cursus prætermeet:q̄uis cōcitus ibi ferat̃. Nobilissima earum est meroe:circum quam diuisus dextro alueo astusapes:læuo astabores nominant̃: Tūc quoq; emēsus magna longinqua cum primū occurrentibus scopulis asperatur:tantis agminibus extollitur ĩter obiecta rupium:ut ruere potius q̄ manare credat̃. Demūq; a cataracte ultimo tutus ē: ita enim quædam claustra ægyptii nūcupāt. Relicto tamē hoc pone se nomine: quod giris uocatur:mox inoffensus meat:septem hostiis cōditur:ĩ meridiē uersus exciditur ægyptio mari. Ignari syderum uel locorū uarias de excessibus eius causas dederunt. Alii affirmant etesias nubium dēsi-

tatem illo cogere:unde amnis hic auſpicatur:ipſumq́
fontem humore ſupero ſaginatum tantam inundatio
nis habere ſuſtantiam:q̃tum pabuli ad liquorem nu/
bila ſumminiſtrauerint. Ferunt alii ꝙ uẽtoꝝ flatibus
repercuſſus:cum fluorem ſolitæ uelocitatis non queat
promouere:aquis in arcto luctantibus intumeſcit:&
quo impenſius cõtrauerſi ſpiritus impugnauerint:eo
excelſius ſublimari ĩ altitudinis uertices repercuſſam
celeritatem:quãdo nec ſolitus extenuat curſus alueũ:
& ſtipato iam flumine uenis originalibus torrentium
pondera ſuperueant. Ita concurrente uiolentia hic ur/
gẽtis elemẽti:hinc reſiſtentis undis exultãtibus molẽ
colligi.quæ exceſſus facit. Nõnulli affirmant fontem
eius qui phiala uocatur ſyderum motibus excitari:ex/
tractumque radiis candentibus cæleſti igne ſuſpendi
non tamẽ ſine certa legis diſciplina:hoc eſt lunis cœp
tantibus. Verum omnẽ excurſus originem de ſole cõ
cipi:primoſq́ fieri exceſſus tumoris cum per cancrum
ſol uehatur. Poſtmodũ triginta eius partibus euolutis
ubi ingreſſus leonem ortus ſyrios excitauerit:emiſſis
fluoribus totã fluctuationẽ erũpere. Quod tẽpus ſa
cerdotes natalem mũdi iudicauerũt:id eſt ĩter tertium
decimum kalendas auguſtas & undecimum. Deinde
reuocare exitus uniuerſos:cum uirginem tranſeat:pe/
nituſq́ intra ripas ſuas capere:cum libram ſit ingre/
ſſus. Hoc etiam addũt:pariter eum nocere:ſiue abun
dantius exæſtuet ſiue parcius:cũ exiguitas minimum

apportet fœcunditatis:propensior copia diutũrno hu/
more culturam moretur. Maximos eius exitus cubitis
duodeuiginti cõsurgere:iustissimos sexdecim tempe/
rari. Nec in quindecim abesse prouentus fructuarios:
sed quicquid intra sit: famem facere. Dant illi etiam
hoc maiestatis:ut portendat futura:quãdoquidẽ phar
salico bello nõ fuerit egressus quĩq; ulnas. Iam illud
palã est:q; solus ex amnibus nullas expiret auras. Di
tionis ægyptiæ esse ĩcipit a syene:ĩ qua fines æthiopũ.
Inde usq; dum mari intimatur:nili nomen tenet. In
ter oĩa quæ ægyptus habet digna memoratu: p̃cipue
bouẽ mirantur:apim uocant. Hũc ad ĩstar colunt nu/
minis insignem albæ notæ macula: quæ dextro eius
lateri ingenita corniculantis lunæ refert faciem. Statu
tum æui spacium est:quod ut adfuit:ꝓfundo sacri fon
tis immersus necatur:ne diem lõgius trahat:q̃ licebit.
Mox alter nec sine publico luctu requiritur:quem re/
pertum centum antistites memphim ꝓsequũtur:ut in
cipiat ibi sacris iniciatus sacer fieri. Delubra:qbus suc
cedit aut incubat:mystice thalamos nominãt. Dat oĩa
manifestantia de futuris. Illud maximum:si de cõsulẽ
tium manu cibum capiat. Deniq; auersatus Germani
ci Cæsaris dextram prodidit ĩgruẽtia: nec multo post
Cæsar extinctus est. Pueri apim gregatim sequũtur:
& repente uelut lymphatici uentura præcinunt. Bos
illi ostenditur fœmina in ãno semel:& ipsa non absq;
certis ĩsignibus, quæ atq; inuenta & oblata est: statim

neci datur. Apis natalem memphei celebrãt iactu pan
theræ aureæ: quam proiiciunt in nili gurgitem. Hæc
solénitas per dies. vii. agitur. Quibus diebus cũ sacer
dotibus quasdam crocodili inducias habẽt: nec attrec
tant lauãtes. Verum octauo die cerimoniis iam perac
tis uelut reddita sæuiendi licentia solitã resumunt atro
citatem. Crocodilus malum quadrupes & in terra & ĩ
flumine pariter ualet: linguam non habet: maxillam
mouet superioré. Morsus eius horribili tenacitate cõ
ueniunt stipante se pectinatim serie dentium. Plerunq;
ad uigiti ulnas magnitudinis coalescit. Qualia anse
res edit oua. Metatur locũ nido naturali prouidentia.
Nec alibi fœtus premit: q̃ quo crescentis nili aquæ nõ
possunt puenire. In partu fouẽdo mas & fœmia uices
seruãt. Præter hiatum oris armatus est etiã unguiũ im
manitate. Noctibus ĩ aqua degit: per diem humi acqe
scit: circũdatur nimia cutis firmitate ĩ tantum: ut ictus
quouis tormẽto adactus tergo repercutiatur. Trochi
los auis paruula est. Ea reduuias escarũ dũ affectat: os
belluæ huiusce paulatim scalpit: & sensim scalpurigie
blandiente aditũ sibi in usq; fauces facit. Quod eny
drus cõspicatus alterum hicneumonũ genus penetrat
belluam: populatisq; uitalibus erosa exit aluo. Est &
delphinũ genus in nilo: quorũ dorsa serratas habẽt cri
stas. Hi delphines crocodilos studio eliciunt ad natan
dũ: demersisq; astu fraudulento tenera uentrium sub
ternatãtes secant: & ĩterimunt. Habitant ĩ insula nili

homines forma perexigui:sed audacia usq; eo pergit: ut crocodilis se offerant obuios. Nã hæc mõstra fugiẽtes sequũtur:formidant resistentes. Ergo capiuntur: subactiq; etiam intra aquas suas seruiunt:& perdomiti metu ita obsequuntur:ut immemores atrocitatis uictores suos inequitãtis dorso uehant: Hanc ergo insulam & hanc gentem ubicũq; indicio odoris præsenserint:procul fugiunt. In aqua obtusius uident: in terra acutissime. Hyeme nullum capiũt cibum:qui etiã q̃tuor menses a cœptu brumæ inedia exigunt. Scinci quoq; circa nilum frequẽtissimi crocodilis quidẽ similes:sed modica forma & angusta:uerum ad opem salutarem nõ qualibet necessarii medentes. Quippe pocula ex ipsis inficiunt:quibus & stupor neruornm excitatur:& ẽt extinguitur uis ueneni. Hippopotamus in eodem flumine atq; solo nascitur: equino & dorso & iuba & hĩnitu:rostro resupino:ungulis bifidis:aprugineis dẽtibus:cauda tortuosa. Noctibus segetes depascitur:ad quas pergit auersus astu doloso: ut fallente uestigio reuertenti nullæ ei insidiæ præparẽtur. Idẽ cum distenditur nimia sacietate:arundines recens cæsas petit:p quas tãdiu oberrat: quoad stirpium acuta pedes uulnerent:ut profluuio sanguinis leuet saginã. Plagã deinde ceno oblinit:usquedũ uulnus conducatur in cicatricẽ. Hippopotamos & crocodilos primus romæ. M. Scaurus inuexit. Circa easdem ripas ales ibis. Ea oua serpentum populatur:gratissimãq; ex his

escam nidis suis refert. Sic rarescũt ꝓuentu fœtus no
xiorum. Nec tamẽ aues istæ tantũ ĩtra fines ægyptios
prosunt. Nãq; cum arabicæ paludes pẽnatoꝝ anguiũ
mittant examina: quoꝝ tam citum uirus est: ut mors
ante q̃ dolor insequatur: sagacitate qua ad hoc ualent
aues excitatæ: in procictum eunt uniuersæ & prius q̃
termios proprios externũ malũ uastet: ĩ aere occursãt
cateruis pestilentibus: ibi agmen deuorãt uniuersum.
Quo merito sacræ sunt: & illæsæ pariũt. Nigras solũ
pelusiũ mittit: reliqua pars candidas. De arboribus
quas sola fert ægyptus: præcipua est ficus ægyptia: fo
liis moro cõparanda non ramis tantũ gestitans sed &
caudice: usq; adeo fœcunditatis suæ angusta est. Vno
anno septies fructũ sufficit. Vnde pomũ decerpseris:
alterũ sine mora ꝓtuberat. Materia ĩ aquã missa subsi
dit. Deĩde cũ diu subsederit: ĩ liquore leuior facta su-
stollit᷑. Versa uice: qđ natura ĩ alio ligni gener᷑ nõ reci
pit: fit humore sicca. Palma quoq; ægyptia dicẽda res
est: ꝓprie adypsos uocat᷑: ut dici oportet. Ea quoq; gu
stata arcet sitim. Odor ei ĩest idẽ: q & malis cydoneis.
Sed demũ sitim sedat: si prius q̃ maturuerit decerpat᷑.
Nã si matura sumit᷑: sensum ĩtercipit: gressum præpe
dit: linguam retardat: obsessisq; officiis mentis & cor-
poris ebrietatis facit uitiũ. Aegyptiũ limitem qua ad
diacecaumenen tendit: incolunt populi: qui momen
tum quo reparari mundum ad motus ferunt annuos:
hoc studio deprehendunt. Eligitur sacer locus: in quo

conſeptant animalia diuerſiſſimi generis. Ea ubi ad ſtatutum modum cæleſtis ueniunt diſciplinæ: ſenſus ſuos ſignificationibus produnt: quibus poſſunt. Alia ululãt: alia mugiũt: quædã ſtridũt: quædã rugiũt: nõ-nulla ſimul cõfugiunt ad uolutabra. Hoc argumẽtũ illis eſt magiſter ad idicium temporis dephendi. Fe-runt iidem populi a primis ſibi gẽtis ſuæ auis traditũ: ubi nunc occaſus eſt: quõdã ibi ortus ſolis fuiſſe. In-ter ægyptias urbes numero portaꝝ thebæ nobiles: ad quas cõmercia arabes undiqꝫ ſubuehunt. Hinc regio thebaica. Abedos & ipã nobilis olim Mẽnonis regia: nũc Oſyris fano exculpta. Alexandriã & operis ipſius magnitudo: & auctor Macedo nobilitauit: quam me-tatus Dinocrates architectus alteꝝ a cõditore i memo-ria locum detinet. Condita autem alexandria. xii. cen-teſimaqꝫ olympiade Lucio Papyrio Spurii filio. C. Petilio Caii filio cõſulibus Romãis haud lõge ab ho-ſtio flumis nili. qđ heracleoticõ alii: alii canopicon ap-pellãt. Eſt & pharos colonia a Cæſare dictatore de-ducta: e qua facibus accẽſis nocturna dirigit᷑ nauiga-tio. Nã alexãdria iſidioſo acceſſu adit᷑ fallacibꝰ uadis: cæco mari: tribuſqꝫ tãtũ canalibus admittit nauigãtes: poſſideo: tagão: tauro. Hic igit᷑ i portibus machias ad ꝑlucẽdi miſteriũ fabricatas pharos dicũt. Pyramides turres ſunt i ægypto faſtigiatæ ultra celſitudinẽ oẽm: quæ fieri manũ poſſit. Itaqꝫ menſurã umbraꝝ egreſſæ nullas hñt ũbras. Nũc ab ægypto ꝓuehamus ſtilũ.

DE Arabia: in ea mira de fontibus: de moribus & habitu populi: de euleo flumie: de ture: de myrrha: de phœnice aue: de cinomolgis auibus: de gēma sardonice: & de qbusdam aliis lapidibus. CAP. xlvi.

u Ltra pelusiacum hostium arabia ē ad rubrū pertinēs mare: quod eritreum ab Eritra rege Persei & Amdromadæ filio non solum a colore appellatum Varro dicit. qui affirmat ī littore maris istius fontem esse: quē si oues biberint mutent uellerum qualitatem: & antea cādidæ amittant quod fuerint usq; ad haustum: ac fuluo postmodū nigrescāt colore. Rubri autem maris arsinoe oppidum. Verū hæc arabia procedit adusq; illam odoriferā & diuitem terram: quam catabani & scenitæ tenent. Arabes nobiles monte cassio. Qui scenitæ causam noīs inde ducunt. ꝙ tentoriis succedant: nec alias domos habēt. Ipsa aūt tentoria cilicia sunt. ita nūcupant uelamēta e caprarū pilis texta. Præterea carnibus suillis ꝓrsus abstinent. Sane hoc animalis genus si inuectum illo fuerit moritur illico. Hanc arabiam græci eudemonem: nostri beatam nominauerunt. Habitatur in colle manu factо inter flumen tigrim & flumen euleum: quod ortū a mœdis tā puro fluore īclytū est: ut oēs īde reges nō alias q̄ eius aquas bibant. Eudemonē non frustra cognominatā hic capessas: ꝙ præter odores quos creat plurimos: sola tus mittit: nec tamen uniuersa. Nam in medio eius sunt astramitæ pagus sabæoꝝ: a quo octo

mansionibus regio turifera disterminatur. Arabia appellata id est sacra. hoc.n.significari īterpretatur. Virgulta hæc nō sūt publica:sed (qđ īter barbaros nouū) in ius posterioꝝ per successiōes trāseunt familiarum. Ergo quicūq; istius nemoris tenet dominiū: arabice sacer uocatur. Iidem illi lucos illos cū uel metunt uel incidunt:nō funeribus interfunt:nō congressibus fœminarum polluūtur. Hanc arborē prius q̄ fides penitus proderet̃:alii lētisco: alii mage therebinto compa rabāt:usquedū libris quos Iuba rex scripsit ad Cæsarem Augusti filium palam fieret ītorto eā uimine esse ramis ad aceris qualitatem:amygdalæ modo succum fundere: incidi ortu canis flagrantissimis solibus. In iisdem saltibus myrrha ꝓuenit: cuius radices ut uitiū rastris proficiunt:ablaqueationibus gaudent:nudatæ fluunt pinguiori lachryma. Sponte manās preciosior ex ea sudor est:elicitus corticis uulnere uilior iudicat̃. Cortex ī uertiginem flexus:& spinis hispidis:folium crispius licet oliuæ tamen simile. Maxima altitudine extollitur ad quīque cubitos proceritatis. Arabes sarmentis eius ignes fouent:quoꝝ fumo satis noxio:nisi odore cremati storacis occurratur:plerūq; morbos incurrūt insanabiles. Apud eosdē nascit̃ phœnix auis aq̄læ magnitudine:capite honorato ī conū plumis extātibus:cristatis faucibus:cōtra colla fulgore aureo:postera parte purpureus extra caudā:in qua roseis pēnis cæruleus scribit̃ nitor. Probatū ē q̄dragīta & q̄ngētis

eum durare annis. Rogos suos struit cinnamis: quos prope practheã cõcinati i solis urbẽ strue altaribus superposita. Cũ huius uita magni ãni fieri cõuersionẽ rata fides est inter auctores: licet plurimi eo℞ magnũ annũ nõ quigentis. xl. sed duodecim milibus nõgẽtis quiquaginta quattuor ãnis cõstare dicãt. Plautio itaqꝫ Sextio & Papyrio cõsulibus ægyptũ phœnix iuolauit: captusqꝫ ãno octingentesimo urbis conditæ iussu Claudii pricipis in comitio publicatus est. quod gestũ præter censuram quæ manet: actis etiam urbis continetur. Cinamolgos perinde arabiæ auis in excellentissimis lucis texit nidos e fructibus cinnamorum: ad quos quoniam non est peruenire propter altitudinem & fragilitatem: accolæ illas congeries plumbatis petunt iaculis: deiectasque preciis uendunt amplioribus: ꝙ hoc cinnamum magis q̃ aliud mercatores probant. Arabes longe lateque diffusi diuersis etiam moribus uiuunt: & cultibus plurimis: crinis intonsus: mitrati capita: redimitu pari pars rasa in cutem barba: commerciis student: aliena non emunt: uendunt sua. quippe & mari & siluis diuites. Vmbræ quæ nobis dextræ sunt: illis sinistræ. Pars eorum quibus uictus est asper: angues edunt: nulla uelamini cura corporis: ac propterea offiophagi nominantur. Ex istius littoris sinu Policrati regi aduecta sardonix gemma: prima in orbe nostro luxuriæ excitauit facem. Nec multum de ea differendum puto: adeo sardonix in

omnium uenit conscientiam. Superficies eius proba/
tur: si meracius rubeat: arguitur si fuerit fæculentior.
medietas circuitur limite cãdidãte. Optima est: si nec
colorẽ suũ spargat in proximũ: nec ipse ex altero mu/
tuetᷣ: reliqua nigro finiũtur. Nã si trãsluceat uitio uer
titur: si ꝑspicuitatẽ arceat: ꝓficit ad decorẽ. Et molo/
chitem arabs inuenit uirentem crassius q̃ smaragdus
cõtra infantum ꝑicula ingenita ui resistẽtem. Inuenit
& iridem ĩ mari rubro sicut crystallum sexãgulatam:
quæ radiis icta solis rutilo aeris repercusso cælestis ar
cus ex sese iacit speciem. Androdamantẽ iidẽ legunt
arabes nitoris argentei: lateribus æq̃liter quadris: quẽ
de adamãte nõnihil mutuatum putes. Datum illi no/
men ex eo censent: ꝙ aĩorũ calentiũ mollit ĩpetus: &
tumẽtes refrenat iras. Pederotẽ etiã arabicã ĩde sumi/
mus. arabica aspectu eburnea est: radia abnuit. contra
neruorꝝ molestias ꝓderit habẽtibus. In pederote con/
gruit quicq̃d eximiũ est: quadã decoris prærogatiua.
Crystallinũ lucet: rubet purpurã. Oraꝝ extimis coro/
na uelut e liq̃do renitẽte hac suauitate oculos afficit:
uisum illicit: detinet etiã ĩtuentes: hac etiã gratia indis
placet. Hoc arabiæ sat est: ad pelusiũ repatriemus.

Regio ostracinæ iope oppidum: Andromadæ uincula. CAP. xlvii.

Pelusio cassius mõs ẽ: & delubꝝ Iouis cassii:
a atq; ita ostracinæ locus Põpeii Magni sepul
cro ĩclytus. Idumea ibi ĩcipit palmis opima.

Dein iope oppidum antiquiſſimum orbe toto:utpote ante iundationem terraꝶ cõditum. Id oppidum ſaxũ oſtẽtat:quod uinculorũ Andromadæ ueſtigia adhuc retinet:quam expoſitam belluæ non irritus rumor circũtulit. Quippe oſſa monſtri illius. M. Scaurus inter alia miracula in ædilitate ſua romæ publicauit. Annalibus nota res eſt. Mẽſura quoq; ueracibus libris continetur. ſ.ꝗ coſtarũ longitudo exceſſit pedes. xl. excelſitas fuit elephantis ĩdicis eminentior. Porro uerticuli ſpinæ ipſius latitudinẽ ſemipedis ſunt ſupergreſſi.

DE Iudæa in ea de fluminibus & lacubus:de balſamo:de ſodomo & gomorro:de eſſenis gentibus.

CAP. xlviii.

i Vdæa illuſtris eſt aquis: ſed natura nõ eadẽ aquaꝶ omniũ. Iordanis amnis eximiæ ſuauitatis paneade fonte demiſſus regiones ꝑfluit amœniſſimas:mox in aſphaltiten lacũ miſſus ſtagno corrũpitur. Qui aſphaltites gignit bitumen: animal non habet: nihil in eo mergi poteſt. Tauri etiam cameliq; impune ibi fluitant. Eſt & lacus ſara extẽſus paſſuum ſexdecim milibus:circũſeſſus urbibus pluri mis & celebribus:ipſe par optimis. Sed lacus tiberiadis omnibus anteponitur ſalubris ingenio æſtu & ad ſanitatem uſu efficaci. Iudææ caput fuit hieruſolyma ſed exciſa eſt. Succeſſit hiericus: & hæc deſit caput eẽ Ataxerxis bello ſubducta callirhoe. Hieruſolymis ꝓximat fons calore medico ꝓbatiſſimus:& ex ĩpo aqrũ

præconio sic uocatus est. In hac terra balsamum nasci tur: quæ silua inter terminos uiginti iugerum usq; ad uictoriam nostram fuit. At cum iudæa potiti sumus: ita luci illi propagati sunt: ut iam nobis latissimi colles sudent balsama. Similes uitibus stirpes habent: mal-leolis digeruntur: rastris nitescunt: aqua gaudent: amant amputari: tenacibus foliis sempiterno inumbrantur. Lignum caudicis attrectatum ferro nec mora moritur. Eapropter aut uitro aut cultellis osseis uel in solo cor tice artifici plaga uulneratur: e qua eximiæ suauitatis gutta manat. Post lachrymam secundum in preciis lo cum poma optinent: cortex tertium: ultimus honos li gno. Longe ab hierusolymis recessu tristi sinus pandi tur: quem de cælo tactum testatur humus nigra & in cinerem soluta. Ibi duo oppida: sodomum nominatum: alterum gomorrum. Apud quæ pomum quod gigni-tur: habeat licet speciem maturitatis: mandi tamen non potest. Nam fuliginem intrinsecus fauillaceam am-bitio tantum extimæ cutis prohibet: quæ uel leui tac tu pressa fumum exhalat: & fatiscit in uagum pulue-rem. Interiora iudææ occidentem quæ contuentur: esseni tenent: qui memorabili disciplina recesserunt a ritu gentium uniuersarum: maiestatis (ut reor) proui dentia ad hunc morem destinati. Nulla ibi fœmina. uenere se penitus abdicauerunt. Pecuniam nesciunt. Palmis uictitant. Nemo ibi nascitur. Nec tamen defi cit hominum multitudo. Locus ipse addictus pudicitiæ

est. Ad quem plurimi licet undiq3 gẽtium properent: nullus admittitur: nisi quẽ castitatis & ĩnocentiæ meritum prosequatur. Nã qui reus est uel leuis culpæ q̃uis sũmopere adipisci ingressum uoluerit: diuinitus summouetur. Ita per ĩmensum spaciũ sæculoꝝ incredibile dictu æterna gens cessantibus puerperiis. Engada oppidum inter essenos fuit sed excisum est. Verum ĩclytis nemoribus adhuc durat decus: lucisq3 palmarum eminentissimis nihil de æuo uel bello derogatum. Iudææ terminus massada castellum.

De scythopoli oppido: de mõte cassio. Ca. xlviiii.

t Rãseo damascũ: philadelphiã: auraphantã. Scythopolis nouos ĩcolas & auctores dabo. Liber pater cũ humo nutricẽ tradidisset: condidit hoc oppidũ: ut sepulturæ titulũ ẽt urbis mœnibꝫ ãpliaret. Incolæ derãt: e comitibꝫ suis scythas delegit: quos ut animi firmaret ad prõptã resistẽdi uiolẽtiã: p̃miũ loci nomẽ dedit. In seleucia alter cassius mõs est ãtiochiæ ꝓpĩquus: cuiꝰ e uertice uigilia adhuc q̃rta cõspicit᷑ globꝫ solis: & breui corporis circũactu radiis caliginẽ dissipãtibꝫ illic nox: illic dies cernit᷑. Talis est cassio specula: ut lucẽ prius uideas: q̃ auspicet᷑ dies.

De flumĩe eufrate & tigride: ꝺ̃ lapidibꝫ diuersis. Ca. l.

e Vfraten fundit armenia maior. ortus supra zimarã sub radicibꝰ mõtis: quẽ captoten accolæ noĩãt scythis ꝓximi. Hic receptis ĩse aliquot amnibꝫ cõualescit: & stipatꝰ cõuenis aqs luctat᷑

cum montis tauri obiectu: quem apud elegæam scin/
dit: licet resistat duodecim milium passuũ latitudine:
lógisq; excursibus dextra cõmagenem: arabiam leua
relinquit. Deíde prælabens plurimas gentes babylo/
niam quõdã chaldæo℞ caput diuidit. Mesopotamiã
opimat íundationis annuæ excessibus instar ægyptii
amnis terras cõtingens inuecta soli fœcũditate. Iisdẽ
ferme temporibus quibus nilus exit: sole scilicet parte
cancri uicesima cõstituto. Tenuatur cũ iam leone de/
curso ad extima uirginis curricula facit transitũ. quod
gnomonici similibus parallelis accidere contendunt.
quos pares in terrarum positione æqualitas normalis
facit lineæ. Vnde apparet ista duo flumina ad modu/
lum eiusdem perpẽdiculi cõstituta: licet e diuersis ma
nent plagis: easdem ícremẽti causas habere. De tigri
de quoq; hoc loco dicere par est. In armeniæ regione
caput tollit: mire q̃ lucidũ cõspicuo fonte í loco edito:
qui egelos nominatur. Nec tamen ab exordio statim
totus est. Primum pigre fluit nõ suo nomine. At cum
fines mœdorũ inuectus est: statim tigris dicitur. ita. n.
nominãt mœdi sagittã. Influit í arethusam lacum põ
dera sustinẽtem: cuius pisces nũq̃ se alueo tigridis mi/
scẽt: sicut nec amnici pisces í lacum cõfluũt arethusæ:
per quam dissimili colore & ueloci meat cursu. Mox
tauro resistẽte í profundum specum mergitur: quem
subter labens í altero eius latere apd̃ zoreãdã emicat:
uluas & purgamẽta plurima secum trahens. Deinde

identidem abſconditur:rurſuſq; redditur. Adiabenos arabaſq; præterfluit: moſopotamiã amplectitur:am/ nem nobiliſſimũ choaſpen accipit:eufratem defert in ſinum perſicum. Quæcũq; eufratem bibunt gentes: diuerſo nitent lapide. Zmilanthis ĩ ip̃o eufratis alueo legitur gẽma ad imaginem marmoris procõnenſis:ni ſi ꝙ ĩ medio umbilico lapidis iſtius glauci uelut oculi pupula internitet. Sagada a chaldæis ad nos uſq; pro/ fluxit haud facilis repertu:ni (ut perhibent) ip̃a capeſ ſendam ſe daret. Nãq; ingenita ſpiratus efficacia ſu/ permeantes naues e profundo petit:& carinis incorpo ratur ita tenaciter: ut niſi abraſa parte ligni ægre ſepa retur. Ea ſagada apud chaldæos ꝓpter effectus quos ex ea ſciunt:habetur loco principe:cæteris propter gra tiam magis complacet iucundiſſime uirens. Myrrhi/ tes parthis ẽ familiaris. Hũc ſi uiſu æſtimes:myrrhæ color eſt:& non habet:quod afficiat aſpectum. Si pe/ nitus explores & attritu ĩcites ad calorem:ſpirat nardi ſuauitatẽ. In perſide lapidum tanta copia eſt: tantaq; diuerſitas: ut lõgum pene ſit ipſis uocabulis ĩmorari. Mithridax ſole percuſſa coloribus micat uariis. Tego litus nucleo oliuæ ſimilis ſpernitur:cum uidetur: ſed remediis bonus uincit aliorũ pulchritudĩem. Solutus quippe & hauſtus pulſis calculis renum dolores ac ue ſicæ leuat. Hammochryſos arenis auro intermixtis nunc bratearum nunc pulueris habet quadrulas. Aeti tes & fuluus eſt:& tereti poſitione alterum lapidem ĩ/

trinsecus cohibens: cuius strepitu sonorus est cum mo
uetur: quālibet tinnitum illum non internū scrupulū
facere: sed spiritum scientissimi dicunt. Hūc aetitem
Zoroastres præfert omnibus: maximamq; illi tribuit
potestatem. Inuenitur autem in nidis aquilæ: aut in lit
toribus oceani. In pside tamē plumis subnexus spem
uentris defendit a fluxibus abortiui. Pyrithes flu/
uidus est: teneriq; uehemētius se nō sinit. ac si quādo
artiori manu premitur: digitos adurit. Galazias grādi
nis & candorem præfert & figuram duritia robustissi/
ma & inuicta. Echidnes uipereas habet maculas. Dio
nysias fuscus rubentibus notis sparsus. Idem si aquæ
mixtus conteratur: uinum fragrat: & quod in odore
mirificum est: ebrietati resistit. Glossopetra deficienti
bus lunis cælo cadit. Linguæ est similis humanæ: non
modicæ (ut magi ferunt) potestatis: qui ex ea lunares
motus excitari putāt. Solis gemma percandida est ad
speciem fulgidi syderis: rutilosque ex se iacit radios.
Veneris crinis nitet nigro: internis ductibus ostentās
rufforum crinium similitudinem. Selenites trāslucet
nitore candido continens lunæ imaginem: quam iux
ta cursum astri ipsius perhibent singulis diebus uel mi
nui uel augeri. Meconites papauera exprimit. Myr/
mecites reptantis formicæ effigiē notat. Calcophton/
gos resonat: ut pulsata æra. Pudice habitus seruat uo
cis claritatē. Syderites a cōtemplatione ferri nihil dis/
sonat. Verum maleficus quoquo inferatur discordias

excitat. Flogites ostẽtat ĩtra se quasi flãmas æstuãtes. Antrachas corruscat uelut sintillãtibus stellis. Enhydrus exudat: ut clausã ĩ eo putes fontaneã scaturiginẽ.

DE Cilicia: in ea cydnus amnis: antrum coricium: mons taurus. CAP. li.

c Iliciã de qua agitur: si ut nunc est loquamur: derogasse uidebimus ei de uetustate. Si terminos seqmur quos habuit olim: absonum est a contemplatione rerum præsentium. Ergo inter utrãq; culpam: factu optimũ est: ambo℞ tẽporum statum prosequi. Cilicia antea usq; ad pelusium ægypti pertinebat: lydis: medis: armenis: pãphilia: cappadocia sub impio cilicũ cõstitutis. Mox ab assyriis subacta in breuiorem modũ scripta est. Plurima iacet cãpo: sinu lato recipiẽs mare isicum a tergo montiũ tauri & amani iugis clausa. A Cilice nomen trahit: quem ætas pristina pene ultra æuum memoriæ abscondit. Hunc Phœnice ortum: qui antiquior Ioue de primis terræ alumnis habetur. Matrem urbiũ habet tarson: quam Daneæ proles nobilissima Perseus locauit. Hãc urbẽ intersecat cydnus. Hunc cydnũ alii præcipitari tauro: alii deriuari ex alueo choaspis tradiderunt. Qui choaspes ita dulcis est: ut psici reges q̃diu ĩtra ripas psidis fluat soli: sibi ex eo pocula uendicauerint: & cũ eundũ foret peregre aquas eius secũ uectitarẽt. Ex illo igitur cydnus mirã trahit suauitatem. Quicquid cãdidũ est cydnũ gentili lingua syri dicũt; unã amni huic nomen

datum. Tumet uere cum niues soluuntur: reliqua par te ãni tenuis est & quietus. Circa coriciũ ciliciæ crocũ plurimum optimumq; : det licet cilicia: det cyrena: det lycia: hoc primum est. spirat flagrantius : colore plus aureo est succoq; citius proficit ad medelam. ibi cori- cus oppidum est: & specus q montem impositum ma ri a sũmo cauat uertice: patulus hiatu amplissimo. Nã deiectis lateribus in terræ profundum nemoroso orbe amplectitur mediam inanitatem: uirens introrsus lu- cis pendẽtibus. Descensus in eũ per duo milia & quin gentos passus nõ sine largo die : hinc inde fontiũ assi- dua scaturigine. Vbi peruentum ad ima primi sinus: alter rursum specus panditur: quod antrũ latis primũ patet faucibus: postmodum in processu per angustias obscurat̃. In eo sacrum est Iouis fanum: in cuius reces su intimo Tiphonis gigantis cabile positũ accolæ cre- dũt. Soloe antiquũ oppidũ ciliciæ fuit: patria Chrysip pi stoicæ sapientiæ potẽtissimi: quod a Tigrane arme nio subactum est : & diu post põpeiopoli deuictis cili cibus Cneus Magnus cognoĩauit. Mons taurus ab in dico primum mari surgit: deinde a scopulis cælidonis inter ægyptum & pamphilium pelagus obiectus sep- tẽtrioni dextero latere: læuo meridianæ plagæ: occidẽ ti obuersus fronte profusa. Palam est terras eum conti nuare uoluisse penetrato mari: nisi profundis resisten tibus extẽdere radices suas uetaretur. Deniq; qui peri clitãtur naturas locorum : tantasse eum omnes exitus

promontoriis ꝓbant. Nam quoquouersus mari alluitur: ꝓcedit in prominẽtias: sed modo ĩtercluditur phœnicio: modo pontico sinu: interdũ caspio uel hyrcano: quibus renitentibus subĩde fractus contra meonium lacũ flectit: multisq; difficultatibus fatigatus riphæis iugis annectitur. Pro gentium ac linguarum uarietate plurifariã nominatus: apud indos imaus mox propanisus: choatras apud parthos: post niphates: inde taurus. at ubi ĩ excelsissimam cõsurgit sublimitatẽ caucasus. Interea etiam a populis appellationẽ trahit. a dextro latere caspius dicitur uel hyrcanus: a læuo amazonicus: mox circius: scythicus. Ad hæc uocabula habet multa alia. Vbi dehiscit: hiulcis iugis facit portas: quarum primæ sunt armeniæ: tum caspiæ: post ciliciæ. In græciam uerticem exerit: ubi ceraunius prædicatur. A ciliciæ finibus asiaticum limitem despicit. Quãtus meridiem uidet: sole inæstuat. quicquid septentrioni oppositum: uẽto tũditur & pruina. quod siluestre est: efferatur multis bestiis & leonibus immanissimis.

Lycia. CAP. lii.

QVod in cãpania uesubius: in sicilia ætna: hoc in lycia mons chimera. Hic mons nocturnis æstibus fumidum exhalat. Vnde fabula triformis mõstri ĩ uulgum data est: ꝙ chimeram animal putauerunt. Et quoniam natura ibidem subest ignea: Vulcano urbem proximã lycii dicauerunt: quam de uocabulo sui nominis ephestiã dicũt. Olymp⁹ quoq;

inter alia oppidũ ib fuit nobile:sed intercidit.nunc ca stellum est:infra quod aquæ regiæ ob insigne fluoris spectaculo sunt uisentibus.

Asia:in ea de urbe epheso:de animali bonnaco:de monte mimanta:de Homeri & Hesiodi tẽporibus: de sepulcris Aiacis & Memnonis:de Memnonis aui/bus:de chamæleonte uerme : de ciconia aue : de origi ne galactarum. CAP.liii.

Sequitur asia. Sed non eam Asiam loquor: quæ in tertio orbis diuortio terminos amnes habet ab ægyptio mari nilum : meotio lacu tanaim:uerum eam quæ a telmesso lyciæ ĩcipit:unde etiam carpathius auspicatur sinus. Eam igitur asiam ab oriẽte lycia includit & phrygia:ab occidente ægæa littora:a meridie mare ægyptium:paphlagonia a sep/tentrione. Ephesus in ea urbs est clarissima. Epheso decus templum Dianæ amazonum fabrica adeo ma/gnificum ut Xerxes cum omnia asiatica templa igni daret:huic uni pepercerit.Sed hæc Xerxis clæmentia sacras ædes non diu a malo uindicauit. Nanque He rostratus ut nomen memoria sceleris extenderet:incẽ dium fabricæ nobilis manu sua struxit:sicut ipse fas/sus est uoto adipiscendæ famæ latioris. Notatur ergo eadem die conflagrauisse templum ephesi : qua Ale xander Magnus pellæ natus est.qui oritur ut Nepos edit.M.Fabio Ambusto:Tito Quintio capitolino consulibus post Romam conditam anno .ccc.lxxxv.

Id templum cum postmodum ad cultum augustio/rem ephesii reformarent: faber operi Dinocrates fuit: quem Dinocratem Alexandri iussu alexandriam in ægypto metatum supra exposuimus. Nusq̃ autem orbe toto tam assiduos terræ motus & tam crebras urbiũ demersiones q̃ in asia esse: cladibus asiaticis patuit: cum Tiberio principe urbes duodecim simul una ruina ciciderint. Ingenia asiatica inclyta per gentes. Fue/re poetæ Anacreon: inde Minermus: & Antimachus: deinde Hipponax: deinde Alcæus: inter quos etiam Sappho mulier. Et historiæ cõditores Xanthus Aecathæus Herodotus cum quibus Ephorus & Theopõ/pus. Nam de septem sapientia præditis Bias Thales Pittacus: Cleantes stoicæ eminentissimus: Anaxago/ras naturæ idicator. Heraclytus etiam subtilioris doctrinæ arcanis immoratus. Asiam excipit phrygia: in qua celenæ: quæ antiquato priori nomine in apa/mæam transiere oppidum a rege Seleuco postmodũ constitutum. Istic Marsias ortus: istic & sepultus. Vnde qui proximat fluuius marsias dicitur. Nam sacrilegi certaminis factum & audaces in deum tibias te/stantur non procul ualles: quæ euentum gestæ rei signant: & apamæa decem milibus passuum separata aulocrene usque adhuc dicitur. Ex arce huius oppidi meander amnis caput tollit: qui recurrentibus ripis flexuosus inter cariam & ioniam præcipitatur in si/num qui miletum diuidit & prienam. Ipsa phrygia

troadi superiecta est: aquilonia parte galaciæ collimi
ta: a meridiana lycaoniæ pisidiæ mydoniæq; cõtermi
na: ab oriente uicina lydiæ: a septentrione mœsiæ ca-
riæ: a parte qua dies medius est: mons lydiæ & tmolus
croco florentissimus. Amnis pactolus: quem aurato
fluore inclytum aliter chrysoroan uocant. In his lo-
cis animal nascitur: quod bonnasum dicunt: cui tauri
num caput ac deinceps corpus omne: tantũ iuba equi-
na: cornua autem ita multiplici flexu in se recurrẽtia:
ut siquis in ea offendat: nõ uulneretur. Sed quicquid
præsidii monstro illi frons negat: aluus sufficit. Nam
cum in fugam uertit: pluuie citi uẽtris fimũ egerit per
lõgitudinẽ triũ iugerũ: cuius ardor qcqd attigerit urit.
ita egerie noxa summouet isequẽtes. Miletos ioniæ
caput: Cadmi olim domus: sed eius q primus inuenit
prosæ orationis disciplinam. Nã non lõge epheso co-
lophon ciuitas nobilis oraculo Clarii Apollinis. unde
haud pcul mimas surgit: cuius uertices de nubibus su
peruolãtibus futuræ tẽpestatis significãt qualitatem.
Caput meoniæ sypilus excipit tantalis ãtea dictus: &
in illa uocabuli memoria orbitatibus clarus Niobe.
Smyrnã meles circũfluit iter asiatica flumina fluore
præcipuus amnis. Smyrneos cãpos hermus secat: q
ortus dorilao phrygiã scindit a caria. Hunc quoq; her
mũ fluctibus aureis æstuasse ãtiquitas credit. Smyr
na: unde præcipue enitet: Homero uati patria extitit:
qui post iliũ captum anno ducẽtisimo septuagesimo

ſecundo Agrippa Siluio Thyberini filio albæ regnã-
te anno ante urbem cõditam centeſimo ſexageſimo.
inter quem & Heſiodũ poetam qui in auſpiciis olym
piadis primæ obiit:centum trigĩta octo anni interfue
runt. In retheo littore athenienſes & mitylenæi ad tu
mulum ducis theſſalici achilleon oppidũ cõdiderunt:
quod propemodũ interiit. Deĩde ĩterpoſitis ferme.xl.
ſtadiis in altero cornu eiuſdẽ littoris ob honorem ſala
mini Aiacis alterum oppidũ:cui eantio datũ nomen:
rhodii cõdiderũt. At iuxta ilium Mẽnonis ſtat ſepul
crũ:ad quod ſempiterno ab æthiopia cateruatim aues
aduolãt:quas ilienſes memnonias uocant. Cremutius
auctor eſt:has eaſdem ãno quĩto in æthiopia caterua-
tim coire:& undiq; uerſum quouſq̃ gentium ſint: ad
regiã Memnonis cõuenire. Mediterranea quæ ſunt
ſupra troadis partem theutrani tenent:regio quæ pri-
ma mœſoꝝ fuit patria. Theutrania pſunditur caico
flumĩe. Per omnem aſiam chamæleon plurimus ani-
mal q̃drupes: facie qua lacertæ:niſi crura recta & lon
giora uentri iungerentur:plixa cauda:eadẽq; in uerti
ginẽ torta:hamati ungues ſubtili aduncitate:inceſſus
piger fere idẽ q teſtudinũ motus:corpus aſperũ: cutẽ
qualẽ ĩ crocodilis deprehendimus: ſubducti oculi &
receſſu concauo recepti:quos nũq̃ nictatiõe obnubit.
uiſum nõ circũlatis pupulis:ſed obtutu rigidi orbis in
tentant. Hiatus eius æternus:ac ſine ullius uſus mini
ſterio:quippe cum neq; cibũ capiat:neq; potu alatur:

nec alimento alio q̃ haustu aeris uiuat, color uarius & in momenta uariabilis ita: ut cuicunque rei se coniun xerit: concolor ei fiat. Colores duo sunt: quos fingere non ualet: rubens & candidus: cæteros facile mẽtitur. Corpus pene sine carne: uitalia sine liene: nec nisi in corculo pauxillum sanguinis dep̄henditur. Latet hyeme: producitur uere. Impetibilis est coraci: a quo cum interfectus est: uictorem suum perimit interemptus. Nam si uel modicum ales ex eo ederit: ilico moritur. Sed corax habet præsidium ad medelam natura manum porrigente. Nam cum afflictum se intelligit: sumpta fronde laurea recuperat sanitatem. Pythonoscomes est in asia locus in campis patentibus: ubi primo aduẽtus sui tempore ciconiæ aduolant: & eam quæ ultima aduenerit: laniant uniuersæ. Aues istas ferunt linguas non habere: uerum sonum quem crepitant oris potius q̃ uocis esse. Eximia illis inest pietas: etenim q̃tum temporis impenderint fœtibus educandis: tantum & ipsæ a pullis inuicem aluntur. Ita enim impense nidos fouent: ut incubitus assiduitate pẽnas exuant. Noceri iis omnibus quidem locis nefas ducunt: sed in thessalia uel maxime: ubi serpẽtum copia est: quos dum escandi gratia insectantur: regionibus thessalicis plurimum mali detrahunt. Gallaciam primis sæculis priscæ gallo℞ gentes occupauerunt. Tholos boci: ueturi: ambituiti. quæ uocabula adhuc p̄manẽt: q̃uis gallacia unde dicta sit: ipso sonat noĩe.

Bithynia: in ea Hānibalis exitus. CAP. liiii.

b Ithynia in ponti exordio ad partem solis orientis aduersa thraciæ opulenta ac diues urbiū a pontibus sagari fluminis primos fines habet: ante bebrycia dicta: deinde mygdonia: mox a Bithynio rege bithynia dicta. In ea prusiadem urbem & alluit hyzas flumen: & pspergit hylas lacus: in quo resedisse credūt delicias Herculis Hylam puerꝝ nymphis rapinam: in cuius memoriā usqꝫ adhuc solēni tripudiatiōe lacū populus circuit: & Hylā uoce clamāt. In bithynio quoqꝫ agro libyssa locus nichomediæ pximus sepulcro Hannibalis clarus: qui post carthaginense iudicium transfuga ad regem Antiochū: deīde post Anthiochi apud thermophilas tam malā pugnā fractūqꝫ regē fortunæ uicibus ī hospitiū Prusiæ deuolutus ne traderet Tito Quītio ob hāc causam ī bithyniā misso captiuusqꝫ romā uēiret: ueneni mali poculo animā expulit: & a romāis se uīculis morte defēdit.

Ora pontica. CAP. lv.

i N ora pōtica post bosphori fauces: & ressum amnē: portūqꝫ calpas sagaris fluuius ortus ī phrygia: dictusqꝫ a pleriſqꝫ sagarius exordiū facit mariandini sinus: ī quo oppidū heraclæa appositum lyco flumini: & aconæ portus qui puentu maloꝝ graminū usqꝫ eo celebris est: ut noxias herbas aconita illic noīemus. Proximus inde acherusius specus: quē foraminis cæci pfundo adusqꝫ īferna aiūt patere.

Paphlagonia. CAP. lvi.

p A phlagoniam limes a tergo gallaticus amplectitur. Ea paphlagonia a carabi promōtorio spectat tauricā: consurgit cythoro mōte porrecto in spatium miliū triū & sexaginta īsignis loco heneto: a quo (ut Cornelius Nepos perhibet) paphlagōes ī italiā trāsuecti mox ueneti sūt noīati. Pluri mas ī ea regiōe urbes milesii cōdidērūt. Eupatoriā Mithridates: quæ subacta a Pōpeio pōpeiopolis ē dicta.

Cappadocia: in ea de equis. CAP. lvii.

c Appadocia gentium uniuersarum quæ pontum accolunt præcipue introrsus recedit. Latere læuo utrasq; armenias & commagenem simul transit: dextro plurimis asiæ populis circūfusa attollitur ad tauri iuga & solis ortus. præterit lycaoniam: pisidiam: ciliciā. Vadit super tractum syriæ antiochiæ: parte regionis alterius in scythiā pertendens: ab armenia maiore diuisa eufrate āne. quæ armeniæ unde panhydri mōtes sunt auspicatur. Multæ in cappadocia urbes īclytæ. Verum ut ab aliis referamus pedem: coloniam archelaidem: quam deduxit Claudius Cæsar halys præterfluit. Neocæsareā lycus alluit. Melitam Semiramis condidit. Mazacham sub argeo sitā cappadoces matrē urbiū numerant. Qui coargeus niualibus iugis arduus ne æstiuo quidem torrente pruinis caret: quēque īdigenæ populi habitari deo credūt. Terra illa āte alias altrix equo℞ & prouentui equino

accommodatiſſima eſt:quorum hoc ĩ loco ingenium reor proſequendum. Nam equis ineſſe iudicium documentis plurimis patefactum:cũ iam aliquot inuẽti ſunt:qui nõ niſi primos dominos recognoſcerẽt:obliti manſuetudinis ſiquãdo mutaſſent cõſueta ſeruitia. Inimicos partis ſuæ norunt adeo:ut ĩter prælia hoſtes petãt morſu. Sed illud maius eſt:ꝙ rectoribus ꝑditis quos diligebant accerſunt fame mortem. Verũ hĩ mores ĩ genere equoꝝ præſtantiſſimo reperiuntur. Nam qui infra nobilitatem ſati ſunt: nulla documenta ſui præbuerunt. Sed ne quid uideamur dicendi licentia contra fidem arrogaſſe:exemplum frequẽs dabimus. Alexandri Magni equus bucephalas dictus ſiue de aſpectus toruitate: ſiue ab inſigni ꝙ taurinum caput armo ĩmixtũ habebat: ſiue ꝙ in fronte eius quædam corniculorum minæ protuberabant: cum ab equario ſuo alias etiam molliter ſederetur:accepto regio ſtratu neminem unq̃ alium præter dominũ uehere dignatus eſt. Documenta eius ĩ prælio multa ſunt: quibus Alexandrum e duriſſimis certaminibus ſoſpitem ope ſua extulit. quo merito effectum:ut defuncto ĩ india exequias rex duceret:& ſupremis ſepulcris daret:urbem etiam conderet: quam in nominis memoriam bucephalam nominauit. Equus. C. Cæſaris nullum præter Cæſarẽ dorſo recepit: cuius priores pedes facie ueſtigii humani tradunt fuiſſe: ſicut ante Veneris genitricis ædẽ hac effigie ĩ Roma locatus eſt. Regẽ ſcytharũ

cùm singulari certamine interéptum aduersarius uic/
tor spoliare uellet : ab equo eius calcibus morsuq; est
laceratus. Agragrantina etiam regio frequés est equo/
rum sepulcris: quod munus supremitatis meritis datú
credimus. Voluptatem his inesse circi spectacula pro
diderunt. Quidam enim equorum cantibus tibiarú:
quidam saltationibus: quidam colorum uarietate: nó/
nulli etiam accensis facibus ad cursus ꝓuocantur. Af
fectum equinum lachrymæ probant. Deniq; interfec
to Nicomede rege equus eius inedia uitam expulit.
Cũ prælio Antiochus galathas subegisset: Centeretrii
nóie ducis qui ĩ acie ceciderat equũ insiluit ouaturus.
isq; adeo spreuit lupatos: ut de ĩdustria cernuatus rui/
na pariter & se & equitem affligeret. Ingenia equorũ
& Claudii Cæsaris circẽses ꝓbauerũt: cũ effuso rector
quadrigæ cursus æmulos nó minus astu q̃ uelocitate
præuerterẽt: & post decursa legitima spatia ad locum
palmæ sponte cõsisterent: uelut uictoriæ premiũ po/
stularent. Excusso quoq; auriga : quem Ratumenam
nominabant: relicto certamine ad capitoliũ quadriga
prosiluit: nec ãte substitit: q̃ tarpeium Iouem trina dex
tratione lustrasset. In huiusce animalis genere ætas ló/
gior maribus. Legimus sane equum ad annos. lxx. ui
xisse. Iam illud non uenit in ambiguum: q; in annum
tertium & tricesimum generant: utpote qui etiam post
uicesimum mittantur ad sobolem reficiendam. Nota
tum etiam aduertimus opontem nomine equum ad

gregariam uenerem durasse in annos.xl. Equarum libido extinguitur iubis tonsis: in quarum partu amoris nascitur ueneficium: quod in frontibus referunt recens editi: fuluo colore caricis simile. hippomanes nominatur. quod si præreptum statim fuerit: nequaq̃ mater pullo præbet ubera fellitãda. Quo quis acrior fuerit speiq; maioris: eo profundius nares mersitat in bibendo. Mas ad bella nunq̃ producitur apud scythas: eo q fœminæ exonerare uesicas etiam ĩ fuga possunt. Edunt equæ etiam uentis cõceptos: sed hi nunq̃ ultra teriennium æuum trahunt.

Assyria: ĩ ea de unguentoꝝ origine. CAP. lviii.

a Ssyriorum initium adyabene facit: in parte cuius arbelitis regio est: quem locũ uictoria Alexandri Magni nõ sinit præteriri. Nã ibi copias Darii fudit: ipum subegit: expugnatisq; eius castris ĩ reliquo apparatu regis scriniũ unguẽtis refertũ repperit: uñ primũ Romana luxuria fecit ĩgressus ad odores pegrinos. aliquãtisper tamen uirtute ueteꝝ ab hac uitioꝝ illecebra defensi sumus: atq; adeo in tẽpus censoꝝ Publii Crassi & Caii Cæsaris: qui edixerunt ãno urbis cõditæ quingentesimo.lxv. ne quis unguẽta inueheret peregrina. Postmodum uicerũt nostra uitia: & senatui adeo placuit odorum adhibita delitia: ut ea etiã in penetralibus tenebris uteret᷑. sicut. L. Plociũ fratrem Planci bis cõsulis proscriptum a triũ uiris ĩ salernitana latebra unguẽti odor prodidit.

DE Arbore mœdiæ. CAP. lviiii.

h Os terrarum ductus excipit mœdia: cuius arbor inclaruit etiam carminibus mantuanis. Ingens ipsa: & cui tale ferme: quale unedonibus folium est, tãtum eo differt: q aculeatum spinosis fastigiis hispidatur. gestat malum inimicũ uenenis sapore asperũ: & amaritudinis meræ: odoris autem fragrãtia plus q̃ iocundum lõgeq; sensibile. Ve℞ pomo illi tãta ubertas inest: ut onere prouentus semper grauetur. Nã protinus atq; poma eius deciderunt maturitate: alia protuberant: eaq; tantum est opimitati mora: ut fœtus decidant ante nati. V surpare sibi nemora ista optauerũt & aliæ nationes per industriam germinis trãsferendi: sed beneficium soli mœdiæ datũ natura resistente terra alia nõ potuit mutuari.

Portæ caspiæ. CAP. lx.

p Ortæ caspiæ panduntur itinere manũ facto longo octo milibus passuum: nam latitudo uix est plaustro permeabilis. In his angustiis etiam aliud asper℞: q precioso℞ later℞ saxa liquẽtibus inter se salis uenis exudant humorem affluentissimũ: q cõstrictus ui caloris uelut ĩ glaciẽ corporat̃. Ita labes ĩuia accessũm negat. Præterea octo uiginti miliũ passuũ tractus oĩs quoquo ĩde pergitur humo arida sine ꝓsidio sitit. Tũc serpẽtes undiq; gentiũ cõuenæ a uerno statim die illuc cõfluũt. Ita piculi ac difficultatis cõcordia ad caspios nisi hyeme accessus negat̃.

Direũm margine regio. CAP. lxi.

a Caſpiis ad orientem uerſus locus eſt: quod direum appellant: cuius ubertati nõ eſt quippiam quod comparari queat: quem locum circũſidẽt capirinaci & hyrcani. Ei proximat margiane regio inclyta cæli ac ſoli commodis: adeo ut in toto illo latifundio uitibus ſola gaudeat: in faciem theatralem montibus clauditur ambitu ſtadiorum mille quingentorum inacceſſa pene ob incõmodum arenoſæ ſolitudinis: quæ per centum & uiginti milia paſſuum undiq; uerſum circũfuſa eſt. Regionis huius amœnitatem Alexander Magnus uſqueadeo miratus eſt: ut ibi primam alexandriam conderet: quam mox a barbaris exciſam Antiochus Seleuci filius reformauit: & de nũcupatione domus ſuæ dixit ſeleuciam. Cuius urbis circuitus diffunditur in ſtadia. lxxv. In hãc Orodes romanos captos craſſiana clade deduxit. Et aliud caſpiis Alexander oppidum conſtruxit: idq; eraclia dictum manebat: ſed hoc ab iiſdem euerſum gẽtibus: deinde ab Antiocho reſtitutum ut ille maluit poſtmodum nominatum eſt.

Oxus amnis: gẽs circa eũ: terminus itineris Liberi patris & Herculis: de camelorum natura. CAP. lxii.

o Xus amnis de lacu oxo oritur: cuius hinc inde bactri & oxiſtacæ accolunt: ſed præcipuã partem bactri. Bactris præterea eſt proprius amnis bactros: unde & oppidũ qđ incolunt bactron.

Gentis huiusce pone sunt propanisi iugis ambiũtur. quæ aduersa ĩdis fontibus terminãtur: reliqua ĩcludit oxus flumen. Vltra hos panda oppidũ sogdianoꝝ: in quorum finibus Alexander Magnus tertiam alexandriam condidit ad cõtestandos itineris sui terminos. Hic enim est locus ĩ quo primum a Libero patre: post ab Hercule deinde a Semiramide: postremo autem a Cyro aræ sunt cõstitutæ: quod ꝓximũ gloriæ omnes duxerunt illo usq; promouisse itineris sui metas. Vniuersi eius ductus duntaxat ab illa terraꝝ parte laxates fluuius secat fines: quẽ tamẽ laxatẽ soli bactri uocãt. nam alii scythæ sylim nominant. Hunc eundem esse tanaim exercitus Alexãdri Magni crediderunt. Verũ ubi Demonas dux Seleuci & Anthiochi satis idoneus uero auctor transuectus amnem istum titulos oẽs supergressus est: alium esse q̃ tanaim deprehendit. Ob cuius gloriæ ĩsigne d̃dit nomini suo ut altaria ibi strueret Apollini didymeo. Hoc est colliminũ ĩ quo limes persicus scythis iungitur: quos scythas persæ lingua sua sacas dicunt: & inuicem scythæ persas chorsaros nominant: montẽq; caucusum graucasum id est niuibus cãdicantem. Densissima hic populoꝝ frequentia cũ parthis legem placiti ab exordio moris incorrupta custodit disciplina. E qb9 sũt massagetæ celeberrimi: & essedões: satarchæ: & apalei. post quos ĩmanissimis barbaris ĩteriacentibus de ritu aliaꝝ nationũ pene inconstanter diffinitũ aduertimus. Bactri camelos mit

tunt:licet & arabia plurimos. Verum hoc differunt:q̗ arabici bina tubera in dorso habēt:singula bactriani. Hi nunq̄ pedes atterunt. sunt enim illis reciprocis quibusdam pulmunculis uestigia carnulenta. unde & cōtraria est labes ambulantibus nullo fauente præsidio ad nisum insistendi. Habentur in duplex ministeriū. Sunt alii oneri ferendo accōmodati: alii perniciores. Sed nec illi ultra iustum pondera recipiūt:nec isti amplius q̄ solita spacia uolūt egredi. Genituræ cupidine efferantur adeo: ut sæuiant cum uenerem requirunt. Oderūt equinum genus. sitim etiam in quadriduum tolerant. Verum cum occasio bibendi data est:tātum implentur:q̄tum & saciet desideria præterita & in futurum diū prosit. Lutulentas aquas captant:puras refugiunt. deniq; nisi cenosior liquor fuerit:ipsi assidua conculcatione limum excitant:ut turbidetur. Durant in annos centum:nisi forte translati in peregrina insolentia mutati aeris morbos trahant. Ad bella fœminæ præparantur. Inuentumq; est:ut desiderium eis coitionis quadam castratione executur. Putāt enim fieri ualidiores:si coitibus arceantur.

Seres & sericum. CAP. lxiii.

q Va scythico oceano & mari caspio ī oceanū eoū cursus flectit:ab exordio huiusce plagæ ꝓfundæ niues:mox lōga deserta:post ātropophagi gens asprima dein feris spacia obsita ferme dimidiā itineris partē īpenetrabilē reddiderunt. quaꝝ

difficultatum terminum facit iugum mari imminens: qđ tabin barbari dicunt. Post hæc adhuc longinquas solitudines. Sed ĩ tractu eius oræ: quæ spectat æstiuũ orientem: post inhumanos situs primos hominum seres cognoscimus: qui aquarum aspergine inundatis frondibus uellera arborum adminiculo depectunt liquoris: & lanuginis teneram subtilitatem humore domant ad obsequium. Hoc illud sericum in usum publicum damno seueritatis admissum. e quo ostendere potius corpora q̃ uestire primo fœminis: nunc etiam uiris luxuriæ ꝑsuasit libido. Seres ipsi quidem mites: & ĩter se quietissimi. Alias uero reliquorum mortaliũ cœtus refugiunt adeo: ut cæterarum gentium cõmercia abnuant. Primum eorum fluuium mercatores ipsi transeunt: in cuius ripis nullo inter partes linguæ cõmercio sed deposita rerũ precia oculis æstimantibus sua tradunt: nostra non emunt.

Gens attacorum. CAP. lxiiii.

s Equitur attacenus sinus: & gens hominum attacorum: quibus temperies prærogatiuam miram aeris clæmentia sumministrat. Arcent sane afflatum noxium colles: qui salubri apricitate undiq; secus obiecti prohibent auras pestilentes: atque ideo ut Amometus affirmat: par illis & hyperboreis genus uitæ est. Inter hos & indiam gnarissimi ciconias locauerunt.

India: in ea de ritu hominum & qualitate: de cæli clæmentia: de fluminibus: de leucocrota bestia: de serpẽtibus ĩdicis: de æle bestia de manticora bestia: de bubus: de monoceronte: de ãguillis: de uermibus: de balena: de fusitere: de psitaco: de lucis: de ficu: de arũdinibus: de arboribus: de pipis arbore: de hebeno: de calamo odorato: & de lapidibus p̃ciosis. CAP. lxv.

a Bemodis montibus auspicatur india a meridiano mari porrecta ad eoum & a septẽtriõe usq; ad montẽ caucasum. Terra hæc fauonii spiritu saluberrima in anno bis æstatẽ habet: bis legit frugẽ: uice hyemis etesias patitur. Hanc Possidonius aduersam galliæ statuit. Sane nec quicq̃ ex ea dubiũ. Nã Alexandri Magni armis cõperta & alioꝝ postmodum regum diligentia pagrata penitus cognitioni nostræ addita est. Megasthenes sane apud reges indicos aliquantisper moratus res ĩdicas scripsit: ut fidem quã oculis subiecerat: memoriæ cõmendaret. Dionysius quoq; qui & ipse a Philadelpho rege spectator missus gratia piclitandæ ueritatis paria ꝓdidit. Tradũt ergo ĩ india fuisse xv milia oppidoꝝ præcipua capacitate populoꝝ nouẽ milia. Diu etiã credita est tertia pars esse terraꝝ. Nec miꝝ sit de hominũ uel de urbiũ copia: cũ soli indi nunq̃ a natali solo recesserũt. Indiã Liber pater primus ingressus est: utpote qui indis subactis primus omniũ triũphauit. Ab hoc ad Alexãdrũ Magnũ numerãtur ãnoꝝ sex milia. cccc. li. additis & amplius

tribus mensibus habita per reges computatione: qui centum quinquaginta tres tenuisse medium æuum deprehenduntur. Maximi in ea amnes ganges & indus: quorum gangen quidam fontibus incertis nasci & nili modo exultare contendunt. Alii uolunt a scythicis montibus exoriri. Hypanis etiam ibi nobilissimus fluuius: qui Alexandri Magni iter terminat: sicuti aræ in ripa eius positæ probant. Minima gangis latitudo per octo milia passuum: maxima per uigiti patet. Altitudo ubi uadosissimus est: mensura centum pedum deuorat. Gangarides extimus est indiæ populus: cuius rex equites mille: elephantos septingentos: peditum sexaginta milia in apparatu belli habet. Indorum quidam agros exercent: militiam plurimi: merces alii: optimi ditissimiq; rempublicam curant. Reddunt iudicia: assident regibus. Quietum ibi eminentissimæ sapientiæ genus est: uita repletos incensis rogis mortem accersere. Qui uero ferociori sectæ se dediderunt: & siluestrem agunt uitam: elephantos uenãtur: quibus perdomitis ad mansuetudinem aut arant: aut uehuntur. In gange insula est populosissima amplissimam continens gentem: quorum rex quinquagĩta milia peditum: equitum quĩquaginta quattuor milia in armis habet. Omnes sane quicunq; præditi sunt regia potestate: nõ sine maximo elephãtorum equitũ etiam peditumque numero militarem agitant disciplinam. Prassia gens ualidissima palibothram urbem

incolunt:unde quidam gentes illas palibothras nomi nauerunt.quorum rex sexcētena milia peditum:equi tum triginta milia:elephātorum octo milia omnibus diebus ad stipendium uocat. Vltra palibothram mōs maleus:in quo umbræ hyeme in septētriones:æstate ī austros cadunt:uicissitudine hac durāte senis mensi bus. Septētriones in eo tractu in āno semel nec ultra quīdecim dies apparent:sicuti auctor est Bethon : qui perhibet hoc in indiæ pluribus locis euenire. Indo flu mini propīquātes uersa ad meridiem plaga ultra alios torrentur calore.deniq; uim syderis prodit hominum color. Montana pigmæi tenēt. At hi quibus uicinus est oceanus:sine regibus degūt.Pandæa gens a fœmi nis regitur : cui reginam primam assignāt Herculis fi liam.& nysa urbs regioni isti datur.Mons etiam Ioui sacer meros noīe:ī cuius specu nutritū Liberꝝ patrē ue teres īdi affirmāt:cuius uocabuli argumēto lasciuiēti famæ creditur Liberꝝ fœmine natum.Extra īdi hostiū sūt īsulæ duæ chryse & argite adeo fœcūdæ copia me tallorꝝ:ut pleriq; aurea sola eas habeā ꝓdiderīt & argē tea.Indis oīb9 ꝓmissa cæsaries nō sine fuco cæruli aut crocei coloris . Cultus ꝑcipuus ī gēmis:nullus funerū apparatus.Præterea ī Iubæ & Archelai regū libris edi tū est:ī quātū mores populorꝝ dissonāt.habitus quoq; discrepātissimus.Alii lineis:alii laneis peplis uestiun tur:pars nudi:pars obscena tātū amiculati:plurimi ēt flexibilib9 libris circūdati.Quidā populi adeo ꝓceri:

ũt elephãtos uelut equos facillima insultatione transi/
liant. Plurimis placet neq; animal occidere: neq; uesci
carnibus. Pleriq; tãtũ piscibus aluntur: & mari uiuũt.
Sunt qui proximos parentesq; prius q̃ annis aut ægri
tudine in maciẽ eant ante uelut hostias cædũt: deinde
peremptorum uiscera epulas habent. quod ibi nõ scele/
ris: sed pietatis loco numerat̃. Sunt etiã q cũ incubue
re morbi: procul a cæteris in secreta abeũt: nihil anxie
mortẽ expectãtes. Aspagonũ gens laureis uiret siluis:
lucis buxeis: uitium uero & arborum uniuersarum: q/
bus gratia dulcis est: prouẽtibus copiosissima. Philo/
sophos habent indi: gymnosophistas uocant: qui ab
exortu adusq; solis occasum contentis oculis orbem
candentissimi syderis contuẽtur in globo ignis rimã/
tes secreta quædam: arenisque feruentibus perpetem
diem alternis pedibus insistunt. Ad montẽ qui milo
dicitur: habitãt quibus aduersæ plantæ sunt: & octoni
digiti in plantis singulis. Megasthenes per diuersos
indiæ montes esse scribit nationes capitibus caninis:
armatas unguibus: amictas uestitu tergorum: ad ser/
monem humanum nulla uoce sed latratibus tantum
sonantes: rictibusque. Apud ethesiam legitur quasdã
fœminas ibi semel tantum parer̃: natosque canos illi
co fieri. Esse rursum gentem alteram quæ in iuuenta
cana sit: nigrescat in senectute ultra æui nostri termi/
nos perennantem. Legimus monoscelos quoque ibi
nasci singulis cruribus: & singulari pernicitate. qui ubi

defendi se uelint a calore: resupinati plantarum suarum magnitudine inumbrentur. Gangis fontem qui accolunt: nullius ad escam opis indigent: odore uiuunt pomorum siluestrium: longiusque pergētes eadem illa in præsidio gerunt: ut olfactu alantur. quod si tetriorem spiritum forte traxerint: exanimari eos certum est. Perhibent esse & gentem fœminarum: quæ quinquēnes cōcipiūt: sed ultra octauū annū uiuēdi spacium nō perferunt. Sūt & qui ceruicibus carent: & in humeris habēt oculos. Sūt qui siluestres hirti corpora caninis dentibus stridore mirifico. Apud eos uero quibus ad uiuendi rationē exactior causa est: multæ uxores ī eiusdem uiri coeunt matrimonium: & cum maritus decesserit suam apud grauissimos iudices quæque de meritis agūt causam: & quæ officiosior cæteris sententia uicerit iudicantium: hoc palmæ refert premium: ut arbitrio suo ascendat rogum cōiugis: & supremis eius semetipsam det inferias. cæteræ cum nota uiuunt. Enormitas ī serpentibus tāta est: ut ceruos & animantium alia ad parem molem hauriant. quinetiam oceanum indicum penetrēt: insulasque magno spacio a continēti separatas populandi petant gratia. Idque ipsum est non qualibet magnitudine euenire: ut per tantam soli latitudinem ad loca permeent destinata. Sunt illic multæ ac mirabiles bestiæ: quarum e multitudine & copia uel particulam prosequamur. Leucrocota uelocitate præcedit feras uniuersas: ipsa asini fere magnitudine:

cerui clunibus: pectore ac cruribus leonis: capite came
lino: bisulca ungula: ore adusque aures dehiscente: dē
tium locis osse perpetuo. Hoc quo ad formam. Nam
uoce loquentium hominum sonos æmulatur. Est &
eale alias ut equus: cauda elephanti: nigro colore: ma
xillis aprinis: præferens cornua ultra cubitalem mo-
dum longa ad obsequium cuius uelit motus accōmo
data. neq; enim rigent: sed flectuntur: ut usus exigit
præliandi: quorum alterum cum pugnat prætendit: al
terum replicat: ut si ictu aliquo alterius acumen obtu-
sum fuerit: acies succedat alterius. hippopotamis com
paratur: & ipsa sane aquis fluminum gaudet. Indicis
tauris color fuluus est: uolucris pernicitas: pilus in cō-
trarium uersus: hiatus omne quod caput. Hi quoque
circūferunt cornua flexibilitate qua uolunt: tergi du
ricie omne telum respuente: tam immiti feritate ut cap
ti animas proiiciant furore. Manticora quoque nomi
ne inter hæc nascitur triplici dentium ordine coeunte
uicibus alternis: facie hominis: glaucis oculis: sangui-
neo colore: corpore leonino: cauda uelut scorpionis
aculeo spiculata: uoce tam sibila ut imitetur modulos
fistularum. humanas carnes auidissime affectat. pedi
bus sic uiget: saltu sic potest: ut morari eam nec exten
tissima spacia possint: nec obstacula latissima. Sunt
præterea boues unicornes: solidis ungulis nec bifidis.
Sed atrocissimum est monoceros monstrum mugitu
horrido: equino corpore: elephantis pedibus: cauda

ſuilla:capite ceruino:cornu eius media fronte præten ditur ſplendore mirifico: ad magnitudinem pedum quattuor: ita acutum: ut quicquid impetat facili ictu perforetur. uiuus non uenit in hominum poteſtatem. & interimi quidem poteſt: capi autem non. Aquæ etiã gignunt miracula non minora. Anguillas ad tricenos pedes longas educat ganges: quem Statius Seboſus inter præcipua miracula ait uermibus abundare cæru leis nomine & colore. Hi bina habent bracchia longi tudinis cubitorum non minus ſenum. adeo robuſtis uiribus: ut elephantes ad potum uentitãtes mordicus comprehenſos ipſorum manu rapiãt in profundũ. Indica maria balenas habent ultra ſpacia quattuor iu gerum. Sunt & quos fuſeteras nuncupant: qui enor mes ſupra molem ingentium columnarum ultra an tennas ſe nauium extollunt: hauſtoſq; fiſtulis fluctus ita eructant: ut nimboſa alluuie plerunq; deprimant alueos nauigantium. Sola india mittit auem pſitacũ colore uiridem: torque puniceo: cuius roſtri tanta du ricia eſt: ut cum e ſublimi præcipitatur in ſaxum: niſu ſe oris excipiat: & quodã quaſi fundamẽto utatur ex traordĩariæ firmitatis. Caput uero tam ualẽs: ut ſiquã do ad diſcendum plagis ſit admonẽdus (nã ſtudet ut qd homines loquatur) ferrea clauicula ſit uerberãdus. Nã cũ ĩ pullo eſt aut ĩtra alteꝝ ætatis ſuæ ãnum: quæ mõſtrata ſũt: & cititus diſcit: & retiẽt tenaciꝰ: paulo ſe

nior & obliuiosus est & indocilis. Inter nobiles & ple-
beios discretionem facit digitorum numerus. Qui
præstant quinos in pede habent digitos: cæteri trinos.
Lingua lata: multoque latior q̃ cæteris auibus: unde
pficitur: ut articulata uerba pẽitus eloquatur. Quod
ingenium ita delitiæ Romanæ miratæ sunt: ut barba-
ri psitacos mercem fecerint. Indorum nemora in tam
proceram sublimantur excelsitatem: ut transiaci nec
sagittis quidem possint. Pomaria ficos habent: quarũ
caudices in orbem spatio sexaginta passuum extube-
rantur. Ramorũm umbræ ambitu bina stadia consu
munt. Foliorum latitudo formæ amazonicæ peltæ cõ-
paratur. Pomum eximiæ suauitatis. Quæ palustria
sunt: arũdinem ita crassam creant: ut fissis internodiis
lembi uice uectitet nauigãtes. E radicibus humor dul
cis exprimitur ad melleam suauitatem. Tylos indiæ
insula est. ea fert palmas: oleam creat: in uenis abun-
dat: terras omnes hoc miraculo sola uincit: ꝙ quæcun-
que in ea arbor nascitur: nunq̃ caret folio. Ibi mons
caucasus: qui maximam orbis partem perpetuis iu-
gis penetrat. Fronte qua soli est obuersus: arbores pi
peris ostentat: quas ad iuniperi similitudinem diuer
se fructus edere asseuerãt. Eorum qui primus erũpit:
uelut corylorum fimbria dicitur piper longum. quod
incorruptum est: piper album. quorum cutem rugo-
sam & torridam calor fecerit: piper nigrum. qui demũ
caducus torretur feruido sole: uocamen trahit de

colore. at quod ex ipſa arbore ſtringitur: ut eſt album piper dicitur. Sed ut piper ſola india: ita hebenum ſola mittit. nec uniuerſa: uerum exigua ſui parte ſiluis hoc genus edit. Arbor eſt plerũq; tenuis: ſed frequentior uimine raro ĩ craſſitudinem caudicis extuberata: hiulco cortice & admodũ reticulato: dehiſcentibus uenis adeo: ut per ipos ſinus pars intima uix tenui libro contegatur. Lignũ omne abſq; mediali: eadem ferme & facie & nitore qui eſt in lapide gagate. Indi reges ex eo ſceptra ſumunt: & quaſcũq; deorum imagines nõ niſi ex hebeno habẽt. Iidem ferũt materia iſta liquorẽ non cõtineri: & quicquid maleficum fuerit: tactu eius auerti. hac gratia pocula ex hebeno habent. Ita nihil mirum ſi peregre ſit in precio: quo etiam hi quibus ꝓuenit honorantur. Hebenum ex india mithridatico triumpho Romæ primum pompeius Magnus exhibuit. Mittit ĩdia calamos odoratos & multa alia fragrantia mirifici ſpiritus ſuauitatem. Indicorꝫ lapidum in adamãtibus prima dignitas: utpote qui lymphationes adimant: uenenis reſiſtant: mẽtium uanos metus pellunt. Hæc primum de his prædicari oportuit: quæ reſpicere ad utiliratem uidebamus. Nunc reddemus quot & quæ adamantũ ſint ſpecies: & quis color cuiq; eximius. In quodam cryſtalli genere inuenitur materia in qua naſcitur adeq; ſimilis: ſplendore liquidiſſimo in mucronem ſexangulum utrinq; ſecus leuiter turbinatus: nec unq̃ ultra magnitudinem nuclei auel-

lani reperitur. Huic proximus in excellētissimo auro deprehenditur: pallidior ac magis ad argenti colorem renitēs. Tertius in uenis cypri apparet ꝓpior ad aeriā faciem. Quartus in metallis ferrariis legitur: pondere cæteros antecedens: non tamen & potestate. Nam & hi qui in cypro deprehenduntur: frangi queunt: plæriq; etiam adamante altero perforantur. At illi quos primos significamus: nec ferro uincuntur: nec igni domantur. Veruntamen si diu sint in sanguine hyrcino macerantur: nec aliter q̃ si calido uel recenti maleis aliquot ante fractis & incudibus dissipatis aliquādo cædunt: atq; in particulas dissiliunt. quæ fragmēta sculptoribus in usum insigniendæ cuiusq; modi gemmæ expetuntur. Inter adamantem & magnetem est quædā naturæ occulta dissensio: adeo ut iuxta positus nō sinat eam rapere ferrum: uel si admota magnes ferrū traxerit: quasi prædam quandam adamas magneti rapiat: atq; auferat. Lychniten perinde fert india: cuius lucis uigorem flagrantia excitat lucernarum. qua ex causa lychniten græci nominauerunt. Duplex ei facies. aut in purpuræ emicat claritatē: aut meracius suffunditur croci rubore. Per omne intimum sui siquidē pura sit inoffensam admittit perspicuitatem. at si excāduit radiis solis incita: uel ad calorem digitoꝝ attritu excitata est: aut palearum cassa: aut carthaꝝ fila ad se rapit cōtumaciter scalpturis resistens. at siquando insignita est: dum signa exprimit quasi quodam animali

morſu partem cæræ retentat. Beryllos in ſexangulas formas indi atterũt: ut hebetem coloris leuitatẽ angulorum repercuſſu excitẽt ad uigorem. Beryllorum genus diuiditur in ſpeciem multifariam. Eximius inter uirente & glauci & cæruli tẽperamẽto quãdã præfert puri maris gratiam. Infra hos ſunt chryſoberylli qui languidius micantes nube aurea circũfundũtur. Chryſopaſſos quoq; ex auro & purpuraceo mixtam lucem trahentes æque beryllorum generi adiudicant. Hiacynthizontas. ſ. qui hiacynthos prope referant: & ipſos probant. Eos uero qui cryſtallo ſimiles capillamentis ĩtercurrẽtib9 obſcurãtur (hoc. n. uitio illorꝝ nomẽ eſt) ſcientiſſimi lapidũ plebi dederũt. Indici reges hoc genus gẽmarum in longiſſimos cilyndros amãt fingere: eoſq; perforatos elephantorꝝ ſetis ſuſpendũt ac monilia habent: uel plerũq; ex utroq; capite inſertis aureis umbilicis incẽdunt ad pinguiorẽ nitelã: ut p induſtriã metallo hĩc inde addito fulgentiorẽ trahant lucẽ.

Taprobane: ĩ ea de qualitate hominũ & moribus: de ſyderibus cæli eius: de nauigationibus: de qualitate maris: de margaritis. CAP. lxvi.

t Aprobanem ĩſulã anteq̃ temeritas humana exqſito penitus mari fidẽ panderet: diu orbẽ alterꝝ putauerũt: & qdẽ quẽ habitarẽ ãtichthones crederent. Verꝝ Alexãdri Magni uirtus ignorantiã publici erroris nõ tulit ulterius pmanare: ſed ĩ hæc uſq; ſecreta propagauit nominis ſui gloriam. Miſſus

igitur Onesicritus præfectus classis macedonicæ terrã istam q̃ta esset:quid gigneret:quomodo haberetur exquisitam noticiæ nostræ dedit. Patet in lõgitudine stadiorũ septem miliũ: in latitudine quinq; miliũ. Scinditur amne interfluo. Nam pars eius bestiis & elephãtis plena est maioribus multo q̃ fert india:partem homines tenent. margaritis scatet & gemmis omnibus. Sita est inter ortũ & occasum. ab eoo mari incipit prætenta indiæ. A prasia indoꝝ gente dierũ uiginti primo in eam fuit cursus:sed cum papyraceis & nili nauibus illo pergeretur:mox cursu nostraꝝ nauiũ septem dieꝝ iter factum est. Mare uadosum interiacet altitudinis non ãplius senũ passuũ. certis aũt canalibus dep̃ssum adeo:ut nullæ unq̃ anchoræ ad profunda illius fundamenta potuerit puenire. Nulla in nauigãdo syderum obseruatio:utpote ubi septẽtriones nequaq̃ uidentur: uirgiliæ nũq̃ apparẽt. lunã ab octaua in sextãdecimã tãtum supra terrã uident. Lucet ibi canopos sydus clarũ & amplissimũ. orientem solem dextra habent:occidentẽ sinistra. Obseruatõe itaq; nauigãdi nulla suppetente ut ad destinatum pergentes locũ capiant:uehũt alites:quarũ meatus terram petentiũ magistros habẽt cursus regendi. Quaternis nõ amplius mensibus in anno nauigatur. In Claudii principatu de taprobane hæc tantum noueramus. Tunc.n. fortũa patefecit sciẽtiæ uiam latiorem. Nam libertus Annii Plocanii qui tunc rubri maris uectigal administrabat:arabiã petẽs

aquilonibus præter carmaniam raptus quītodecimo demum die appulsus est ad hoc littus: portuq; aduectus: qui hyppurus nominatur. sex demum mensibus sermōem perdoctus: missusq; ad colloquia regis quæ compererat reportauit. Stupuisse scilicet regem pecuniam quæ cum ipo erat capta: q; tametsi signata dispa ribus foret uultibus: parem tamē haberet modum pōderis: cuius æqualitatis contemplatione cū romanam amiciciam flagrantius concupisset: Rhachia principe legatos ad nos usq; misit: a qbus cognita sunt uniuersa. Ergo inde homines corpoꝝ magnitudine cæteros antecedunt: crines succo imbuūt: cærulis oculis ac truci uisu: terrifico sono uocis. Quibus immatura mors est: in ānos centum æuum trahūt: aliis omnibus annosa ætas: & pene ultra humanā extenta fragilitatē. Nulli aut āte diem somnus aut per diem. Noctis partem quieti destinant: lucis ortum uigilia anteuertunt. Aedificia modice ab humo eleuata. annona semper eodem tenore. uites nesciunt. pomis abundant. colūt Herculem. In regis electione non nobilitas præualet: sed suffragiū uniuersorum. Populus enim eligit spectatum moribus & inueterata clæmentia & ānis grauē. Sed hoc in eo quæritur cui liberi non sint. nam si pater: etiam si uita spectetur: nō admittitur ad regnādū. Et si forte dū regnat pignus sustulit: exuit potestate. idq; maxime custoditur: ne fiat hæreditarium regnū. Deinde etiam si rex maximā præferat æquitatem: no

lunt ei totum licere. quadraginta ergo rectores acci-
pit: ne in causis capitum solus iudicet: q̄q̄ sic quoq;
si displicuerit iudicatum: ad populum prouocatur: a
quo datis iudicibus septuaginta fertur sententia cui
necessario acq̄escitur. Cultu rex dissimili a cæteris ue-
stitur syrmate: ut est habitus: quo Liberũ patrem ami
ciri uidemus. Quod si ipse etiam in peccato aliquo ar
guitur: morte mulctatur: non tamen ut cuiusq̄ attrec-
tetur manu: sed consensu publico rerum omnium in-
terdicta facultate etiam colloquii potestas punito de-
negatur. Culturæ student uniuersi. Venatibus indul-
gent: nec plebeias agunt prædas: quippe cum tigrides
aut elephanti tantum requirantur. Maria quoq; pisca
tionibus inquietant. Marinas etiam testudines caper̃
gaudent: quarum tanta est magnitudo ut superficies
earum domum faciat: & numerosam familiam nõ arc
te receptet. Maior pars insulæ huius calore ambusta
est: ĩ uastas desinit solitudines. Latus eius mare alluit
peruiridi colore fruticosum ita: ut iubæ arborum ple-
rũq; gubernaculis atterantur. cernũt latus sericum de
montium suorum iugis. mirantur aurum: & ad gratiã
poculorum omnium gemmarum adhibẽt apparatũ.
secant marmora testudinea uarietate. Margaritas le-
gunt plurimas. Marinæ enim conchæ sunt: in quibus
hoc genus lapidum requiritur: quæ certo anni tempo
re luxuriante conceptu sitiunt rorem uelut maritum:
cuius desiderio hiant: & cum maxime liquitur lunaris

imber:oscitatione quadam hauriunt humorē concupi
tum:sic concipiunt:grauidæq; fiunt:& de saginæ qua
litate reddūt habitus unionum. Nam si purꝫ fuerit qđ
acceperint:candicāt orbiculi.si turbidū:aut pallore lā
guent:aut ruffo īnubilātur.ita magis de cælo q̄ de ma
ri partus habēt. Deniq; quotiens excipiunt matutini
aeris semen:fit clarior margarita. Quotiens uespere:
fit obscurior:q̄to magis hauserit:tāto magis ꝑficit la/
pidum magnitudo. Si repēte micauerit coruscatio:in/
tēpestiuo metu comprimuntur:clausæq; subita formi
dine uitia cōtrahūt abortiua.aut enim perparuuli fiūt
scrupuli aut inanes. Cōchis ipsis inest sensus: partus
suos maculari timent:cūq; flagrātioribus radiis excā/
duit dies: ne fuscētur lapides solis calore:subsidūt in
profundum:& se gurgitibus ab æstu uendicant. Huic
tamen prouidētiæ ætas opitulatur:nam cādor senecta
disperit:& grādescentibus cōchis flauescit margarita.
In aqua mollis est unio:duratur exemptus. Nūq̄ duo
similes reperiuntur. inde unionibus nomen datum.
Vltra semunciales inuentos negant. Piscantium insi
dias timent conchæ: unde est:ut aut īter scopulos aut
inter marinos canes plurimum delitescant. Gregatim
natant:certus examini dux est. Ille si captus sit: etiam
qui euaserint in plagas reuertuntur. Dat & india mar
garitas dat etiam littus britannicum: sicut diuus Iu/
lius thoracem quem Veneri genitrici in templo eius
dicauit:ex britannicis margaritis factum subiecta in/

ſcriptione intelligi uoluit. Loliam Paulinam Caii pri
cipis coniugem uulgatum eſt habuiſſe tunicā ex mar
garitis ſeſtertio tunc quadrigenties æſtimatam: cuius
parādæ auaricia pater ipſius. M. Lollius ſpoliatis oriē
tis regionibus offendit Caium Cæſarem Auguſti fi-
lium: interdictaque amicicia principis ueneno īteriit.
Illud quoqꝫ expſſit uetus diligētia: ꝙ ſyllanis primū
temporibus romam illati ſunt uniones.

Itinerarium indicum. CAP. lxvii.

a B inſula auſea ut conſequēs ad continentem
igitur a taprobane indiam reuertamur: cōue
nit res īdicas uidere. Sed ſi indicis aut urbi-
bus aut nationibus inſiſtamus: egrediemur repromiſ
ſæ concinnitatis modum. Proximam indo flumini ur
bem habuere caphiſam: quā Cyrus diruit. Arachoſiā
erimantho flumini impoſitam Semiramis condidit.
Cadruſia oppidum ab Alexandro Magno ad cauca-
ſum conſtitutum eſt: ubi & alexandria quæ patet am-
plitudine ſtadia. xxx. Multa & alia ſunt: ſed hæc cum
eminentiſſimis. Poſt indos mōtanas regiones ictyo-
phagi tenēt: quos ſubactos Alexāder Magnus ueſci
piſcibus uetuit. Nam antea ſic alebātur. Vltra hos de
ſerta carmaniæ perſis. deinde atqꝫ ita nauigatio: ī qua
ſolis inſula rubens & omni animantium generi inac-
ceſſa. quippe quæ nullum nō animal illatum pimat.
Ex india reuertētes ab azanio carmaniæ flumine ſep-
tētriones primum uidēt. Achemenidis ī hoc tractu ſe-

des fuerũt. Inter carmaniæ ꝓmontorium & arabiam quinquaginta milia passuum interiacent. Deĩde tres insulæ: circa quas hydri marini egrediuntur uicenum cubitorum longitudinem. Dicẽdum hoc loco quatenus ab alexãdria ægypti pergatur usq; indiã. Nilo uehente copton usq; indiam etesiis flatibus cursus est. deinde terrestre iter hydreũ tenus. Post transactis aliquot mãsionibus berenicen peruenitur: ubi rubri maris portus est: inde ocelia arabiæ portus tãgitur. Proximum indiæ emporium excipit muzirũ infame piraticis latronibus. Deinde per diuersos portus cottonare peruenitur: ad quã monoxylis linrribus piper conuehunt. Petentes indiã ante exortum canis aut protinus post exortum nauigia media æstate soluunt. reuertentes renauigant decembri mense. Secũdus ex india uẽtus est uulturnus. At cum uentũ est in rubrum mare: aut africus aut auster uehunt. Spaciũ indiæ decies septies centena quĩquaginta milia passuum proditur: at carmaniæ centum milia: cuius pars non caret uitibus. Præterea habet genus homĩum: qui nõ alia q̃ testudinis carne uiuũt: hirsuti oĩa facie tenus: quæ sola leuis. Idẽ coriis pisciũ uestiunť: chelonophagi cognoĩanť.

Sinus persicus & arabicus: azanium mare: persis. CAPITVLVM. lxviii.

Rrumpit hæc littora mare rubrũ: idq; ĩ duos sinus scinditur: quoꝝ qui ab oriente est persicus noĩatur: quoniã quidem oram illam ha

bitauere persidis populi uicies & sexagies centena milia circuitu patẽs. Ex aduerso unde arabia est: alter arabicus uocatur. oceanum uero qui ibi influit: azanium nominauerũt. Carmaniæ persis ãnectitur: quæ incipit ab insula afrodisia uariaꝝ opum diues trãslata in parthicum nomẽ littore quo occasui obiacet porrecta milia passuum quinquaginta. Oppidũ eius nobilissimũ susa: ĩ quo templũ susæ Dianæ. A susis arbile siue barbite oppidum. cxxxv. milibus passuum distat: in quo mortales uniuersi odio auri coemũt hoc gẽus metalli: & abiiciunt in terrarum profunda: ne polluti usu eius auaritia corrũpant æquitatem. Hinc incõstantissimus est terrarum modus: nec ĩmerito cum aliæ circa psidẽ natiões schoenis: aliæ parasangis terras metiantur: & incertã fidem faciat mensuræ ratio discors.

Parthia. CAP. lxviiii.

p Arthia quanta omnis est: a meridie rubrum mare: a septẽtrione hyrcanũ salum claudit. Regna ĩ ea duodeuiginti dissecãtur in duas partes. Vndecim quæ dicuntur superiora: incipiũt ab armenico littore & caspio limite porrecta ad terrã scytharum: cũ qbus cõcorditer degunt. Reliqua septem inferiora (sic enim uocitantur) habent ab ortu uarios arianosq;: carmaniãq; a medio die: mœdos ab occidui solis plaga: a septẽtrione hyrcanos. Ipsa autẽ mœdia ab occasu transuersa utraq; parthiæ regna amplectit̃: a septẽtrione armenia circũdat̃: ab ortu caspios uidet:

a meridie persidem. Deinde tractus hic procedit usq; ad castellum: quod magi obtinent phydasarcida nomine. Hic Cyri sepulcrum.

Babylonia: recursus ad oceanũ atlãticũ: ĩ quo hespidũ ĩsulæ: fortunatæ item insulæ. CAP. lxx.

c Haldææ gentis caput babylonia est tam nobilis: ut propter eam assyrii: & mesopotamii in babyloniæ nomen trãsierint. Vrbs est. lx. milia passuũ circuitu patẽs. muris circũdata: quorũ altitudo ducẽtos pedes detinet: latitudo quĩquaginta: in singulos pedes ternis digitis ultra q̃ mẽsura nr̃a est altioribus. Interluit̃ eufrate beli Iouis templũ: quẽ inuẽtorem cælestis disciplinæ tradit etiã ipsa religio: quæ deũ credit. In æmulationẽ urbis huius ctesiphontem parthi cõdiderũt. Tẽpus est ad oceani oras reuerti represso in æthiopiã stilo. Nãq; ut atlanticos æstus accipere ab occidẽte & hispania dudũ dixeramus: ab his quoq; partibus mundi unde primũ atlantici nomen induat exprimi par est. Pelagus azaniũ usq; ad æthiopũ littora ꝓmouetur. æthiopicũ ad massilicũ ꝓmontoriũ: unde rursus oceanus atlãticus. Iuba igit̃ uniuersæ partis: quã plurimi pp solis ardorẽ ꝑuiam negauerũt: facta etiã uel gentiũ uel ĩsularꝫ cõmemoratione ad cõfirmãdæ fidei argumentũ: oẽ illud mare ab india usq; ad gades uoluit intelligi nauigabile: chori tamen flatibus: cuius spiritus p̃ter arabiã ægyptũ mauritaniã uehere q̃uis queãt classẽ; dũmodo ab eo ꝓmõtorio ĩdiæ

cursus dirigat͛:q̄d alii septenactrã alii drepanũ noĩaue
rũt. Addidit & stationũ loca:& spacioꝝ modũ. Nã ab
indica ꝑminẽtia ad malicũ insulã affirmãt esse quíde
cies cẽtena milia passuũ:a malico ad scheneon ducẽta
xxv. milia. Inde ad insulã adanũ centũ q̄nquagita mi
lia. Sic cõfici ad apertũ mare decies & octies cẽtena &
septuagitaquíq̄ȝ milia. Idẽ opinione plurimoꝝ:q̄ȝ soli
flagrãtia maxía pars isti9 fert͛ humão generi íaccessa:
sic reluctat͛:ut mercãtiũ ibi trãsitus ĩfestari ex arabicis
insulis dicat: q̄s ascythæ habẽt arabes:q̄bus e re nata
datũ nomẽ. Nã bubulis utribus cõtabulatas crates su/
perponũt:uectatiq̄ȝ hoc ratis genere p̄tereũtes ĩfestãt
sagittis uenenatis. Habitari etiã æthiopiæ adusta tro/
gloditaꝝ & ictyophagoꝝ natiõibus:quoꝝ troglodítæ
tãta ꝑnicitate pollẽt: ut feras q̄s sagittãt ipsi cursibus
ꝑsequãtur. Ictyophagi nõ secus q̄ marinæ belluæ nã/
do ĩ aqua ualent. Ita exq̄sito atlãtico mari usq̄ȝ occasũ
etiã gorgadũ meminit ĩsulaꝝ. Gorgades ut accipimus
obuersæ sunt ꝓmõtorio: quod uocamus hesꝑuceras.
Has incoluerũt gorgones mõstra:& sane adhuc mon
struosa gens habitat. distãt a cõtinẽti bidui nauigatio
ne. Prodidit dẽiq̄ȝ Xenophon lãpsacẽus Hãnonẽ pe/
noꝝ regẽ ĩ eas ꝑmeauisse:reptasq̄ȝ ibi fœmías aliti ꝑni
citate:atq̄ȝ ex oíbus quæ apparuerũt duas captas tam
hirto atq̄ȝ aspero corpore:ut ad argumentũ spectãdæ
rei duaꝝ cutes miraculi gratia inter donaria Iunonis
suspenderint:quæ durauere usq̄ȝ ĩ tempora excidii car

thaginensis. Vltra gorgodas hesperidum isula (sicut Sebosus affirmat) dierum. xl. nauigatione in intimos maris sinus recesserũt. Fortunatas cõtra læuã maurita niæ tradunt iacere: quas Iuba sub meridie quidem si/ tas: sed proximas occasui dicit. De harum nominibus expectari magnũ mirꝝ reor: sed ĩfra famã uocabuli res est. In prima earum cui nomen est ombrion: ædificia nec sunt nec fuerunt. Iuga montiũ stagnis madescũt. Ferulæ ibi surgũt ad arboris magnitudinem. earꝝ quæ nigræ sunt: expressæ liquorẽ reddũt amarissimũ: quæ candidæ aquas euomunt etiã potui accõmodatas. Al/ terã insulã iunoniã appellari ferunt: in qua pauxilla ædes ignobiliter ad culmen fastigiata. Tertia huic ꝓ/ xima eodem nomĩe nuda oĩa. Quarto loco capraria appellatur enormibus lacertis plus q̃ referta. Seqtur niuaria aere nebuloso & coacto: ac propterea semper niualis. Deinde canaria repleta est canibus forma emi nẽtissimis: uñ duo ẽt exhibiti sũt Iubæ regi. In ea ædi/ ficioꝝ durãt uestigia: auiũ magna copia: nemora po/ mifera: palmeta cariotas ferẽtia: multa nux pinea: lar ga mellaceo: amnes syluris piscibus abũdãtes. Perhi/ bent etiam expui ĩ eam undoso mari belluas: deinde cũ mõstra illa cũ putredine tabefacta sunt: oĩa illic in/ fici tetro calore. Ideoqꝫ nõ penitus ad nũcupationẽ sui cõgruere ĩsularꝝ qualitatem.

FINIS:-

IVLII Solini de situ orbis: & memorabilibus mundi liber impressus Bononiæ per Benedictum Hectoris Calchographum diligentissimum. Emendatus autem cura ac diligentia Philippi Beroaldi Bononiensis. Anno Iubilei. M.D. Regnante diuo Ioanne Bentiuolo patre patriæ. B. M.

REGESTVM HVIVS OPERIS.

A.B.C.D.E.F.G.H.I.K. Omnes sunt quaterni preter L qui est ternus.

